

Ruimte voor maatschappelijke voorzieningen Veenendaal

Handboek referentiewaarden

Inhoudsopgave

<u>Inleiding</u>	3
1. <u>Handboek referentiewaarden maatschappelijke voorzieningen</u>	8
2. <u>Huidig aanbod maatschappelijke voorzieningen in beeld</u>	12
3. <u>Gemeentelijke behoefte aan voorzieningen tot 2030 – 2035 – 2040 – 2050</u>	18
4. <u>Toepassing en borging van referentiewaarden binnen de gemeentelijke organisatie</u>	28
5. <u>Werken met leefstijlen</u>	35
6. <u>Wijkgericht afwegingskader maatschappelijke voorzieningen</u>	44
 <u>Bijlage I: Referentiewaarden maatschappelijke voorzieningen</u>	 46
<u>Bijlage II: Leefstijlen- en leeftijden op wijk- en buurniveau</u>	69
<u>Bijlage III: Prioriteitenmatrix</u>	100
<u>Bijlage IV: Achtergronden BSR-leefstijlen</u>	105

Aanleiding

Achtergrond

Veenendaal groeit! De gemeente wil tot 2035 ca. 10.000 woningen ontwikkelen en tussen 2035 en 2050 nog eens een (nog) onbepaalde hoeveelheid aantal extra woningen. Dit betekent dat de bevolking tot 2035 naar verwachting gaat doorgroeien naar ruim 80.000 inwoners en in 2050 wellicht zelfs naar ca. 92.000 inwoners dat gebaseerd is op een groeiscenario. Vanwege de groei van het aantal woningen én inwoners wil de gemeente inzichtelijk krijgen wat de behoefte is aan maatschappelijke voorzieningen en (openbare) ruimte voor gezondheid, sport, bewegen en ontmoeten. *“Met alleen woningen bouw je geen stad”*. Extra inwoners betekent namelijk ook een grotere vraag naar andere functies, waaronder ruimte voor maatschappelijke voorzieningen.

De gemeente Veenendaal heeft op dit moment nog te weinig zicht op wat de groei aan woningbouw betekent voor het maatschappelijke voorzieningenniveau op de korte (2030), middellange (2035) en lange termijn (2040/2050). Specifiek ontbreekt het aan een overzicht (en referentiewaarden) van de beschikbaarheid, huidige en toekomstige behoefte en spreiding van maatschappelijke voorzieningen in de gemeente.

Er is te weinig zicht op de maatschappelijke voorzieningen die passend zijn bij de groei van Gemeente Veenendaal tussen nu en 2050.

Stadsstrand Veenendaal. Bron: Routes in Utrecht

Doel

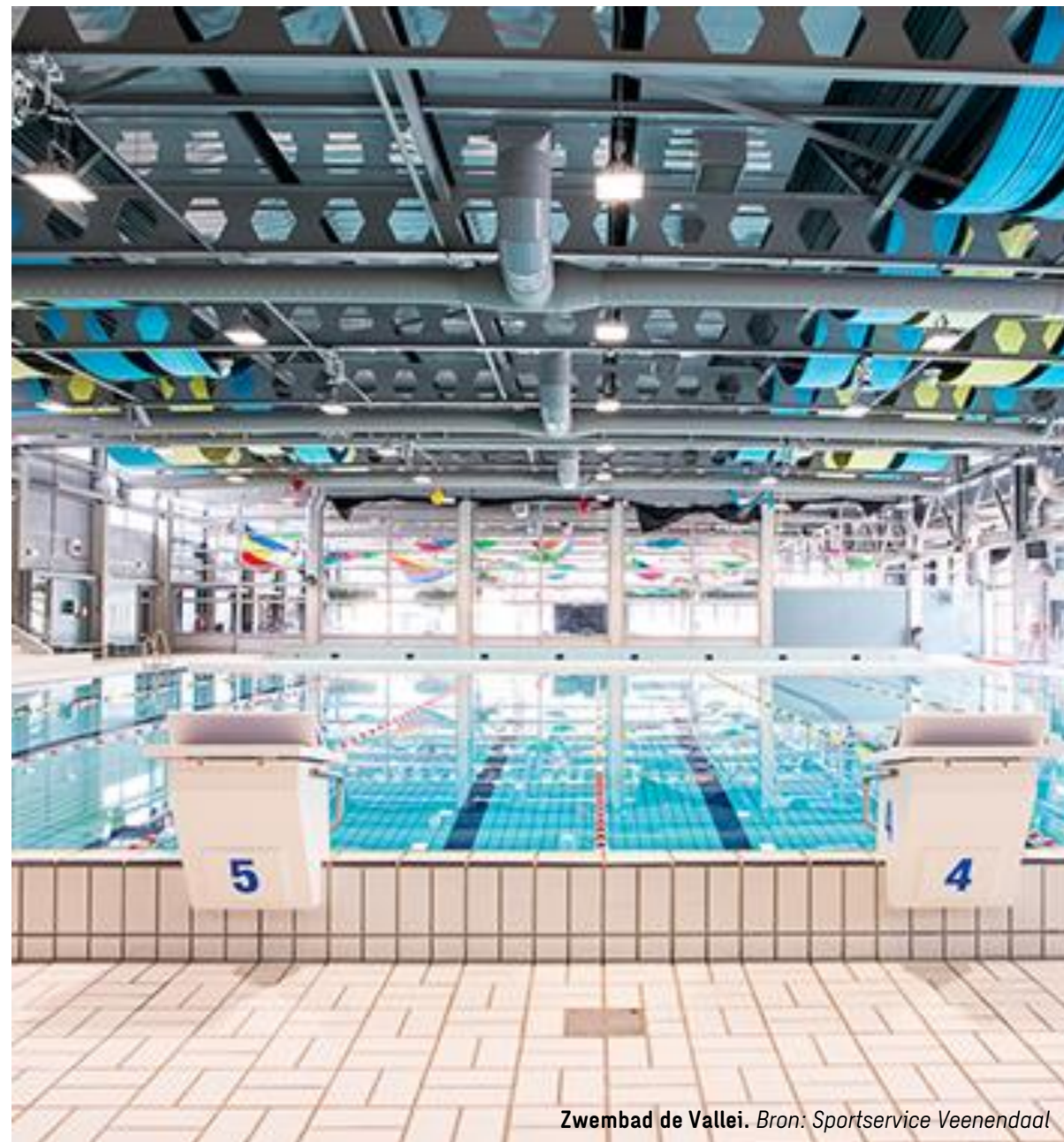
Dit onderzoek “ruimte voor maatschappelijke voorzieningen” geeft de gemeente Veenendaal inzicht in en richting aan welke voorzieningen extra gewenst zijn tot 2030/2035 en tot 2040/2050. Het biedt tevens een handreiking voor waar deze voorzieningen gerealiseerd kunnen worden: dit is een handboek voor verdere ontwikkeling van maatschappelijke voorzieningen in de stad. Door middel van dit handboek kan gemeente Veenendaal toekomstbestendig beleid ontwikkelen dat aansluit bij de veranderende behoeften van haar bewoners.

Het doel van het onderzoek is:

- Het **in beeld brengen van alle bestaande maatschappelijke voorzieningen** in de gemeente Veenendaal (zie lijst met de voorzieningen die jullie in kaart willen brengen).
- Het **opstellen van referentiewaarden** voor maatschappelijke voorzieningen in Veenendaal, rekening houdend met de ‘couleur locale’.
- Het **in beeld brengen van de behoefte** aan maatschappelijke voorzieningen op gemeentelijk niveau en een uitwerking op gebiedsniveau.
- **Concrete aanbevelingen over het gebruik van referentienormen** binnen de ruimtelijke processen van de gemeentelijke organisatie inclusief het borgen van de werkwijze voor het verzamelen van inzichten en data, zodat de gemeente op een later moment nieuwe maatschappelijke voorzieningen kan toevoegen en/of verdiepen.

Nulmeting

Het rapport, de achterliggende data en bijbehorende berekeningswijze vormen een nulmeting en worden gebruikt om in vroegtijdig stadium in wijk- en gebiedsontwikkeling maatschappelijke voorzieningen te borgen en daarna te monitoren en zo nodig bij te sturen. Op basis van de nulmeting kan een afweging worden gemaakt ten aanzien van het realiseren van- of sturen op maatschappelijke voorzieningen in de gemeente. Het realiseren van maatschappelijke voorzieningen heeft financiële gevolgen voor de gemeente. Dat is in dit onderzoek niet in beeld gebracht.

Zwembad de Vallei. Bron: Sportservice Veenendaal

Centrale vraag

Om te kunnen voorzien in leefbare en toekomstbestendige wijken en buurten is onderzocht wat het huidige aanbod en de toekomstige vraag is naar maatschappelijke voorzieningen in Veenendaal tot 2030/35 en op basis van groeiscenario's naar 2040/50 toe. In dit handboek staat de volgende vraag centraal:

“Wat is het huidige maatschappelijke voorzieningenniveau in Veenendaal en wat is de behoefte aan voorzieningen op de korte (2030), middellange (2035) en lange termijn (2040/2050)”?

Ook worden de volgende **deelvragen** beantwoordt:

- Wat zijn de **referentiewaarden** voor maatschappelijke voorzieningen in de gemeente Veenendaal?
- Wat is het **huidige maatschappelijke voorzieningenniveau** in de gemeente Veenendaal? Is er sprake van onder- of overaanbod?
- Wat is de **huidige** (2024/2025) en **toekomstige behoefte**, korte (2030), middellange (2035) en lange termijn (2040/2050), aan maatschappelijke voorzieningen in de gemeente Veenendaal?
- Wat is (op hoofdlijnen) de **behoefte aan voorzieningen per wijk**?
- Hoe kan de gemeentelijke organisatie de **referentiewaarden toepassen** in lopende en geplande ruimtelijke ontwikkelingen en het gebruik daarvan borgen in de organisatie?

Aanpak en proces

Om te komen tot dit handboek referentiewaarden is data geïnventariseerd van locaties van maatschappelijke voorzieningen in Veenendaal. Ook zijn daarbij aantallen ‘eenheden’ zoals velden, leerlingen en het aantal fte's geïnventariseerd. De locaties (en aantallen) zijn ter verificatie teruggelegd bij de verschillende gemeentelijke teams. Op basis van het aanbod, wettelijke kaders, referentiewaarden van benchmarkgemeenten, bestaande onderzoeken, lokaal beleid en de lokale situatie zijn referentiewaarden opgesteld.

Daarna zijn de referentiewaarden gebruikt om het huidige onder- en/of overaanbod en de behoefte voor de korte termijn (2030), middellange termijn (2035) en lange termijn (2040/50) per maatschappelijke voorziening in kaart te brengen. De behoefte is op basis van de kennis van nu.

Korte, middellange en lange termijn

- De behoefte op korte **(2030)** en middellange termijn **(2035)** zijn gebaseerd op de woningbouwplannen binnen de gemeente Veenendaal die gepland zijn.
- De behoefte op de lange termijn **(2040/2050)** is gebaseerd op een groeiscenario waarbij woningbouwplannen zich mogelijk deels ook buiten de grenzen van Veenendaal bevinden. Voor dit groeiscenario zijn nog geen concrete woningbouwplannen opgesteld. Omdat bewoners voor een deel ook gebruik zullen maken van de maatschappelijke voorzieningen in Veenendaal hebben we dit groeiscenario wel vast in beeld gebracht. Op deze manier is er inzicht in de mogelijke opgave voor Veenendaal met betrekking tot de maatschappelijke voorzieningen.

In het kader van dit onderzoek zijn er **interviews** gehouden met beleidsadviseurs van verschillende disciplines en externe partners waaronder onderwijs, huisvesting, sociaal domein, sport, openbare ruimte, vastgoed en cultuur. Ook is er met een vertegenwoordiger van de koepelorganisatie Huisartsen Gelderse Vallei, professionals op het gebied van Fysiotherapie en apothekers gesproken en Sportservice Veenendaal is aanwezig geweest bij één van de interviews.

Er zijn **drie werksessies** georganiseerd om kwalitatieve input op te halen ten aanzien van het huidige aanbod aan maatschappelijke voorzieningen en gemeentelijke ambities.

Integraal kindcentrum De Zwaluw. Bron: KAW architecten

Leeswijzer

- **Hoofdstuk 2: Handboek referentiewaarden maatschappelijke voorzieningen – overzicht**

Dit hoofdstuk geeft de referentiewaarden per maatschappelijke voorziening weer incl. definitie.

- **Hoofdstuk 3: Huidig aanbod maatschappelijke voorzieningen in beeld**

Hier wordt het huidige aanbod aan maatschappelijke voorzieningen in Veenendaal gepresenteerd, zowel kwantitatief (cijfers) als kwalitatief (op kaart), voor een helder overzicht van de bestaande situatie.

- **Hoofdstuk 4: Gemeentelijke behoefte**

Dit hoofdstuk toont de indicatieve behoefte aan maatschappelijke voorzieningen voor Veenendaal tot 2030 - 2035 - 2040 - 2050 in tabellen, zowel in aantallen als m² bvo.

- **Hoofdstuk 5: Toepassing en borging van het werken met maatschappelijke voorzieningen**

Dit hoofdstuk beschrijft hoe de organisatie de referentiewaarden kan toepassen, met ontwikkelprincipes voor succesvolle implementatie en adviezen voor effectieve borging.

- **Hoofdstuk 6: Werken met leefstijlen**

Hier wordt uitgelegd hoe het werken met leefstijlen kan bijdragen aan het verbeteren van maatschappelijke voorzieningen, met inzichten voor afstemming op diverse doelgroepen. Ook wordt er aangegeven hoe de prioriteitenmatrix werkt.

- **Hoofdstuk 7: Wijkgericht afwegingskader maatschappelijke voorzieningen**

Dit hoofdstuk biedt een stappenplan om te helpen bij het maken van keuzes over de beste programmering van maatschappelijke voorzieningen, wat een praktische leidraad biedt voor besluitvormers en planners.

Waarom een handboek referentiewaarden?

Maatschappelijke voorzieningen zoals gezondheid, welzijn, onderwijs, sport en bewegen en cultuur zijn om verschillende redenen van groot belang voor inwoners van de gemeente Veenendaal:

- **Gezondheid.** Toegang tot gezondheidszorg en welzijnsvoorzieningen bevordert de fysieke en mentale gezondheid van inwoners.
- **Welzijn.** Voorzieningen voor welzijn en sociale ontmoeting zijn cruciaal voor het opbouwen van een sterke en verbonden gemeenschap.
- **Onderwijs.** Onderwijs is essentieel voor persoonlijke ontwikkeling en biedt kinderen en jongeren de kans om vaardigheden te verwerven die bijdragen aan economische kansen en sociale inclusie. Hieronder vallen ook kinderopvang en voorschoolse educatie.
- **Sport en bewegen.** Sportfaciliteiten bevorderen een actieve levensstijl, wat bijdraagt aan de gezondheid en het welzijn van inwoners.
- **Cultuur.** Cultuurvoorzieningen zoals bibliotheken, culturele centra, theaters, musea en evenementen verrijken het leven van inwoners en stimuleren sociale interactie. Ze dragen bij aan de identiteit van de gemeente.

Het handboek met referentiewaarden (hierna 'handboek') is opgesteld om bij te dragen aan leefbare en toekomstbestendige buurten waar het prettig leven is voor onze inwoners. De waarden bieden houvast in gebiedsontwikkelingen van nieuwe maar ook bij verkleuring in bestaande wijken. Het handboek maatschappelijke voorzieningen:

- geeft inzicht in de impact van de inwonersgroei op de **behoefte aan maatschappelijke voorzieningen** (in de voorfase van een gebiedsontwikkeling);
- biedt houvast in **gesprekken met (ontwikkende) partijen** binnen een gebiedsontwikkeling;
- geeft inzicht in de **benodigde ruimte** voor voorzieningen en biedt **houvast in de dialoog** met maatschappelijke partners en tussen beleidsafdelingen;
- helpt met het maken van **bewuste afgewogen integrale (bestuurlijke) keuzes**, en;
- draagt daarmee bij aan **leefbare en toekomstbestendige buurten**, waar het prettig leven is voor onze inwoners.

Wijkcentrum Panorama. Bron: Marlies Rohmer

1. Handboek referentiewaarden maatschappelijke voorzieningen – overzicht

Toelichting

In dit hoofdstuk zijn in tabellen de referentiewaarden per maatschappelijke voorziening opgenomen. We volgen hierin de vijf verschillende voorzieningenthema's. Per voorziening is het volgende af te lezen:

- **Referentiewaarde:** deze is opgesteld in het aantal locaties, fte, kindplekken of wedstrijdelden per 1.000 inwoners (of een specifieke doelgroep). De referentiewaarden zijn gebaseerd op verschillende indicatoren. Denk hierbij aan het huidige aanbod in Veenendaal, landelijke gemiddelden of wettelijke waarden. Ook lokale beleidskaders, trends en ontwikkelingen en gemiddelden van vergelijkbare gemeenten hebben in sommige gevallen invloed op de gekozen waarde.
- **Gemiddelde maatvoering per voorziening:** Het is wenselijk de behoefte op basis van het referentiekader ook te vertalen naar een ruimtelijke behoefteclaim. Daarom staat in het overzicht ook de gemiddelde maatvoering per voorziening. Deze is bepaald op basis van het huidige ruimtegebruik van voorzieningen in Veenendaal, referentiewaarden in andere gemeenten en wettelijke verplichtingen. Bij het huidige ruimtegebruik identificeren we vaak de mediaan, omdat dit de statistische middelste waarde van een groep is. Veel maatschappelijke voorzieningen zijn gecombineerd met andere type maatschappelijke voorzieningen waardoor het niet representatief is om de gemiddelde maatvoering van het type maatschappelijke voorziening te nemen.
- **Toelichting en/of aandachtspunten:** Indien nodig hebben we extra accenten en aandachtspunten benoemd. Deze zijn enkel indien nodig vermeld en wanneer anders de waarde verkeerd geïnterpreteerd kan worden.

Niet elke maatschappelijke voorziening in Veenendaal heeft een referentiewaarde, wel zijn alle maatschappelijke voorzieningen belangrijk voor Veenendaal

De lijst met maatschappelijke voorzieningen is niet uitputtend. Er is dus niet voor elke maatschappelijke voorziening in Veenendaal een referentiewaarde opgesteld. Enerzijds omdat er voorzieningen met een beperkt aanbod zijn en waarvan de afweging op regionaal, provinciaal of zelfs landelijk niveau wordt gemaakt. Hiervoor heeft het geen zin om op gemeentelijk niveau een referentiewaarde op te stellen. Enkele voorbeelden hiervan zijn een ziekenhuis en de verschillende vormen van tertiair onderwijs (MBO, HBO en Universiteit). Anderzijds zijn er ook voorzieningen die vragen om een 'kwalitatieve afweging'. Voor deze voorzieningen zijn kwalitatieve factoren of een initiatief vanuit de samenleving veel relevanter dan een referentiewaarde. Een voorbeeld hiervan zijn musea.

In [Bijlage I](#) zijn de volledige onderbouwingen van de referentiewaarden en metrages per maatschappelijke voorzieningen te lezen. Ook is hier aandacht voor de methodiek, nuancerings en de definities die gehanteerd zijn.

Referentiewaarden Gezondheid, Welzijn en Onderwijs

	Voorziening	Referentiewaarde	Indicatieve maatvoering in m² bvo	Definitie
GEZONDHEID	Huisarts	0,48 fte per 1.000 inwoners	220 m² per fte	Zelfstandig gevestigde huisartsen en HIDHA's (huisarts in dienst van een huisarts). Géén artsen in opleiding.
	Tandarts	0,46 fte per 1.000 inwoners	70 m² per fte	Zelfstandig gevestigde tandartsen(praktijk) en tandartsen in loondienst. Géén mondhygiënist of orthodontisten. Géén artsen in opleiding.
	Fysiotherapeut	1,17 fte fysiotherapeut per 1.000 inwoners	50 m² per fysiotherapeut	Zelfstandige fysiotherapeuten(praktijken) en fysiotherapeuten in loondienst. Geen ergo-, oefen of specialistische therapeuten.
	Apotheek	0,09 locaties per 1.000 inwoners	200 m² per locatie	Openbare apotheken.
	Woon/zorghuizen	52 woonplekken per 1.000 65+'ers	56 m² per verpleegplek	Locaties voor intramurale zorg, waar senioren (65+) verblijven die niet meer zelfstandig kunnen wonen, met 24-uurs zorg en ondersteuning.
	Voorziening	Referentiewaarde	Indicatieve maatvoering in m² bvo	Definitie
WELZIJN	Wijk- en buurtaccommodaties	0,14 locaties per 1.000 inwoners	430 m² per locatie	Door de gemeente gesubsidieerde maatschappelijke centra onze partner Veens-Welzijn met meerdere ruimten waar buurtbewoners elkaar kunnen ontmoeten, activiteiten kunnen organiseren of aan deelnemen. Deze accommodaties zijn gericht op diverse doelgroepen gedurende de dag en bevorderen sociale cohesie en gemeenschapsvorming. Denk hierbij ook aan locaties met dagbesteding voor senioren (55+) en jongerencentra. Kerken worden niet meegenomen aangezien hun hoofdvoorziening verschilt van een buurt- en wijkaccommodatie.
	Voorziening	Referentiewaarde	Indicatieve maatvoering in m² bvo	Definitie
ONDERWIJS	Kinderdagverblijf	373 kindplaatsen per 1.000 kinderen 0-3 jaar	10 m² per kindplaats	Kinderopvang richt zich op kinderen tot 4 jaar (0 t/m 3 jaar), exclusief gastoudergezinnen. Sommige opvangorganisaties bieden ook VVE-opvang, vroeg- en voorschoolse educatie. Deze specifieke opvang is bedoeld voor alle kinderen tussen 2,5 en 4 jaar, om zich spelenderwijs voor te bereiden op het basisonderwijs.
	Buitenschoolse opvang	176 kindplaatsen per 1.000 kinderen 4 - 12 jaar	15 m² per kindplaats	De buitenschoolse opvang richt zich op opvang van kinderen van schoolgaande leeftijd vooraf, tijdens en na de reguliere schooltijden.
	Primair onderwijs	948 leerlingen per 1.000 kinderen 4-12 jaar	Zie Verordening onderwijs huisvestiging	Primair onderwijs: onderwijsvoorziening (wijkvoorziening) ten behoeve van onderwijs voor kinderen van 4 - 12 jaar.
	Speciaal basisonderwijs	48 leerlingen per 1.000 kinderen 4-12 jaar	Zie Verordening onderwijs huisvestiging	Speciaal primair onderwijs: speciaal onderwijsvoorziening (wijkvoorziening) ten behoeve van onderwijs voor kinderen van 4 - 12 jaar.
	Voortgezet onderwijs	1.066 leerlingen per 1.000 kinderen 12-18 jaar	Zie Verordening onderwijs huisvestiging	Voortgezet onderwijs: onderwijsvoorziening (bovenwijks) ten behoeve van onderwijs voor leerlingen van 12 - 18 jaar. Geen commercieel onderwijs
	Voortgezet speciaal onderwijs	37 leerlingen per 1.000 kinderen 12-18 jaar	Zie Verordening onderwijs huisvestiging	Voortgezet speciaal onderwijs: onderwijsvoorziening (bovenwijks) ten behoeve van onderwijs voor leerlingen van 12 - 18 jaar. Geen commercieel onderwijs, met extra ondersteuning.

Referentiewaarden Sport en Cultuur

	Voorziening	Referentiewaarde	Indicatieve maatvoering in m² bvo	Definitie
SPORT	Binnensportlocaties	0,57 zaaldelen per 1.000 inwoners	450 tot 2.500 m² per locatie	Gebouwen met faciliteiten voor binnensport, zoals gymzalen en sporthallen. Voorzien van sportvloeren, kleedkamers en soms een kantine. Geschikt voor diverse sporten en bewegingsonderwijs. Exclusief commerciële sportvoorzieningen.
	Buitensportlocaties	0,90 velden per 1.000 inwoners	300 tot 7.000 m² per sportveld	Buitensportwedstrijdelden (natuur- en kunstgrasvelden) gebruikt door sportclubs (voetbalvelden, hockeyvelden, tennisbanen, korfbalvelden, honk- en softbalvelden en rugbyvelden). Andere sporten zijn hierin niet meegenomen, waaronder atletiek, wielrennen, schaatsen, jeu de boules, touwtrekken en visserij.
	Zwembad	0,03 locatie per 1.000 inwoners	3.000 m² per locatie	Semi openbaar toegankelijk zwembad (gebouw en eventuele buitenbaden) voor recreatief zwemmen, sportzwemmen en zwemles. Exclusief zwembaden bij bungalowparken, hotels en campings.
	Formele speel- en sportplekken	3,37 plekken per 1.000 inwoners	250 tot 2.500 m² per plek	Kleine, openbare speelvoorzieningen in de buurt, meestal zonder toezicht. Voorzien van basis speeltoestellen zoals schommels, glijbanen en zandbakken en/of (faciliteiten voor) sport- en bewegingsactiviteiten in de buitenlucht, zoals fitnessparken, trimbanen, hardlooproutes en sportveldjes. Gericht op het stimuleren van een actieve levensstijl onder bewoners.
	Voorziening	Referentiewaarde	Indicatieve maatvoering in m² bvo	
CULTUUR	Bibliotheek	0,01 locatie per 1.000 inwoners	600 m² bvo per locatie	Gesubsidieerde wijk-/buurtvoorzieningen voor het uitlenen van fysieke of digitale informatiedragers en voor het stimuleren van geletterdheid. Het gaat daarbij om zelfstandige vestigingen. Het gaat niet om afhaalpunten of bibliobushaltes.
	Podiumkunsten	0,03 zalen per 1.000 inwoners	4.600 m² bvo per locatie	(Gesubsidieerde) podia voor theater, toneel, muziek of andere optredens. In Veenendaal valt hieronder Theater Lampegiet.
	Cultureel centrum	0,03 locatie per 1.000 inwoners	2.300 m² bvo per locatie	Gesubsidieerde ruimte of accommodatie waarbinnen manifestaties op het gebied van niet-professionele beoefenaars op het gebied van muziek, projectiescherm films en overige culturele disciplines zich afspelen. In Veenendaal valt hieronder het Spectrum en gedeeltelijk de Cultuurfabriek.

Voor de volgende voorzieningen zijn geen referentiewaarden opgesteld:

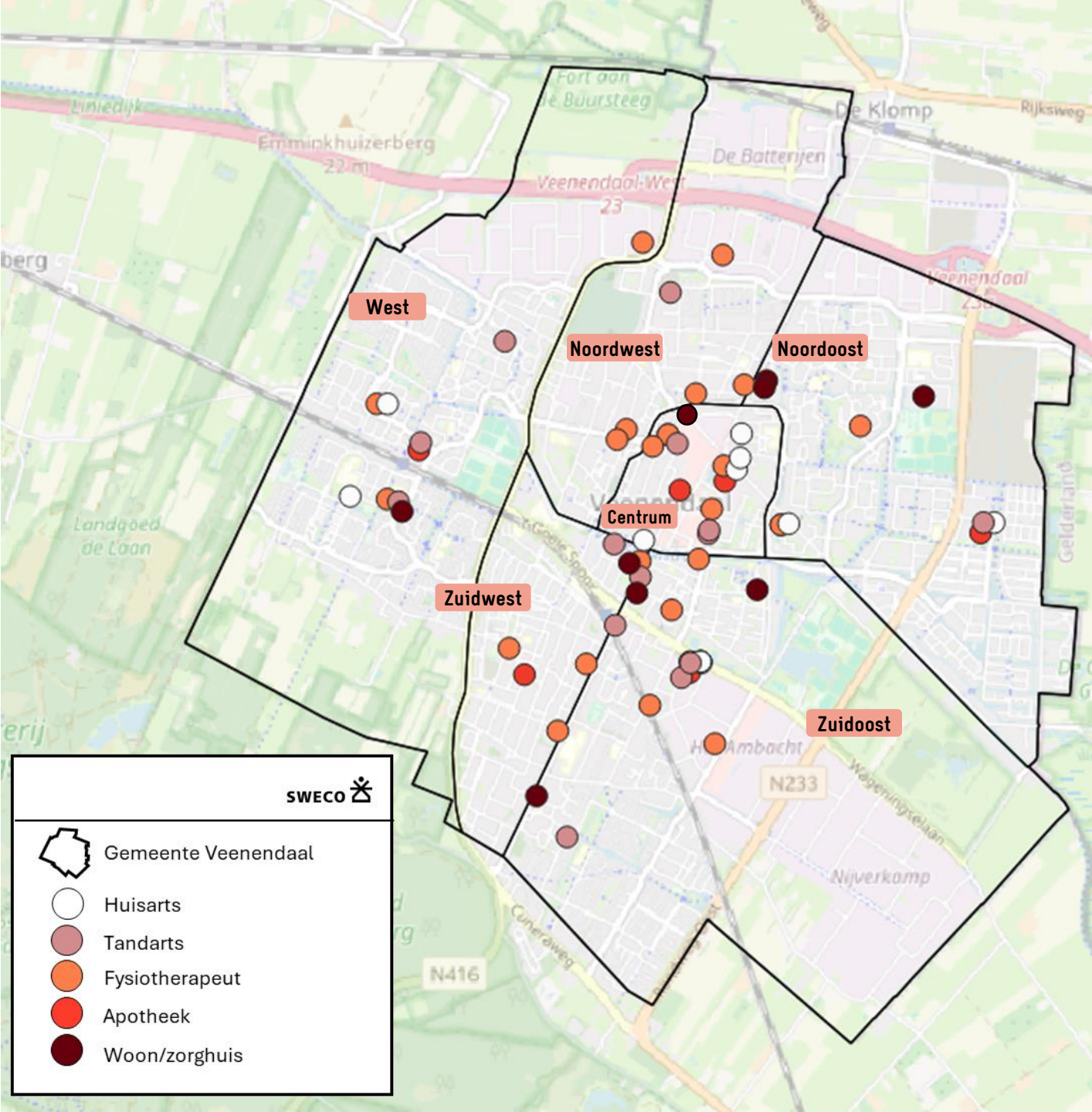
1. *Musea*. Advies is om voor deze voorziening geen referentiewaarde op te stellen. Dit komt omdat de werking van een museum erg afhankelijk is van het initiatief. Indien zich nieuwe initiatieven voordoen raden wij het wel aan deze te faciliteren, waarbij met name moet worden gekeken naar het initiatief, de locatie en synergie met andere voorzieningen. Deze voorziening is wel geïnventariseerd en meegenomen in het aanbod van voorzieningen.

2. Huidig aanbod maatschappelijke voorzieningen in beeld *in cijfers en op kaart*

Aanbod van Gezondheid in 2024

Voorziening	Aantal locaties	Aantal eenheden	Totaal oppervlakte
Huisarts	14	29,7 fte	4.281 m² bvo
Tandarts	14	31 fte	3.305 m² bvo
Fysiotherapeut	25	76 fte	10.830 m² bvo
Apotheek	6	6 locaties	1.973 m² bvo
Woon/zorghuizen	9	536 verpleegplekken	30.674 m² bvo

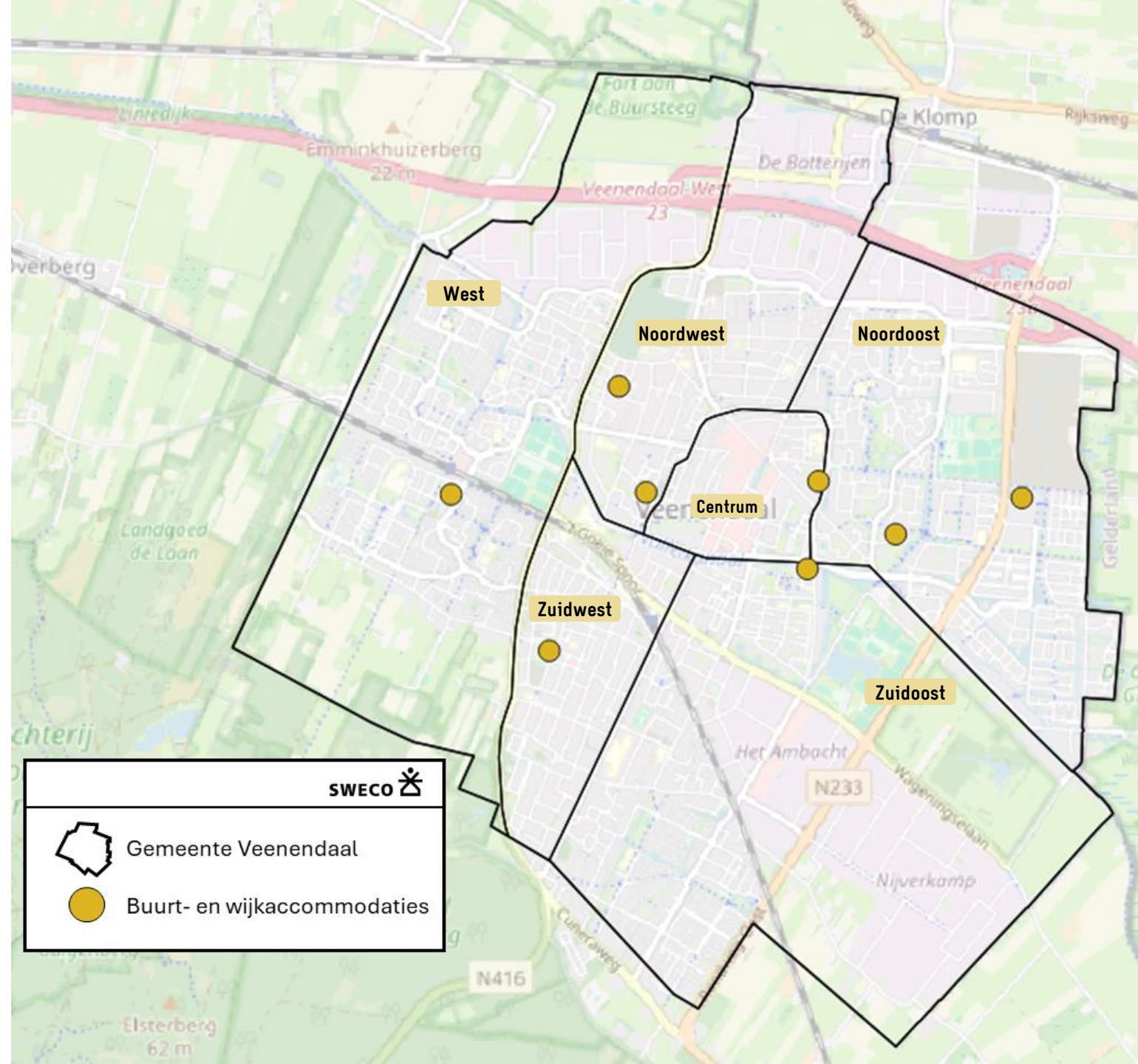
Bron aanbod: ZorgkaartNederland (2024), HAGV (2025), gemeente (2024) en BAG (oppervlakte)

Aanbod van Welzijn in 2024

Voorziening	Aantal locaties	Totaal oppervlakte
Buurt- en wijkaccommodaties	8	4.281 m² bvo

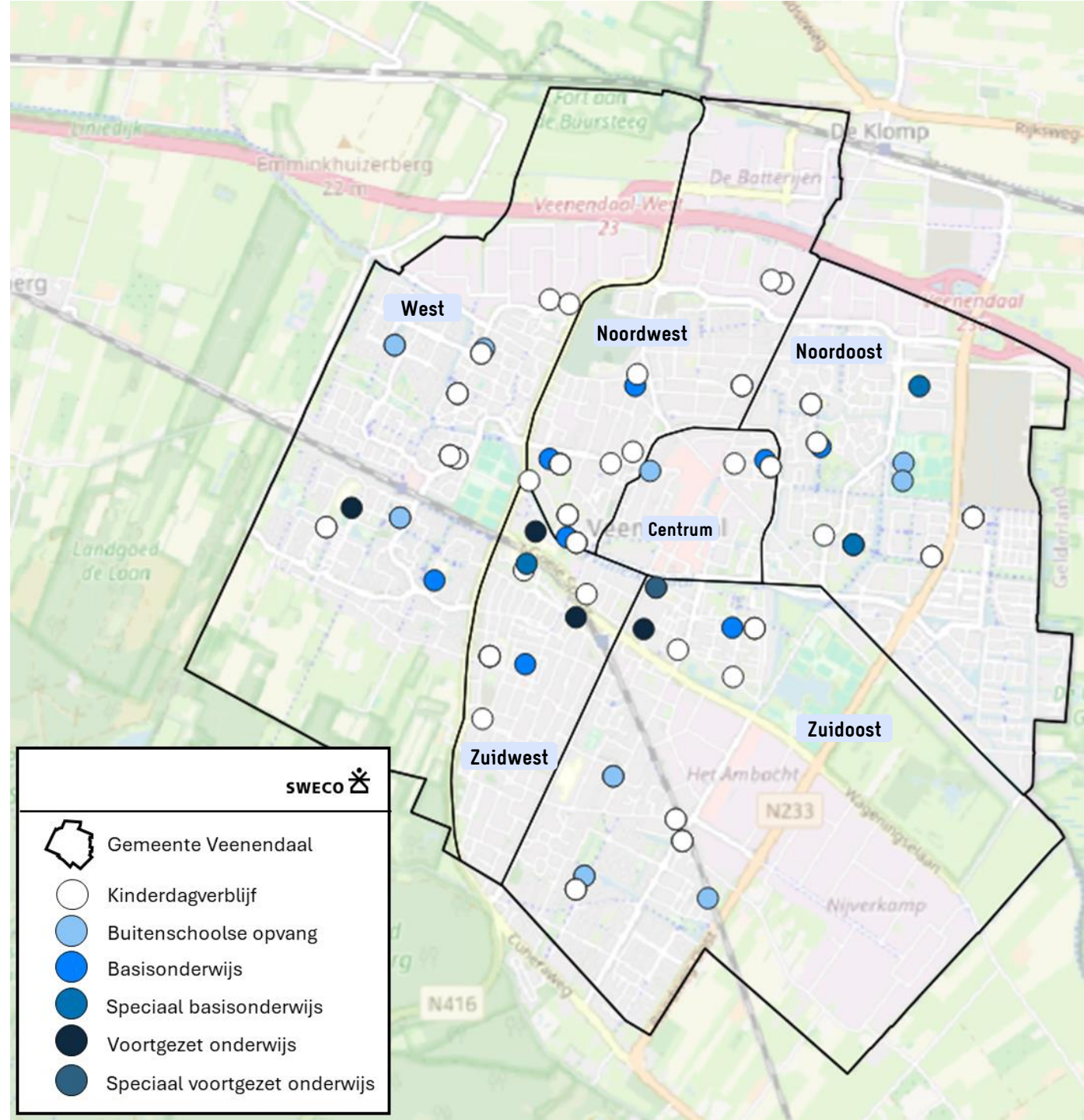
Bron aanbod: Gemeente Veenendaal (2025) en BAG (oppervlakte)

Aanbod van Onderwijs in 2024

Voorziening	Aantal locaties	Aantal eenheden	Totaal oppervlakte
Buitenschoolse opvang	30	1.212 kindplekken	52.876 m ² bvo
Kinderdagverblijf	38	1.230 kindplekken	53.146 m ² bvo
Basisonderwijs	29	6.542 leerlingen	55.934 m ² bvo
Voortgezet onderwijs	4	5.847 leerlingen	45.295 m ² bvo
Speciaal basisonderwijs	3	328 leerlingen	5.926 m ² bvo
Speciaal voortgezet onderwijs	1	117 leerlingen	840 m ² bvo

Bron aanbod: Gemeente Veenendaal (2024), Landelijk Register Kinderopvang (2024), CBS (2023) en BAG (oppervlakte)

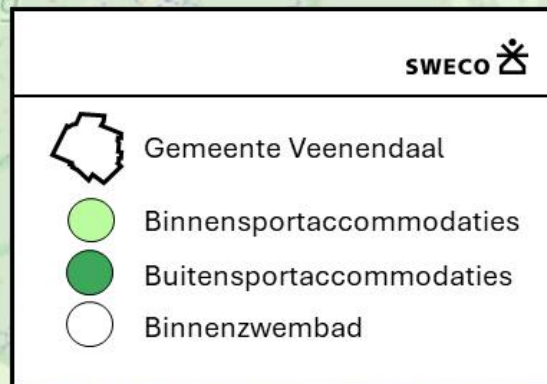
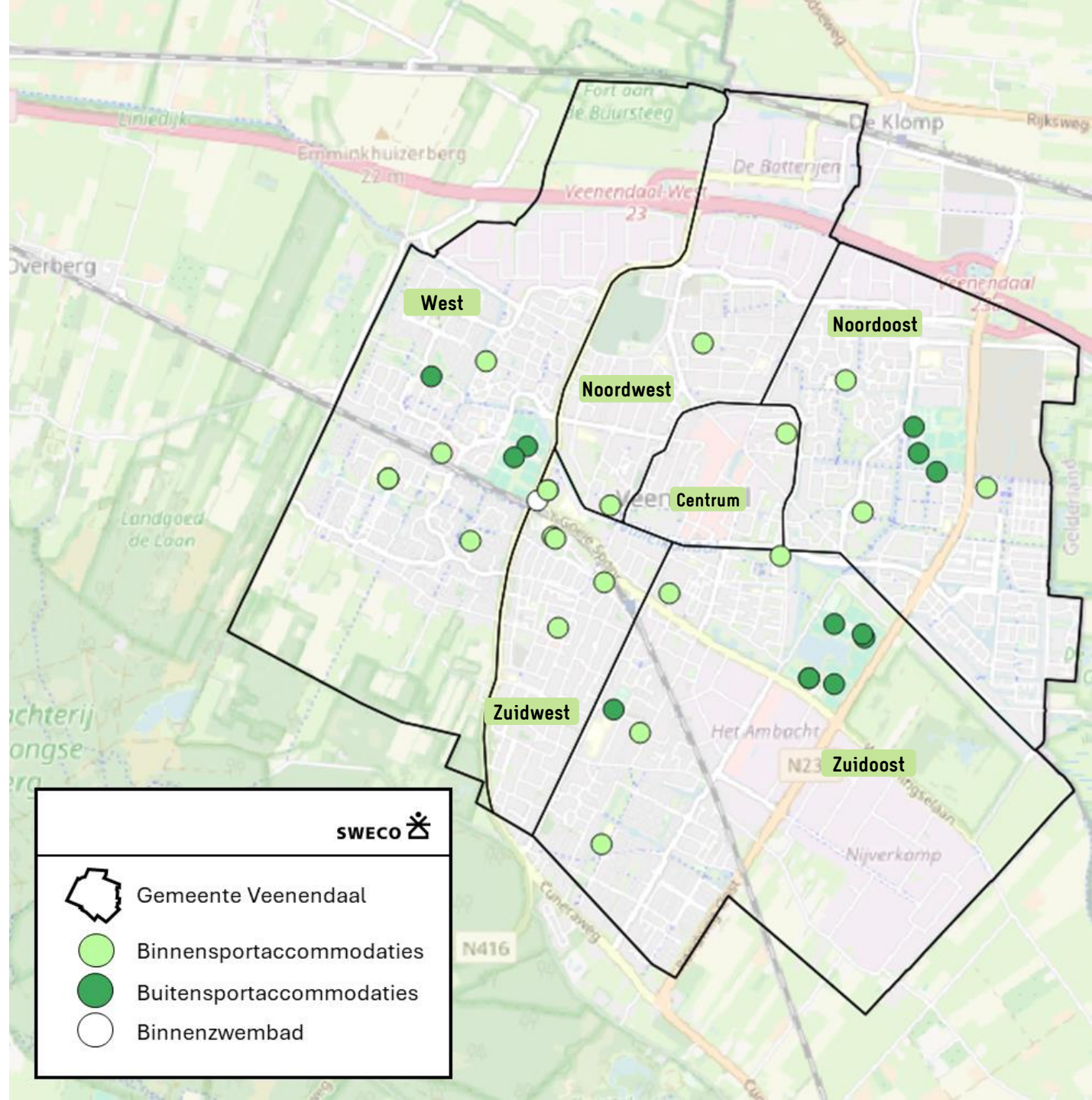

Aanbod van Sport en bewegen in 2024

Voorziening	Aantal locaties	Aantal eenheden	Totaal oppervlakte
Binnensportaccommodatie	19	36 zaaldelen	39.193 m ² bvo
Buitensportaccommodatie	12	63 sportvelden	167.947 m ² bvo
Binnenzwembad	1	1 locatie	4.916 m ² bvo

Bron aanbod: Mulier instituut, Database SportAanbod (2023) en gemeente Veenendaal (2025) en BAG (oppervlakte)

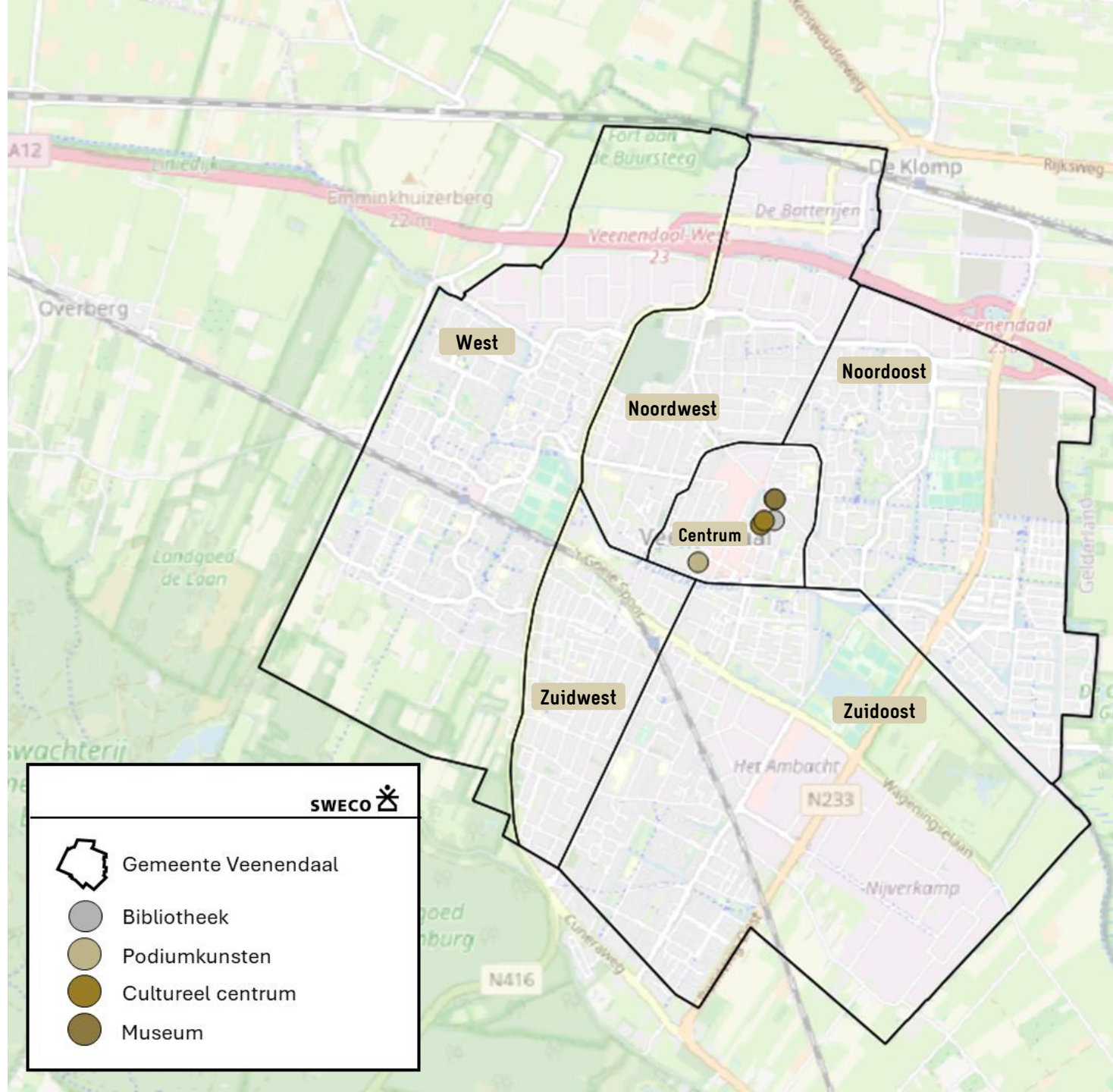
Disclaimer: De formele speel- en sportplekken zijn niet meegenomen op deze kaart. Voor het aanbod op kaart wordt verwezen naar het Uitvoeringsplan BOSS (2023) van de gemeente Veenendaal. In dit beleidsstuk zijn de bovenwijkse-, buurt-, steun-, ontmoetings- en straatplekken apart weergegeven op kaarten.

Aanbod van Cultuur in 2024

Voorziening	Aantal locaties	Aantal eenheden	Totaal oppervlakte
Bibliotheek	1	1 locatie	3.758 m² bvo
Podiumkunsten	1	1 zaaldeel	3.209 m² bvo
Cultureel centrum	2	2 locaties	2.261 m² bvo
Museum	2	2 locaties	595 m² bvo

Bron aanbod: Gemeente Veenendaal (2025) en BAG (oppervlakte)

3. Gemeentelijke behoefte *tot 2030 – 2035 – 2040 – 2050*

in aantallen en m² bvo

Gemeentelijke behoefte

In dit hoofdstuk geven we inzicht in het huidige aanbod en behoefte in Veenendaal op basis van de referentiewaarden voor maatschappelijke voorzieningen. Met inzicht in de huidige behoefte krijgen we ook inzicht in hoeverre het huidige aanbod binnen de gemeente Veenendaal aansluit bij deze behoefte. Hiervoor geldt dat dit een indicatieve behoefte is, en dat de behoefte positief of negatief beïnvloed kan worden door verschillende ontwikkelingen.

Behoeft versus beschikbare ruimte

In de gemeente Veenendaal is de groeiende behoefte aan maatschappelijke voorzieningen een belangrijk aandachtspunt, maar de beperkte ruimte binnen de gemeentegrenzen vormen een aanzienlijke uitdaging. Naast woningen en maatschappelijke voorzieningen zijn er meer ruimtevragers. Denk aan energietransitie, klimaatadaptatie met wateropvang en groen om hittestress tegen te gaan. Dit alles zorgt ervoor dat er scherpe keuzes gemaakt moeten worden hoe er met de beperkte beschikbare ruimte om moet worden gegaan.

De beschikbare ruimte binnen de gemeente komt niet overeen met de stijgende behoefte aan maatschappelijke voorzieningen zoals scholen, gezondheidszorg en sport. Het is essentieel dat er weloverwogen keuzes worden gemaakt, waarbij een balans wordt gevonden tussen de behoeften van de inwoners en de beschikbare ruimte, zodat Veenendaal kan blijven voldoen aan de eisen van een groeiende en dynamische gemeenschap.

In hoofdstuk 6 wordt er geadviseerd over de belangrijkste ruimtelijke ontwikkelprincipes voor maatschappelijke voorzieningen in de gemeente. Zoals het clusteren van bij elkaar passende voorzieningen, het inzetten op multifunctioneel en efficiënt ruimtegebruik en op flexibiliteit in het ruimtelijk proces. De ruimtebehoefte zoals weergegeven in dit hoofdstuk is een 'maximale scenario', en kan met behulp van de ruimtelijke ontwikkelprincipes dus lager uitvallen. Deze uitgangspunten kunnen de uiteindelijke behoefte beïnvloeden.

De ruimtelijke kwalitatieve uitwerking vraagt om maatwerk!

Het kan namelijk zijn dat het aanbod op gemeenteniveau in balans is, maar dat er op wijkniveau een disbalans is. Ook geldt dat er voor de grote ruimtevragers, die een voorziening op het niveau van de gehele gemeente hebben, strategische keuzes gemaakt dienen te worden (waar wil je deze voorziening wel en waar mogelijk juist niet). Voor de andere meer op de buurt gerichte voorzieningen geldt dat er binnen elke gebiedsontwikkeling gekeken moet worden naar de behoefte, ruimte, doelgroepen en aanbod in de omgeving. .

Daarnaast is samenwerking met buurgemeenten cruciaal om een breder scala aan mogelijkheden te verkennen en de druk op de beschikbare ruimte te verlichten.

De Cultuurfabriek Veenendaal. Bron: Veenendaal.nieuws

Uitgangspunten bevolkingsgroei

We werken aan een referentiewaarde per inwoner. Hierbij gaan we uit van de volgende inwoners- en leeftijdprognoses. Deze zijn op basis van ABF Research December 2024, afgerond op 100-tallen.

In de tabel zijn ook de leeftijdsgroepen 0 t/m 3 jaar, 4 t/m 12 jaar, 12 t/m 18 jaar en 65 jaar en ouder opgenomen. Deze leeftijdsgroepen zijn gespecificeerd omdat er referentiewaarden zijn die berekend moeten worden op basis van deze groepen. Denk hierbij aan onderwijs en de woon/zorg huizen.

Voor basis- en voortgezet onderwijs zijn de prognoses ook vergeleken met de prognoses van Pronexus en DUO. De berekeningen voor onderwijs zijn voor nu gemaakt op basis van ABF research, omdat deze het meest overeenkomen met de stijgende lijn van de ambities van de Gemeente Veenendaal richting 2040.

Inwonersaantallen 2040 en 2050

De inwonersaantallen voor de jaren 2040/50 zijn gebaseerd op een groeiscenario. Hiervoor is gekozen omdat de toekomstige woningbouwplannen zich mogelijk buiten de huidige grenzen van de gemeente Veenendaal bevinden. Voor dit groeiscenario zijn echter nog geen concrete woningplannen opgesteld, maar er wordt wel met dit groeiscenario gerekend richting 2040 en 2050. Op deze manier is er enige inzicht in de opgave voor Veenendaal met betrekking tot maatschappelijke voorzieningen.

Parameter	2024	2030	2035	2040	2050
Inwoners	70.000	75.000	80.000*	84.000	92.000
0 - 3 jarigen	3.300	3.400	4.000	4.300	4.500
4 - 12 jarigen	6.900	7.000	7.300	8.200	9.200
12 - 18 jarigen	5.500	5.500	5.700	5.800	6.900
19-64 jarigen	40.800	44.100	46.300	47.700	52.000
65+'ers	13.500	15.000	16.700	18.000	19.400

Het jaar 2024 is gebaseerd op de buurt- en wijkstatistieken van Gemeente Veenendaal (December 2024).

*De prognoses voor de jaren 2030, 2035, 2040, 2050 zijn afkomstig van ABF Research (2024). * Aangepast naar de prognose van de gemeente Veenendaal.*

Fysiq Vision in de plint van appartementen. Bron: Fysiq Vision

Behoeftte aan Gezondheid, Welzijn en Onderwijs

	Voorziening	Referentiewaarde	Huidig aanbod	Huidig onderaanbod	Behoeftte tot 2030	Behoeftte tot 2035	Behoeftte tot 2040	Behoeftte tot 2050
GEZONDHEID	Huisarts	0,48 fte per 1.000 inwoners	29,7 fte	4,1 fte	5,8 fte	8,4 fte	10,6 fte	14,5 fte
	Tandarts	0,46 fte per 1.000 inwoners	31 fte	1,1 fte	2,9 fte	5,3 fte	7,4 fte	11,1 fte
	Fysiotherapeut	1,17 fte per 1.000 inwoners	76 fte	6,3 fte	10,6 fte	16,9 fte	22,2 fte	31,7 fte
	Apotheek	0,09 locaties per 1.000 inwoners	6 locaties	0 locaties	1 locatie	1 locatie	2 locaties	2 locaties
	Woon/zorghuizen	52 verpleegplekken per 1.000 65+'ers	536 verpleegplekken	166 verpleegplekken	246 verpleegplekken	343 verpleegplekken	400 verpleegplekken	473 verpleegplekken

	Voorziening	Referentiewaarde	Huidig aanbod	Huidig onderaanbod	Behoeftte tot 2030	Behoeftte tot 2035	Behoeftte tot 2040	Behoeftte tot 2050
WELZIJN	Buurt- en wijkaccommodaties	0,14 locaties per 1.000 inwoners	8 locaties	2 locaties	2 locaties	3 locaties	4 locaties	5 locaties

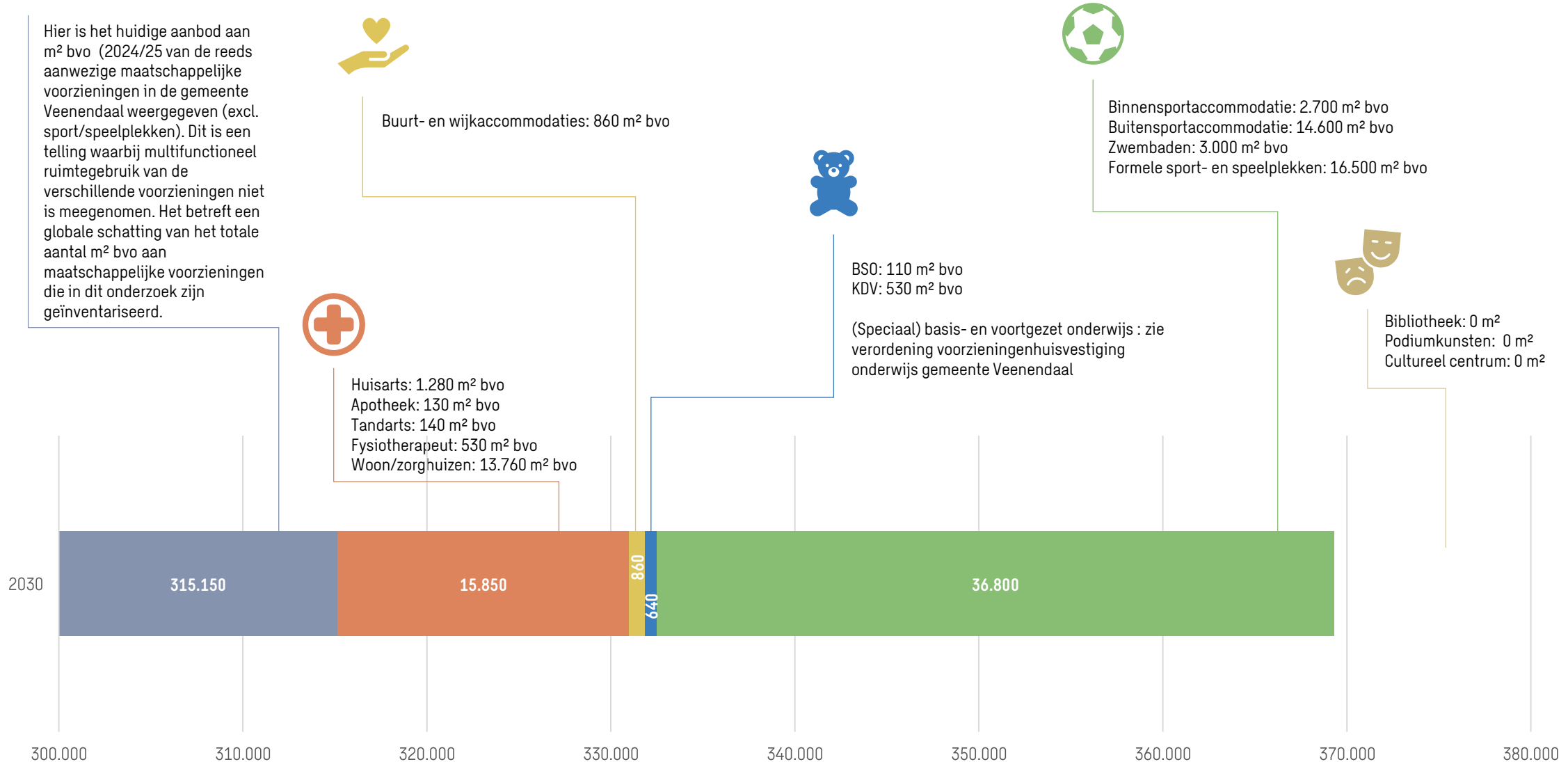
	Voorziening	Referentiewaarde	Huidig aanbod	Huidig onderaanbod	Behoeftte tot 2030	Behoeftte tot 2035	Behoeftte tot 2040	Behoeftte tot 2050
ONDERWIJS	Buitenschoolse opvang	176 kindplaatsen per 1.000 4-12 jarigen	1.212 kindplaatsen	2 kindplaatsen	11 kindplaatsen	79 kindplaatsen	235 kindplaatsen	415 kindplaatsen
	Kinderdagverblijf	373 kindplaatsen per 1.000 0-3 jarigen	1.230 kindplaatsen	1 kindplaatsen	35 kindplaatsen	250 kindplaatsen	387 kindplaatsen	451 kindplaatsen
	Primair onderwijs	948 leerlingen per 1.000 4-12 jarigen	6.542 leerlingen	0 leerlingen	45 leerlingen	413 leerlingen	1.253 leerlingen	2.225 leerlingen
	Speciaal basisonderwijs	48 leerlingen per 1.000 4-12 jarigen	328 leerlingen	0 leerlingen	2 leerlingen	21 leerlingen	63 leerlingen	112 leerlingen
	Voortgezet onderwijs	1.066 leerlingen per 1.000 12-18 jarigen	328 leerlingen	0 leerlingen	0 leerlingen	212 leerlingen	348 leerlingen	1.537 leerlingen
	Voortgezet speciaal onderwijs	37 leerlingen per 1.000 12-18 jarigen	117 leerlingen	86 leerlingen	86 leerlingen	93 leerlingen	98 leerlingen	139 leerlingen

Behoefte aan Sport en Cultuur

	Voorziening	Referentiewaarde	Huidig aanbod	Huidig onderaanbod	Behoefte tot 2030	Behoefte tot 2035	Behoefte tot 2040	Behoefte tot 2050
SPORT	Binnensportlocaties	0,57 zaaldelen per 1.000 inwoners	36 zaaldelen	4 zaaldelen	6 zaaldelen	9 zaaldelen	12 zaaldelen	16 zaaldelen
	Buitensportlocaties	0,90 wedstrijdsveldten per 1.000 inwoners	63 wedstrijdsveldten	0 wedstrijdsveldten	4 wedstrijdsveldten	9 wedstrijdsveldten	13 wedstrijdsveldten	20 wedstrijdsveldten
	Zwembad	0,03 locaties per 1.000 inwoners	1 locaties	1 locatie	1 locatie	1 locatie	2 locaties	2 locaties
	Formele speel- en sportplekken	3,37 plekken per 1.000 inwoners	237 plekken	0 plekken	13 plekken	31 plekken	46 plekken	73 plekken
	Voorziening	Referentiewaarde	Huidig aanbod	Huidig onderaanbod	Behoefte tot 2030	Behoefte tot 2035	Behoefte tot 2040	Behoefte tot 2050
CULTUUR	Bibliotheek	0,01 locaties per 1.000 inwoners	1 locaties	0 locaties	0 locaties	0 locaties	0 locaties	0 locaties
	Podiumkunsten	0,03 zalen per 1.000 inwoners	2 zalen	0 zalen	0 zalen	0 zalen	1 zaal	1 zaal
	Cultureel centrum	0,03 locaties per 1.000 inwoners	2 locaties	0 locaties	0 locaties	0 locaties	1 locatie	1 locatie

Totale behoefte tot 2030 (max. 54.150 m² bvo)

Hier is het huidige aanbod aan m² bvo (2024/25 van de reeds aanwezige maatschappelijke voorzieningen in de gemeente Veenendaal weergegeven (excl. sport/speelplekken). Dit is een telling waarbij multifunctioneel ruimtegebruik van de verschillende voorzieningen niet is meegenomen. Het betreft een globale schatting van het totale aantal m² bvo aan maatschappelijke voorzieningen die in dit onderzoek zijn geïnventariseerd.

* Bovenstaande metrages zijn behoefte t.o.v. huidig aanbod en afgerond op tientallen (bijvoorbeeld: 275 is afgerond naar 280).

Totale behoefte tot 2035 (max. 107.160 m² bvo)

Hier is het huidige aanbod aan m² bvo (2024/25 van de reeds aanwezige maatschappelijke voorzieningen in de gemeente Veenendaal weergegeven (excl. sport/speelplekken). Dit is een telling waarbij multifunctioneel ruimtegebruik van de verschillende voorzieningen niet is meegenomen. Het betreft een globale schatting van het totale aantal m² bvo aan maatschappelijke voorzieningen die in dit onderzoek zijn geïnventariseerd.

Huisarts: 1.850 m² bvo
Apotheek: 230 m² bvo
Tandarts: 320 m² bvo
Fysiotherapeut: 850 m² bvo
Woon/zorghuizen: 19.210 m² bvo

Buurt- en wijkaccommodaties: 1.290 m² bvo

BSO: 790 m² bvo
KDV: 3.750 m² bvo

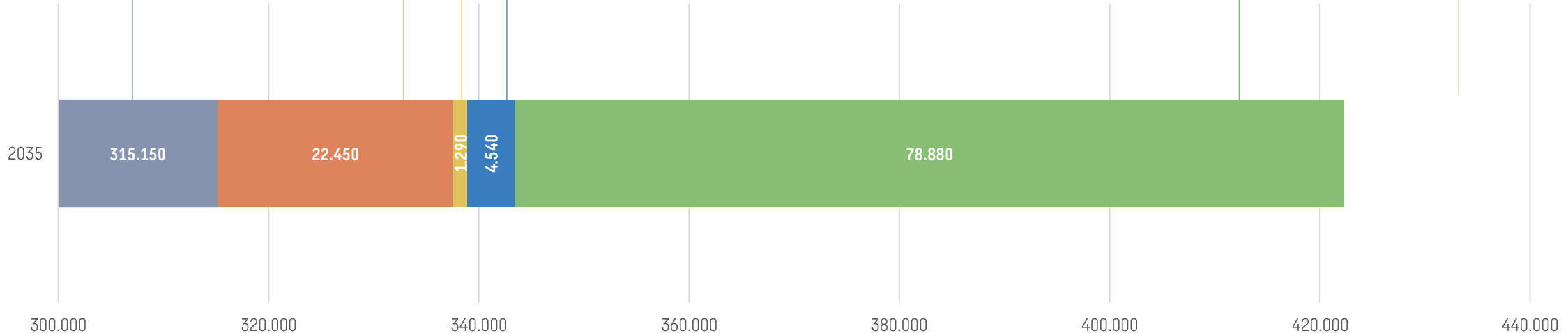
(Speciaal) basis- en voortgezet onderwijs :
zie verordening voorzieningenhuisvesting
onderwijs gemeente Veenendaal

Binnensportaccommodatie: 4.050 m² bvo
Buitensportaccommodatie: 29.200 m² bvo
Zwembaden: 3.000 m² bvo
Formele sport- en speelplekken: 42.630 m²

Bibliotheek: 0 m²
Podiumkunsten: 0 m²
Cultureel centrum: 0 m²

* Bovenstaande metrages zijn behoefte t.o.v. huidig aanbod en afgerond op tientallen (bijvoorbeeld: 275 is afgerond naar 280).

Toelichting behoefte tot 2035

Op de vorige pagina is de ruimtebehoefte tot 2035 (middellang) weergegeven. Deze behoefte is gebaseerd op de woningbouwplannen binnen de gemeente Veenendaal. In het maximale scenario is er vraag naar maximaal ruim **107.160 m², ongeveer 10,7 hectare**. Dit vraagt om enkele nuanceringen:

- Dit betreft het 'maximale scenario' waarin er nieuwrealisatie plaatsvindt voor alle typen voorzieningen ervan uitgaande dat Veenendaal ook de groei van buiten de gemeentegrenzen bedient. Het clusteren- en combineren van voorzieningen kan een effect hebben op het benodigde metrage. Hierdoor is er uiteindelijk minder ruimtevraag.
- Een groot deel van het benodigde oppervlak is toe te schrijven aan ruimte in de openbare ruimte, waaronder maximaal ca. 42.000 m² aan formele speel- en sportplekken. Deze voorzieningen moeten worden gerealiseerd in de openbare ruimte, maar deze openbare ruimte bestaat in feite al (denk aan grasvelden). Het gaat dus voor een groot deel om het herinrichten van de openbare ruimte en het openstellen van schoolpleinen die een groot deel van de m² opvullen. Voor sport- en speelplekken zijn er bandbreedtes aangehouden voor het oppervlakte doordat er verschillende maten zijn toegeschreven aan de type speel- en sportplekken. In de ruimtevraag is nu uitgegaan van de mediaan van de ruimtevraag per speel- en sportplek.
- Ook voor wedstrijdsveldten zijn er bandbreedtes aangehouden omdat verschillende sporten andere maatvoering van sportvelden nodig hebben. In de ruimtevraag is nu uitgegaan van het mediaan van de ruimtevraag per sportveld.
- De ruimtevraag voor (speciaal) basis- en voortgezet onderwijs is buiten beschouwing gelaten. Hiervoor wordt er doorverwezen naar de verordening voorzieningenhuisvesting onderwijs gemeente Veenendaal.

Indien we het ruimtebeslag voor formele speel- en sportplekken buiten beschouwing laten, is de maximale totale ruimtevraag ongeveer **64.500 m², ongeveer 6,4 ha**.

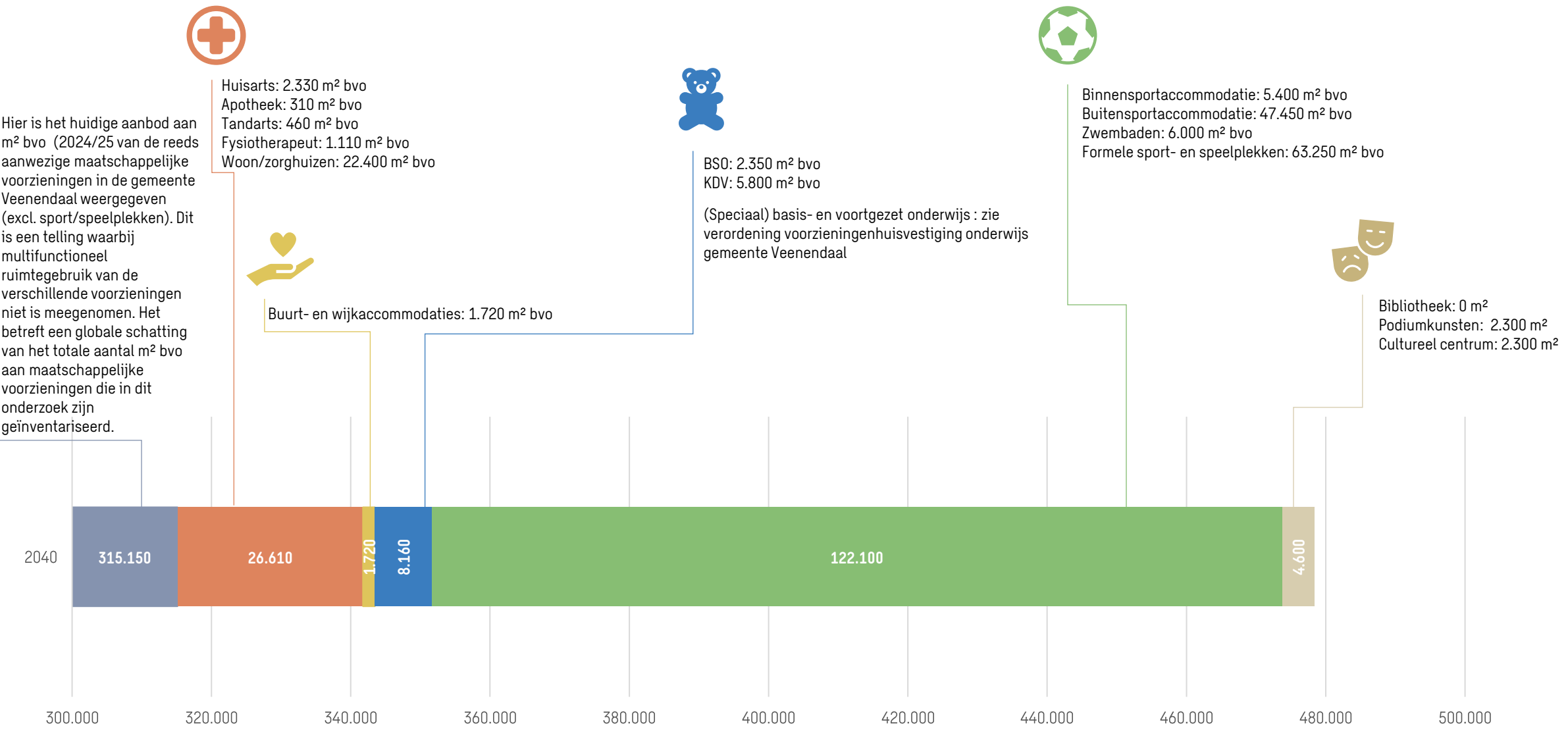
Behoeftelange termijn

Op de volgende pagina's is de behoefte op lange termijn (**2040/2050**) weergegeven. Deze is gebaseerd op een groeiscenario waarbij woningbouwplannen zich mogelijk deels ook buiten de grenzen van Veenendaal bevinden. Voor dit groeiscenario zijn nog geen concrete woningbouwplannen opgesteld. Omdat bewoners voor een deel ook gebruik zullen maken van de maatschappelijke voorzieningen in Veenendaal hebben we dit groeiscenario wel alvast in beeld gebracht. Op deze manier is er inzicht in de mogelijke opgave voor Veenendaal met betrekking tot de maatschappelijke voorzieningen.

Woon/zorghuis De Koekoek in Veenendaal. Bron: QuaRijn

Totale behoefte tot 2040 (max. 163.190 m² bvo)

* Bovenstaande metrages zijn behoefte t.o.v. huidig aanbod en afgerond op tientallen (bijvoorbeeld: 275 is afgerond naar 280).

Totale behoefte tot 2050 (max. 236.660 m² bvo)

Huisarts: 3.190 m² bvo
 Apotheek: 460 m² bvo
 Tandarts: 720 m² bvo
 Fysiotherapeut: 1.590 m² bvo
 Woon/zorghuizen: 26.470 m² bvo

Hier is het huidige aanbod aan m² bvo (2024/25 van de reeds aanwezige maatschappelijke voorzieningen in de gemeente Veenendaal weergegeven (excl. sport/speelplekken). Dit is een telling waarbij multifunctioneel ruimtegebruik van de verschillende voorzieningen niet is meegenomen. Het betreft een globale schatting van het totale aantal m² bvo aan maatschappelijke voorzieningen die in dit onderzoek zijn geïnventariseerd.

Buurt- en wijkaccommodaties: 2.150 m² bvo

BSO: 4.150 m² bvo
 KDV: 6.770 m² bvo

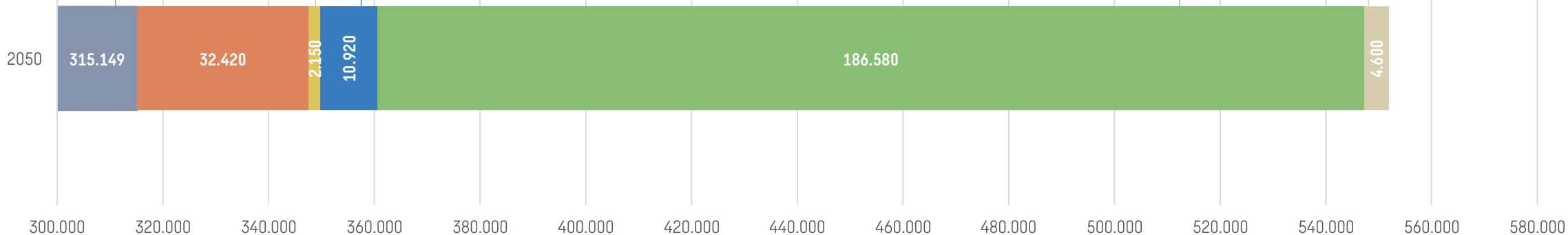
(Speciaal) basis- en voortgezet onderwijs :
 zie verordening voorzieningenhuisvesting
 onderwijs gemeente Veenendaal

Binnensportaccommodatie: 7.200 m² bvo
 Buitensportaccommodatie: 73.000 m² bvo
 Zwembaden: 6.000 m² bvo
 Formele sport- en speelplekken: 100.380 m² bvo

Bibliotheek: 0 m²
 Podiumkunsten: 2.300 m²
 Cultureel centrum: 2.300 m²

* Bovenstaande metrages zijn afgerond op tientallen (bijvoorbeeld: 275 is afgerond naar 280).

4. Toepassing en borging van referentiewaarden binnen de gemeentelijke organisatie

Toepassing van referentiewaarden

Het handboek zorgt **voor inzicht in de behoefte aan en de ruimtevraag** naar maatschappelijke voorzieningen. Zowel in de huidige situatie als in de toekomst.

Bij toepassing van referentiewaarden moet rekening worden gehouden met de volgende aandachtspunten:

- De referentiewaarde is een leidraad en is geen harde wetmatigheid. Op basis van (weloverwogen) keuzes kan worden afgeweken van de waarde en de behoefte die eruit voortkomt.
- De daaruit voortkomende ruimtevraag en investeringen kunnen hoger of lager uitvallen. Bijvoorbeeld door het combineren van maatschappelijke voorzieningen (huisarts en tandarts in een gezondheidscentrum), efficiëntere bezetting (medegebruik sportvelden) en trends en ontwikkelingen (vergrijzing). Maar denk ook aan de introductie van nieuwe wet- en regelgeving.
- Soms is de totale ruimtebehoefte fysiek niet haalbaar in een (deel)gebied. Bijvoorbeeld in een centrumgebied is het door ruimtegebrek niet altijd haalbaar om alle voorzieningen te realiseren, terwijl daar wel behoefte aan is. Zeker voor voorzieningen met een functie voor de hele gemeente dient er daarom strategisch op gemeenteniveau naar deze opgaven te worden gekeken.
- Het dynamisch houden van het handboek is essentieel voor een effectieve en actuele benadering van gebiedsontwikkeling. Dit kan bereikt worden door jaarlijks de huidige dichtheid van de voorzieningen te berekenen en af te zetten tegen de huidige referentiewaarde. Door deze gegevens te analyseren en rekening te houden met de trends en ontwikkelingen kan bepaald worden of de huidige referentiewaarden nog steeds aansluiten of dat er aanpassingen nodig zijn.

Ontwikkelprincipes

De behoefte aan maatschappelijke voorzieningen zijn in dit onderzoek geoperationaliseerd als ruimtevraag. De ontwikkelprincipes zijn dan ook vanuit ruimtelijk perspectief opgesteld. Bij het toepassen van deze ontwikkelprincipes is het echter zinvol om voordat de principes worden toegepast eerst uit te zoomen en na te denken over de vraag of de oplossing alleen zit in het zoeken naar fysieke ruimte of dat er ook andere mogelijkheden zijn. Denk hierbij aan slimme technologische ontwikkelingen, combineren van functies, afstemming in de regio etc. Ook is dit van belang bij het actueel houden van de referentiewaarden: is het beleid nog adequaat?

CLUSTEREN VAN BIJ ELKAAR PASSENDE VOORZIENINGEN

Het uitgangspunt is dat voorzieningen bij elkaar worden geclusterd en met elkaar worden gecombineerd, zodat ruimte en kosten worden bespaard. Wel dienen er duidelijke afspraken gemaakt te worden over de verdeling van investeringen. Voorbeelden hiervan zijn:

- **Gezondheidsvoorzieningen:** huisarts, tandarts, apotheek, fysiotherapeut onder één dak;
- **Ontmoetingsvoorzieningen:** buurt- en wijkaccommodaties, horeca, bibliotheek(steunpunt) en cultuur zoveel mogelijk onder één dak.

MULTIFUNCTIONALITEIT, HERGEBRUIK EN EFFICIËNT RUIMTEGEBRUIK

Meervoudig ruimtegebruik en optimalisatie en hergebruik van bestaand aanbod wordt aangejaagd. Denk daarbij aan de volgende aanpassingen in de maatschappelijke voorzieningen (ook voor het bestaande aanbod) die bijdragen aan een zorgvuldige ruimtelijke ordening:

- **Dubbelgebruik van ruimten door verschillende voorzieningen en activiteiten.** Bijvoorbeeld schoolpleinen die zo worden ingericht dat ze ook onderdeel uitmaken van de openbare ruimte of buitenspeelplekken die inwoners ook kunnen gebruiken als individuele sportlocatie en ontmoetingsplekken.
- **Hergebruik van bestaand vastgoed.** Bijvoorbeeld de kerken die leeg staan of komen te staan in de nabije toekomst.

GOEDE SPREIDING VAN VOORZIENINGEN VOOR EEN GOED VERZORGINGSNIVEAU

Elke voorziening heeft zijn eigen doelgroep. Ook de maximale afstand die bewoners bereid zijn om te reizen voor verschillende voorzieningen is wisselend. Een huisarts en een speelvoorziening zijn bij voorkeur dicht bij de woning, terwijl voor een zwembad de afstanden langer mogen zijn. Bij de ontwikkeling van de maatschappelijke voorzieningen wordt ingezet op een goede spreiding van voorzieningen tussen én in wijken.

FLEXIBILITEIT IS NOODZAKELIJK

De gemeente Veenendaal is in beweging en veranderingen in de gemeente in draagvlak, demografie en ruimtelijke structuur blijven aan de orde. Voor de behoefte aan en de ontwikkeling van maatschappelijke voorzieningen geldt daarom dat flexibiliteit noodzakelijk is. Flexibiliteit is er in de vorm van:

- **Juridisch-planologische kaders.** De gewenste multifunctionaliteit en clustering van verschillende voorzieningen moet ook worden geborgd in het omgevingsplan.
- **Ontwerp.** Door rekening te houden met verschillende gebruiksvoorzieningen bij het ontwerp van de (verschillende type) voorzieningen kan op ontwikkelingen in de toekomst worden ingesprongen. Zo is de vrije hoogte in een ruimte van invloed op de mate van flexibiliteit. Vooral het constructief ontwerp is van belang voor het realiseren van flexibiliteit.
- **Fasering.** Zorg dat binnen de ontwikkeling ruimte is om te faseren, juist ook bij het realiseren van de toe te voegen maatschappelijke voorzieningen.
- **Verandering.** De verandering van sturen op reductie van ruimte naar sturing op flexibiliteit en groei door de groeiopgave van de gemeente. Bijv. om de onderwijsportefeuille aan te passen is er tijdelijke huisvesting nodig. Er is behoefte aan ruimte om te kunnen veranderen.

Borging in de praktijk |

Het handboek met referentiewaarden is een vertrekpunt voor verdere ontwikkeling van maatschappelijke voorzieningen in de gemeente Veenendaal. Een juiste borging in de praktijk – **in de gemeentelijke organisatie en ruimtelijke processen** – is nodig om de trein in beweging te zetten en te houden. Daarvoor zijn van belang: a) toepassing/input omgevingsvisie, gebiedsperspectieven en omgevingsplan, b) vaste aanspreekpunten, centrale regie en coördinatie, c) monitoring (tool) en d) actieve(re) rol van de gemeente. Hierna gaan we op deze vier punten nader in.

A. Toepassing/input op verschillende schaalniveaus: omgevingsvisie, gebiedsperspectieven en omgevingsplan

De referentiewaarden kunnen direct worden gebruikt bij het opstellen van de omgevingsvisie, gebiedsvisies, - en ontwikkelingen en de omgevingsplannen. Niet door de referentiewaarden als harde norm te hanteren, maar door er het gesprek over aan te gaan. En door op basis van de referentiewaarden, de gesprekken en inzichten in demografie en leefstijlen een integrale afweging te maken. Daarbij is het van belang om ook over de gemeente- en gebiedsgrenzen heen te kijken. Wellicht zit een voorziening waar behoefte aan is, net over de grens in het buurgebied of de buurgemeente.

De referentiewaarden bieden ook houvast in gesprekken met (ontwikkende) partijen in een vroegtijdig stadium van een gebiedsontwikkeling. Vanaf het begin is duidelijk welke maatschappelijke voorzieningen nodig en passend zijn. Er is dan in de regel veel mogelijk; achteraf repareren is vrijwel onmogelijk en duur. Woningcorporaties en ook veel private vastgoedpartijen zijn zich bewust van hun maatschappelijke taak, willen graag impact maken, en ook daarvoor zijn de referentiewaarden waardevol.

B. Vaste aanspreekpunten, centrale regie en coördinatie

Maatschappelijke voorzieningen zijn onder te brengen in veel domeinen en portefeuilles (en ook in diverse teams). Het is van belang om ambtelijk vaste aanspreekpunten en een bestuurlijk trekker te hebben en centrale regie en coördinatie te voeren. De maatschappelijke vastgoedtafel lijkt de aangewezen plek voor ambtelijke afstemming en regie en het college voor besluitvorming. Van belang is dat (nieuw)realisatie van maatschappelijke voorzieningen (kwantitatief) wordt bijgehouden en dat de benodigde behoefte zoals beschreven in dit onderzoek, in de gaten wordt gehouden.

C. Monitoring (tool)

Om de praktische bruikbaarheid van het referentiekader te vergroten, de data en inzichten actueel te houden, te monitoren en het product te ontwikkelen helpt een monitoring tool. Een dergelijke applicatie bevat alle relevante geodata, specifieke kaartlagen, scripts, een platform, dashboard en opleidingsmodule, gekoppeld aan de al bij Veenendaal in gebruik zijnde Kaartviewer/ArcGIS. De tool is dynamisch, dat wil zeggen dat alle (geo)data digitaal raadpleegbaar zijn, functionaliteit waar behoefte aan is kan worden toegevoegd, en uitbreiding naar andere sectoren/domeinen eenvoudig mogelijk is. Eens in de zoveel jaar (bijvoorbeeld 1x per 4 jaar, gelijklopend met een collegeperiode) kunnen de referentiewaarden worden geëvalueerd en zo nodig bijgesteld.

Borging in de praktijk II

D. Actieve(re) rol van de gemeente

De gemeente heeft voor onderwijshuisvesting en daarmee ook bewegingsonderwijs een wettelijke taak. Daarnaast zijn er nog enkele wettelijke taken van de gemeente die het maatschappelijke voorzieningenprogramma wel raken, maar niet direct te vertalen zijn als hoofdverantwoordelijke voor deze specifieke voorziening, namelijk:

- De omgevingsvisie en het omgevingsplan zijn wettelijke instrumenten van de gemeente. In de omgevingsvisie wordt de ambitie voor de gemeente beschreven op het gebied van de fysieke leefomgeving. De omgevingsvisie vormt het kader voor uitwerking in gebiedsvisies en gebiedsperspectieven.
- De gemeente verleent subsidie aan maatschappelijke voorzieningen en heeft soms ook het eigendom en voert de exploitatie, zoals voor zwembaden. Daarmee heeft ze een belangrijke rol in de levensvatbaarheid van deze voorzieningen (in gebiedsontwikkelingen).

Naast het subsidie-instrument en het juridisch-planologisch instrumentarium, kan de gemeente ook op andere manieren een actieve rol aannemen ten aanzien van het realiseren van maatschappelijke voorzieningen, waaronder:

- Optreden als faciliterende en verbindende partij. Denk daarbij aan inzicht in leegstaand (gemeentelijk) vastgoed koppelen aan huurders waarbij het huurcontract afloopt, of koppelen aan actief zoekende partijen.
- Bijvoorbeeld, door met schoolbesturen in gesprek te gaan om (een deel van) de schoolpleinen publiek toegankelijk in te richten. Het koppelen van budgetten van gemeente en schoolbesturen en subsidies biedt soms een haalbare case. Een ander voorbeeld is om het gesprek aan te gaan met sportclubbesturen om een clubgebouw overdag te laten functioneren als ontmoetingsplek.
- Versterken samenwerking met woningcorporaties voor het realiseren van niet-DAEB* voorzieningen en maatschappelijk vastgoed.

Gemeentelijke visie en beleid op orde
(referentiewaarden;
ruimtelijke vertaling)

Planologisch-juridisch
(bestemmen!)

Business case:
financierings-strategie
en gemeentelijke
begroting

Grondstrategie

Bestuurlijk draagvlak

Benutten lokale
expertise (instanties,
bewoners, specialisten)

Afspraken & “soft skills”
met ontwikkelaars,
eigenaren en
eindgebruikers

Monitoring & bijsturing

Interne organisatie &
samenwerken

Innovatie:
slimme product-markt-
combinaties, concepten,
tijdelijkheid etc.

Aspecten waarmee in gebiedsontwikkelingen gestuurd kan worden op programma.

Bron: Sweco

Rol gemeente |

PASSIEF OF ACTIEVE ROL AFHANKELIJK VAN TYPE VOORZIENING

In het schema hiernaast zijn de verschillende rollen opgenomen met daarbij instrumenten die bij deze rollen passen in de realisatie van maatschappelijke voorzieningen. Hier kan de gemeente een actieve of passieve rol in pakken.

Als gemeente kan worden gekozen voor een richtinggevende, verbindende of regulerende rol bij de programmering in gebiedsontwikkelingen, oftewel faciliterend. Hiermee zijn er duidelijke kaders waar in ontwikkelingen rekening mee te houden is.

Het is belangrijk te benadrukken dat de gemeente in de eerstelijnszorg faciliterend optreedt en niet zelf de bekostiging daarvan op zich neemt. Afhankelijk van het type voorziening en of deze wel of niet opgepakt wordt door de markt, kan er gekozen worden voor een nog actievere rol waarin ook een stimulerende of regierol wordt gepakt. Met name voor voorzieningen waarvoor momenteel al een onderaanbod geldt, of bij voorzieningen waar sprake is van een gat in de business-case, dient een bewuste afweging gemaakt te worden over de te kiezen rol.

UITBREIDEN VAN HUIDIGE VOORZIENINGEN

De gemeente speelt een cruciale rol in het uitbreiden van bestaande voorzieningen. Door in gesprek te gaan met huidige eigenaren kan de gemeente kansen creëren en actief benutten, zodat er geen nieuwbouw nodig is. Dit stelt de gemeente in staat om efficiënt gebruik te maken van de bestaande infrastructuur en tegelijkertijd de kwaliteit en toegankelijkheid van voorzieningen te verbeteren. Het bevorderen van samenwerking met eigenaren zorgt voor een duurzame aanpak die aansluit bij de behoeften van de gemeenschap.

Passief

Actief

		Voorbeelden instrumenten
Richting geven	Beïnvloeden van keuzes van partijen d.m.v. communicatie	• (Stedelijke) visie gemeente • Opnemen van eisen en wensen in beleid en gebiedsprogramma's
Verbinden	Bespoedigen organisatie van partijen	• Gezamenlijke visie ontwikkelen • Sociale bijdrage van ontwikkelaars
Reguleren	Sturen op mogelijkheden d.m.v. juridisch planologische instrumenten	• Omgevingsplan • Opnemen eisen in tender • Afspraken over rol corporaties
Stimuleren	(In)direct verlagen kosten of risico's	• Aangepast grondbeleid • Achtervang of garant staan • Fonds maatschappelijke functies (voor bijv. ingroei huur)
Zelf doen	Volledige regie d.m.v. ontwikkelrol / eigendom	• Strategische verwervingen • Aantrekken van gespecialiseerde ontwikkelaars / investeerders

Gemeentelijke rol van passief naar actief om te sturen op maatschappelijk programma, met instrumenten die erbij passen

Bron: Plintenstrategie gemeente Den Haag; bewerkt en aangevuld door Sweco

Rol gemeente II

Per thema geven we aan wat voor soort verantwoordelijkheid de gemeente heeft en welke rol de gemeente kan oppakken als het gaat om de huisvestiging van de voorziening.

LEGENDA:

	Groot aandeel
	Kan een rol oppakken
	Geen wettelijke taak

VOORZIENING	VERANTWOORDELIJKHEID	WETTELIJKE TAAK VOOR DE GEMEENTE (HUISVESTIGING FACILITEREN)	FACILITERENDE ROL VOOR DE GEMEENTE	TOELICHTING FACILITERENDE ROL
Huisarts				Realisatie maatschappelijk vastgoed
Tandarts				Realisatie maatschappelijk vastgoed
Fysiotherapie				Realisatie maatschappelijk vastgoed
Apotheek				Realisatie maatschappelijk vastgoed
Woon/zorghuizen				
Buurt- en wijkaccommodatie				Realisatie maatschappelijk vastgoed en/of subsidie verlening
Buitenschoolse opvang				Realisatie maatschappelijk vastgoed
Kinderdagverblijf				Realisatie maatschappelijk vastgoed
(speciaal) Basisonderwijs (incl. bewegingsonderwijs)				
(speciaal) Voortgezet onderwijs (incl. bewegingsonderwijs)				
Binnensportaccommodaties				Exploitatiebeheer, subsidieverlening en/of realisatie maatschappelijk vastgoed
Buitensportaccommodaties				Exploitatiebeheer, subsidieverlening en/of realisatie maatschappelijk vastgoed
Zwembad				Exploitatiebeheer, subsidieverlening en/of realisatie maatschappelijk vastgoed
Formele sport- en speelplekken				
Bibliotheek				Subsidieverlening en/of realisatie maatschappelijk vastgoed
Podiumkunsten				Subsidieverlening en/of realisatie maatschappelijk vastgoed
Cultureel centrum				Subsidieverlening en/of realisatie maatschappelijk vastgoed
Museum				Subsidieverlening

5. Werken met leefstijlen

BSR-leefstijlen: Tool voor afwegen voorzieningen

Een fijne, gezonde leefomgeving is meer dan de gebouwde omgeving. Het zijn de inwoners van Veenendaal, die geluk en gezondheid ervaren in hun buurt en die het wonen daadwerkelijk ervaren en beleven. Deze inwoners hebben een bepaalde houding ten aanzien van voorzieningen in hun buurt, op basis van gedrag, attitude en drijfveren. Een extravert persoon zal bijvoorbeeld eerder gebruik maken van een wijk- en buurtcentrum in zijn wijk dan een introvert persoon, die minder uit is op ontmoeting.

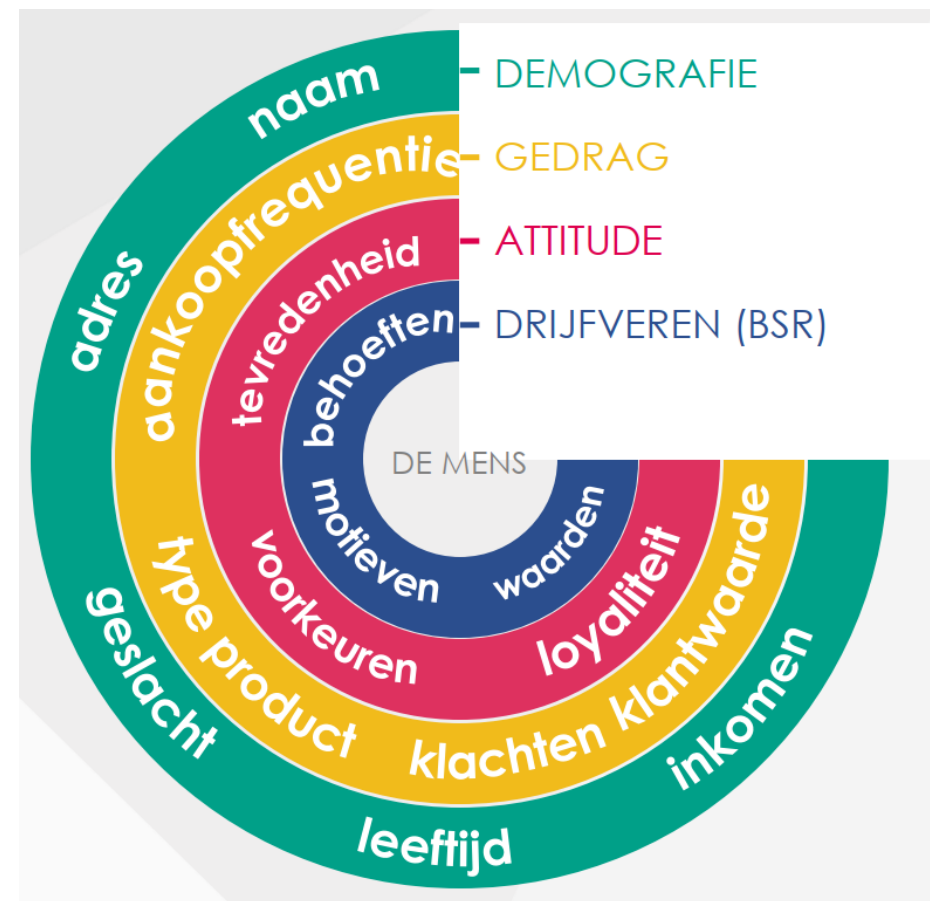
In een gebiedsontwikkeling zijn onder andere metrages, locatie, plot en euro's van belang. Met de leefstijlen is het echter mogelijk om ook de leefstijlvoorkeuren van inwoners mee te nemen in een gebiedsontwikkeling en locatiekeuze voor een maatschappelijke voorziening.

Het wetenschappelijk onderbouwde Brand Strategy Research (BSR) model biedt de mogelijkheid om doelgroepen te definiëren op verschillende thema's. Zo zijn er zes onderscheidende belevingswerelden ten aanzien van thema's als woonomgeving, duurzaamheid, mobiliteit, participatie, verhuizen en levensloopbestendigheid. Met de leefstijlen kunnen we afwegingen maken voor maatschappelijke voorzieningen.

Voordelen

Segmentatie biedt inzicht in hoe verschillende doelgroepen aankijken tegen thema's als:

- Ontmoeting in de wijk
- Ideale woning
- Ideale buurt
- (Maatschappelijke) voorzieningen
- (Deel)mobiliteit
- Duurzaamheid
- Levensloopbestendigheid
- Motieven voor verhuizen
- Gezondheid en geluk in relatie tot de leefomgeving

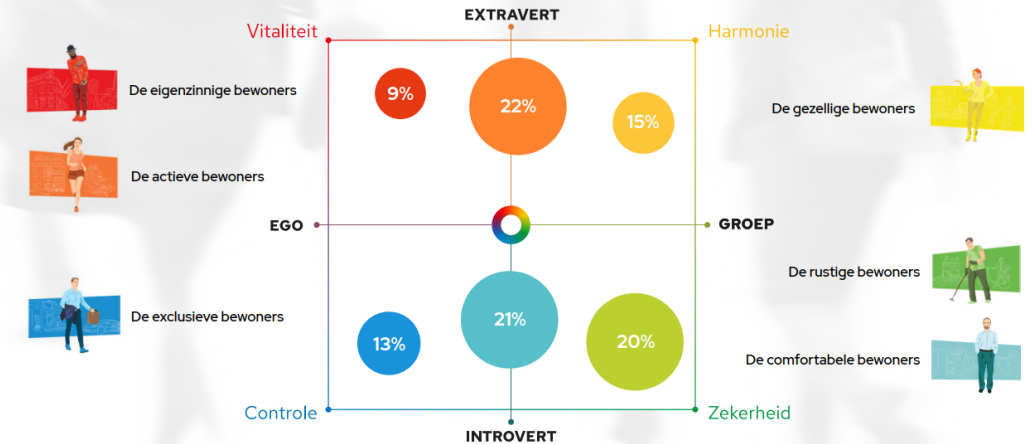
BSR-model. Bron: MarketResponse

Het gebruik van leefstijlen

- Leefstijlen gebruiken we om keuzes in de **verdeling van de voorzieningen over wijken en gebieden** te ondersteunen met inzichten in de behoeften van de (wijk)bewoners. Aan welke type voorzieningen in welke wijken is – ten opzichte van de referentiewaarde – juist meer of minder behoefte?
- BSR is de grootste en meest waardevolle consumenten-database van Nederland, **dé bron voor gevalideerde doelgroepsegmentatie**. Uit onderzoek is bekend welk belang de zes BSR-woonleefstijlgroepen hechten aan bepaalde voorzieningen. Dit is de beste voorspeller van de **voorkeuren van bewoners met betrekking tot (maatschappelijke) voorzieningen**. Beter dan leeftijd, levensfase, inkomen of woonmilieu (of andere doelgroepsegmentatiemodellen).

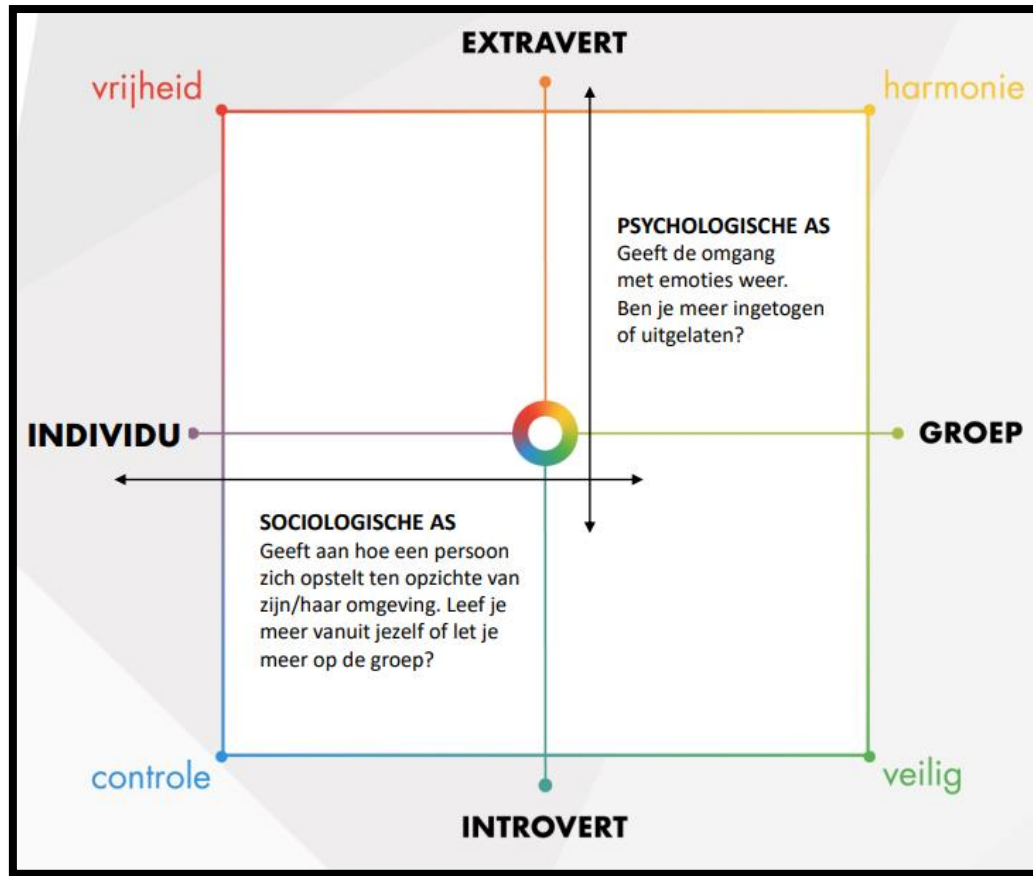
De zes BSR-woonleefstijlen Nederland

Het BSR-model gericht op het domein Wonen onderscheidt zes leefstijlen die ons informatie verschaffen over hoe zij denken over aardgasvrij en duurzame energie opwekking evenals wat hun informatiebehoefte en persoonlijke motieven zijn binnen deze thema's. Hier zie je waar de zes leefstijlen zich binnen het BSR-model begeven:

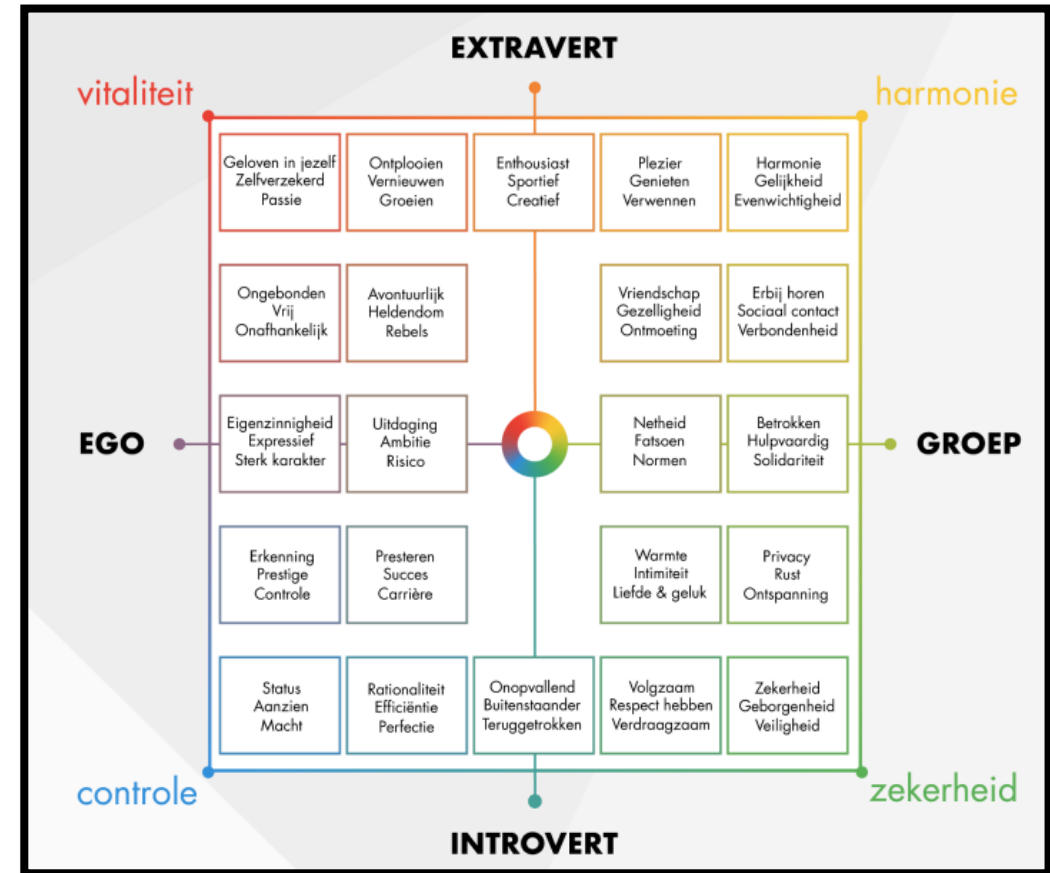

BSR-woonleefstijlen. Bron: MarketResponse

Leefstijlen: De drijfveren van mensen

Het BSR-model. Bron: MarketResponse

De zes leefstijlen van inwoners

Eigenzinnige bewoners

Bewoners in de rode groep zijn creatief, evenwichtig, avontuurlijk en intelligent. Ze zijn geïnteresseerd in anderen, bedachtzaam, zelfverzekerd, ondernemend en eigenzinnig. Vrije tijd is geen tijd om stil te zitten. Ze gaan dan ook graag op avontuurlijke vakantie of bezoeken een museum of concert. Thuis besteden ze tijd aan lezen, goede gesprekken, thuiswerken, meditatie, koken, sporten en groenten verbouwen.

Actieve bewoners

De actieve bewoners zijn gezellig, spontaan, vrolijk, creatief, avontuurlijk en impulsief. Ze hebben een sterk karakter en zijn geïnteresseerd in anderen. Ze zitten niet graag stil. Activiteiten zijn een gezellig avondje met vrienden, een avontuurlijke vakantie, shoppen, koken, uitgaan en concertbezoek. Ze hebben graag veel actie om zich heen en iedereen is welkom.

Gezellige bewoners

Mensen in de gele groep zijn hartelijk, gezellig, behulpzaam, spontaan, vrolijk en zachtaardig. Belangrijk zijn gastvrijheid, geborgenheid, sociale verbondenheid en vriendschap. In hun vrije tijd bezoeken ze familie en nemen ze tijd voor het gezin. Iedereen is welkom en er mag geleefd worden in huis. Het is belangrijk om onderdeel te zijn van een buurt, dat je altijd kunt aankloppen bij de buren en dat je voor elkaar zorgt.

Exclusieve bewoners

Bewoners in de blauwe groep zijn doelgericht, intelligent, ondernemend, zelfverzekerd en hebben een sterk, eigenzinnig karakter. Belangrijk voor deze groep zijn succes in het leven, uitdaging, ambitie en erkenning van prestaties. De blauwe doelgroep werkt vaker thuis en ook activiteiten in de vrije tijd draaien vaak om het werk.

Comfortabele bewoners

Belangrijk voor de aqua bewoners zijn rust en veiligheid in de buurt. Deze bewoners zijn bedachtzaam, evenwichtig, serieus, kalm en intelligent. De praktische voorzieningen moeten goed zijn. Ze klussen en tuinieren graag, daarnaast zijn deze bewoners fervente krantenlezers en tv-kijkers.

Rustige bewoners

Belangrijk voor de groene bewoners zijn anonimiteit, doe maar gewoon, privacy en rust. Ze zijn bedachtzaam, gemoedelijk, gewoon, kalm en serieus. In hun vrije tijd vinden de rustige bewoners het fijn om thuis te zijn en tv te kijken. Ze zijn niet ondernemend en zijn graag in en om het huis bezig met klussen en tuinieren. Deze groep ziet de woning als een eigen plek waar je je terug kunt trekken.

Exclusieve, Comfortabele en Rustige bewoners

Exclusieve bewoners

- **Persoonlijkheid:** doelgericht, ondernemend, zelfverzekerd en sterk, eigenzinnig karakter.
- **Vrije tijd:** actieve sportbeoefening, avontuurlijke vakantie, nieuws en actualiteiten volgen.
- **Woon- en leefstijl:** ruimte, luxe, modern, bijzonder en exclusief.
- **Locatie:** aan de rand van het centrum of in een buitenwijk. Bij voorkeur locatie dichtbij werk. Privacy en eigen parkeerplaats belangrijk.
- **Buurt:** ruim en lommerrijk. Wonen met gelijkgestemden, herkenbaarheid belangrijker dan diversiteit qua mensen en woningen. Mensen zijn op zichzelf, contact met burens blijft beperkt.

Comfortabele bewoners

- **Persoonlijkheid:** bedachtzaam, evenwichtig, serieus, kalm en intelligent.
- **Vrije tijd:** klussen en tuinieren, krantenlezen en tv-kijken, vermijden drukke plekken.
- **Woon- en leefstijl:** privacy, vertrouwd, comfort, open voor duurzaamheid.
- **Locatie:** goede praktische voorzieningen
- **Buurt:** rust en veiligheid in de buurt, weinig contact met burens, wonen met gelijkgestemden.

Rustige bewoners

- **Persoonlijkheid:** bedachtzaam, gemoedelijk, gewoon, kalm en serieus, niet ondernemend.
- **Waarden:** anonimiteit, doe maar gewoon, privacy en rust.
- **Vrije tijd:** TV kijken, activiteiten in en om het huis, klussen en tuinieren.
- **Woon- en leefstijl:** privacy, rust, praktisch en vertrouwd. Niet veeleisend of uitgesproken. Minder open voor duurzaamheid.
- **Locatie:** rustig en veilig, netjes en schoon.
- **Buurt:** niet veel contact, leven in kleine kring.

Eigenzinnige, actieve en gezellige bewoners

Eigenzinnige bewoners

- **Persoonlijkheid:** creatief, evenwichtig, avontuurlijk en intelligent.
- **Waarden:** geïnteresseerd in anderen, bedachtzaam, zelfverzekerd, ondernemend en eigenzinnig.
- **Vrije tijd:** avontuurlijke vakantie, musea of klassiek concert.
- **Thuis:** lezen, goede gesprekken, thuiswerken, meditatie, koken, sporten en groenten verbouwen.
- **Woon- en leefstijl:** milieubewust, inspiratie, authentiek, bijzonder, exclusief, ruimte, sfeervol en licht.
- **Locatie:** locatie is belangrijker dan de woning zelf, dichtbij openbaar vervoer en uitvalswegen.
- **Buurt:** actief in de buurt en open voor ontmoetingen

Actieve bewoners

- **Persoonlijkheid:** gezellig, spontaan, vrolijk, creatief, avontuurlijk en impulsief. Sterk karakter en geïnteresseerd in anderen.
- **Vrije tijd:** gezellig avondje met vrienden, een avontuurlijke vakantie, shoppen, koken, uitgaan en popconcerten bezoeken.
- **Woon- en leefstijl:** gezellig, sfeervol, sociaal contact, plezier en actie.
- **Locatie:** aan een park, in het centrum of aan het water, kindvriendelijk en mogelijkheden voor sport en ontspanning
- **Buurt:** levendig en iedereen is welkom.

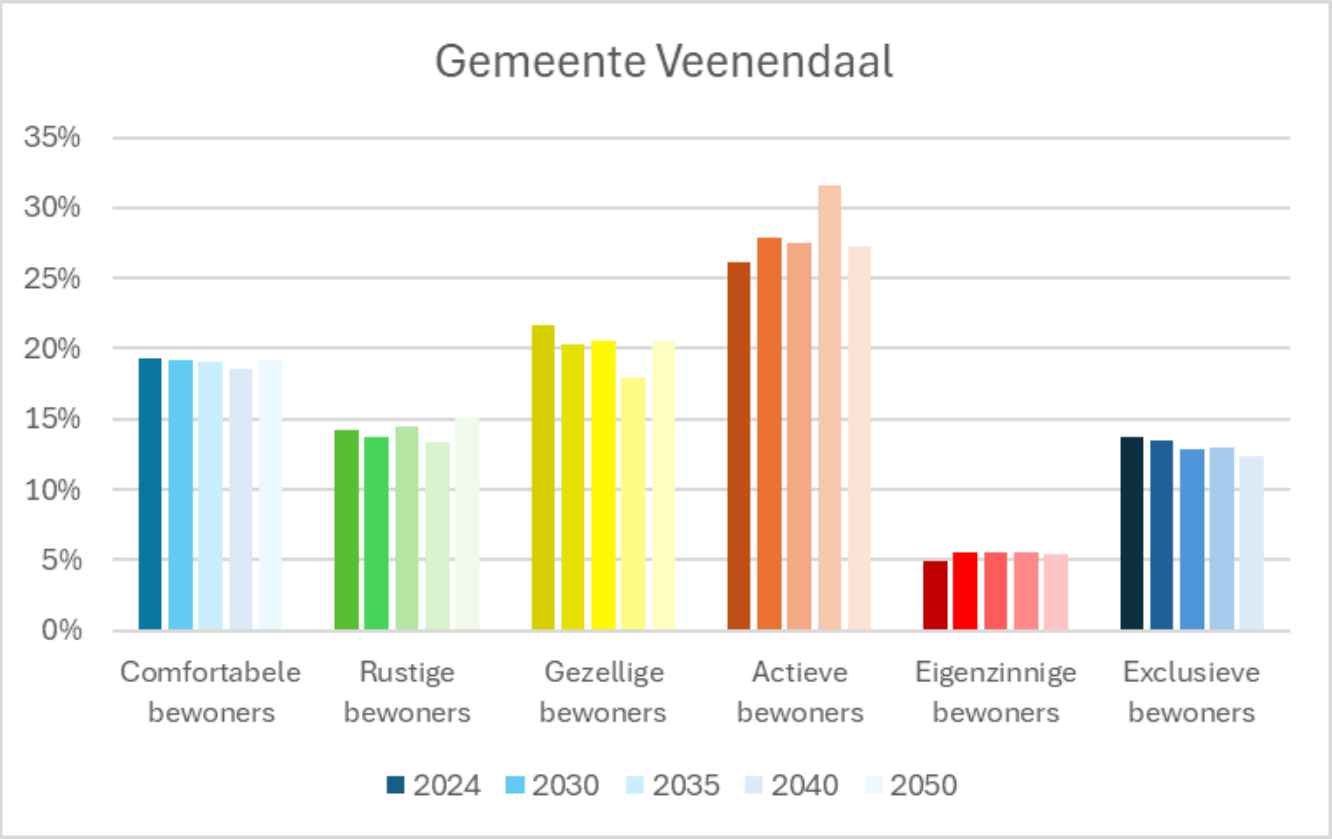
Gezellige bewoners

- **Persoonlijkheid:** Hartelijk, gezellig, behulpzaam, spontaan, vrolijk en zachtvaardig.
- **Waarden:** gastvrijheid, geborgenheid, sociale verbondenheid en vriendschap.
- **Vrije tijd:** familiebezoek, activiteiten met het gezin.
- **Thuis:** iedereen is welkom, er mag geleefd worden in huis.
- **Woon- en leefstijl:** gezelligheid, gezinsvriendelijk, sociaal contact, vertrouwd, warm, genieten, gemoedelijk en knus.
- **Locatie:** kindvriendelijk en nabij scholen en winkels
- **Buurt:** het is belangrijk om onderdeel te zijn van een buurt, dat je altijd kunt aankloppen bij de buren en dat je voor elkaar zorgt.

Leefstijlen en leeftijdsopbouw gemeente Veenendaal

Gemeente Veenendaal telt in 2024 ongeveer 70.000 inwoners met een prognose van ca 80.000 in 2035. Vooral de leeftijdsgroepen 0-3 en 65+ zullen groeien. Er zijn geen grote veranderingen in leefstijlen te verwachten; actieve bewoners vormen de grootste groep, gevolgd door gezellige en comfortabele bewoners.

Gemeente Veenendaal				
Leeftijdscategorie	2024	2030	2035	% 24/35
0 t/m 3	3.300	3.400	4.000	+20%
4 t/m 12	6.900	7.000	7.300	+6%
12 t/m 18	5.500	5.500	5.700	+4%
19 t/m 64	40.800	44.100	46.300	+13%
65 +	13.500	15.000	16.700	+26%
Totaal alle inwoners	70.000	75.000	80.000	+14%

De tabel bevat de geprognosticeerde bevolking in 2030/35, met in percentages het verschil t.o.v. 2024.

Prioriteitenmatrix

In de prioriteitenmatrix bekijken we de voorzieningen die we in kaart hebben gebracht voor de gemeente naar **de mate waarin de zes BSR-woonleefstijlgroepen belang hechten aan bepaalde voorzieningen of een voorziening goed accepteren in hun leefomgeving (bij voorzieningen die overlast/ongemak kunnen geven)**. Dit is de beste voorspeller van de voorkeuren van mensen met betrekking tot maatschappelijke voorzieningen.

Dit geven we weer in **een prioriteitenmatrix** waarin duidelijk wordt of een bepaald type voorziening voor een leefstijl van toegevoegde waarde is voor zijn leefomgeving. Circa 75% van de categorieën van maatschappelijke voorzieningen die we in kaart gaan brengen (onderwijs, gezondheid, welzijn, sport en cultuur) kan met behulp van bestaand onderzoek op basis van representatief leefstijlonderzoek vastgesteld worden. De overige 25% is door middel van dezelfde onderzoeken goed onderbouwd in te schatten.

De prioriteitenmatrix voor de verschillende voorzieningen is te vinden in **Bijlage III**.

Schoolplein BMS. Bron: Dorrestijn Veenendaal

6. Wijkgericht afwegingskader maatschappelijke voorzieningen

Wijkgericht stappenplan

In hoofdstuk 3 en 4 is voor een groot deel van de maatschappelijke voorzieningen het huidige aanbod op kaart weergegeven en de (toekomstige) behoefte in beeld gebracht. Een deel van de voorzieningen vraagt echter om een extra afweging. Daarbij helpt het om een afweging te maken met behulp van de leefstijlen en spreidingskaarten. Met behulp van het volgende stappenplan kan een afweging gemaakt worden:

Stap 1:

Bepaal met de inzichten uit hoofdstuk 3 en 4 voor **welke voorzieningen** er een **dilemma** is op gebieds- of wijkniveau en neem deze mee in de gebiedsvisie en/of projectvisie.

Stap 2

Bepaal welke gebieden en/of wijken op basis van **ruimtelijk beleid of beleid over het onderwerp** in aanmerking komen voor deze vraag naar voorzieningen. Weeg hierbij de belangen eerst af tussen wijken en daarna tussen buurten waar je aan werkt.

• Stap 3

Bepaal, als er op basis van beleid geen keuze gemaakt kan worden, **welke gebieden/wijken** op basis van een **goede spreiding over de gemeente** in aanmerking komen. Hiervoor komen de spreidingskaarten in aanmerking. Houd hierbij ook rekening met het bevorderen van **inclusiviteit en/of diversiteit** in de gemeente, en richt je op de plekken waar dit het meest noodzakelijk is.

Stap 4

Zet de kenmerken van de overgebleven gebieden op het gebied van **leeftijdsontwikkeling** en **leefstijlen** af tegen de behoefte op basis van **leeftijd en leefstijl** met behulp van de prioriteitenmatrix in deze paragraaf en de leeftijds- en leefstijlontwikkeling in [Bijlage II](#).

Stap 5

Bepaal op basis van deze kenmerken een **eerste** en **tweede voorkeur**. Kijk eventueel na deze stap nog dieper op buurtniveau.

Stap 7

Nadat de voorkeuren zijn vastgesteld, analyseer je het ruimtegebruik en de mogelijkheden voor **clustering en/of multifunctioneel gebruik** van de maatschappelijke voorziening in combinatie met (bestaande) voorzieningen.

Stap 8:

Vervolgens moet de **financiële haalbaarheid** worden beoordeeld, waarbij je ook nagaat op de gemeente een **wettelijke taak** heeft en op welke manier de gemeente een **aanvullende (regie)rol** kan vervullen bij het realiseren van de maatschappelijke voorziening.

Bijlage I:
Referentiewaarden
maatschappelijke
voorzieningen
toelichting

Methodiek referentiewaarden

De referentiewaarden zijn uitgedrukt in aantal voorzieningen, of vierkante meters per 1.000 inwoners. Er zijn drie typen referentiewaarden:

Landelijke waarden:

- Op basis van cijfers van officiële bronnen zijn Nederlandse referentienormen afgeleid voor onder meer onderwijs- en eerstelijns gezondheidszorgvoorzieningen. Ook zijn er landelijke gemiddelden berekend voor voorzieningen zonder advieswaarde.

Wanneer er geen landelijke adviesnorm is of Veenendaal afwijkt van het landelijke gemiddelde of er geen landelijke gemiddelde bekend is, wordt er gekeken naar de Veenendaalse praktijkwaarde:

Veenendaalse praktijkwaarden:

- De Veenendaalse praktijkwaarde wordt naast de normen in benchmarkgemeenten gelegd op basis van beschikbare data. De benchmarkgemeenten die voor Veenendaal zijn gehanteerd zijn: Vlaardingen, Ede, Zeist, Assen en Gouda. Deze gemeenten zijn gekozen op basis van inwonersaantal, locatie en vergelijkbare liggingsskenmerken.
- Voor het hanteren van de Veenendaalse praktijkwaarde doen we de aanname: huidig aanbod voorziet in de actuele behoefte en de Veenendaalse waarde zal ook in de toekomst in deze behoefte voorzien.

Indien er aanleiding is voor kwalitatieve bijstelling door trends en ontwikkelingen en/of bestaand beleid, wordt er gekeken naar de maatwerkwaarden:

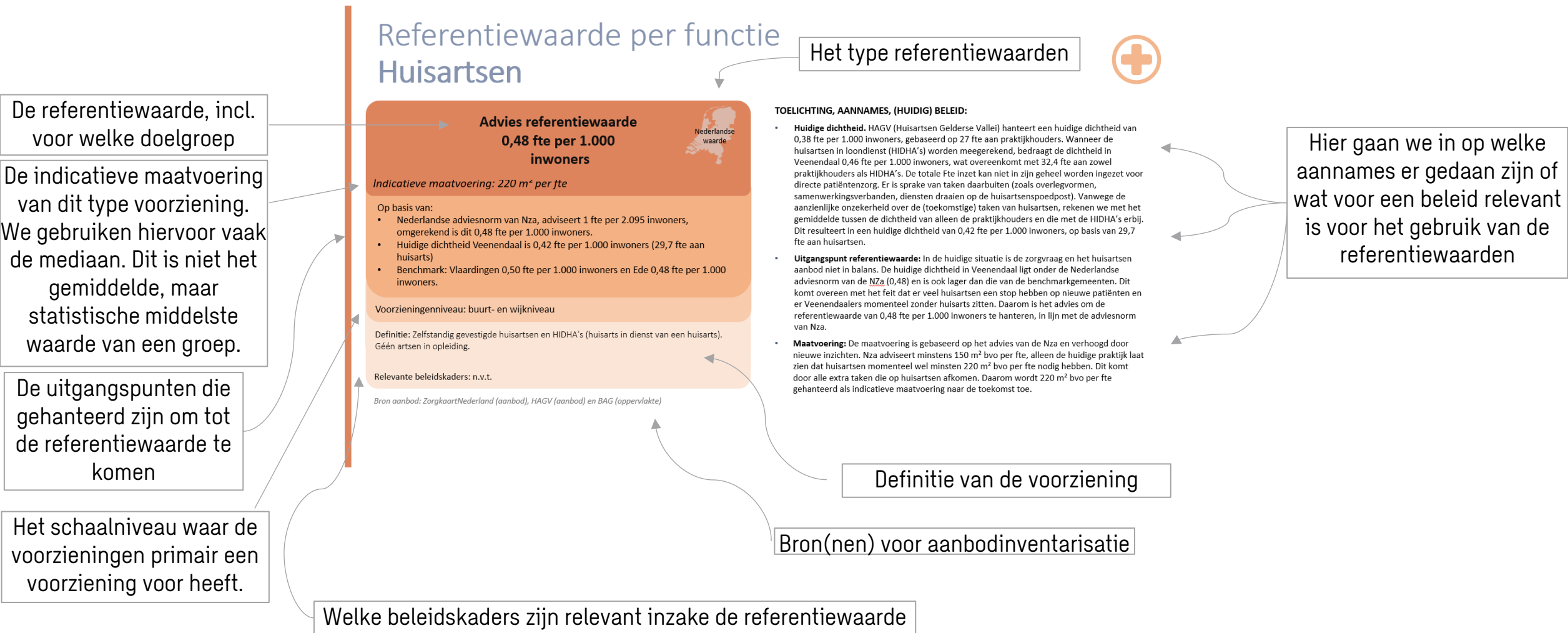

Maatwerkwaarden

- Hierbij is er rekening gehouden met resultaten uit bestaand beleid en onderzoeken, zoals het Bewegen, Ontmoeten, Sport en Spelen (BOSS) Beleid, Woonvisie, Mulier onderzoeken voor sport en Verordening Huisvesting onderwijs.
- Op basis van ontwikkeling, bijv. vergrijzing, wordt de Veenendaalse waarde bijgesteld naar een maatwerkwaarde of landelijke waarden of die van de benchmarkgemeenten.

Referentiewaarde per voorziening

Leeswijzer

Referentiewaarde per voorziening Huisartsen

Advies referentiewaarde 0,48 fte per 1.000 inwoners

Indicatieve maatvoering: 220 m² per fte

Op basis van:

- Nederlandse adviesnorm van Nza, adviseert 1 fte per 2.095 inwoners, omgerekend is dit 0,48 fte per 1.000 inwoners.
- Huidige dichtheid Veenendaal is 0,42 fte per 1.000 inwoners (29,7 fte aan huisarts)
- Benchmark: Vlaardingen 0,50 fte per 1.000 inwoners en Ede 0,48 fte per 1.000 inwoners.

Voorzieningenniveau: buurt- en wijkniveau

Definitie: Zelfstandig gevestigde huisartsen en HIDHA's (huisarts in dienst van een huisarts).
Geén artsen in opleiding.

Relevante beleidskaders: n.v.t.

Bron aanbod: ZorgkaartNederland (aanbod), HAGV (aanbod) en BAG (oppervlakte)

TOELICHTING, AANNAMES, (HUIDIG) BELEID:

- **Huidige dichtheid.** HAGV (Huisartsen Gelderse Vallei) hanteert een huidige dichtheid van 0,38 fte per 1.000 inwoners, gebaseerd op 27 fte aan praktijkhouders. Wanneer de huisartsen in loondienst (HIDHA's) worden meegerekend, bedraagt de dichtheid in Veenendaal 0,46 fte per 1.000 inwoners, wat overeenkomt met 32,4 fte aan zowel praktijkhouders als HIDHA's. De totale Fte inzet kan niet in zijn geheel worden ingezet voor directe patiëntenzorg. Er is sprake van taken daarbuiten (zoals overlegvormen, samenwerkingsverbanden, diensten draaien op de huisartsenspoedpost). Vanwege de aanzienlijke onzekerheid over de (toekomstige) taken van huisartsen, rekenen we met het gemiddelde tussen de dichtheid van alleen de praktijkhouders en die met de HIDHA's erbij. Dit resulteert in een huidige dichtheid van 0,42 fte per 1.000 inwoners, op basis van 29,7 fte aan huisartsen.
- **Uitgangspunt referentiewaarde:** In de huidige situatie is de zorgvraag en het huisartsen aanbod niet in balans. De huidige dichtheid in Veenendaal ligt onder de Nederlandse adviesnorm van de Nza (0,48) en is ook lager dan die van de benchmarkgemeenten. Dit komt overeen met het feit dat er veel huisartsen een stop hebben op nieuwe patiënten en er Veenendaalers momenteel zonder huisarts zitten. Daarom is het advies om de referentiewaarde van 0,48 fte per 1.000 inwoners te hanteren, in lijn met de adviesnorm van Nza.
- **Maatvoering:** De maatvoering is gebaseerd op het advies van de Nza en verhoogd door nieuwe inzichten. Nza adviseert minstens 150 m² bvo per fte, alleen de huidige praktijk laat zien dat huisartsen momenteel wel minsten 220 m² bvo per fte nodig hebben. Dit komt door alle extra taken die op huisartsen afkomen. Daarom wordt 220 m² bvo per fte gehanteerd als indicatieve maatvoering naar de toekomst toe.

Referentiewaarde per voorziening Tandartsen

Advies referentiewaarde
0,46 fte per 1.000
inwoners

Indicatieve maatvoering: 70 m² per 1 fte

Op basis van:

- Nederlands gemiddelde (Stipo-norm) 0,46 fte tandarts per 1.000 inwoners, gebaseerd op Nivel en KNMT registraties
- Huidige dichtheid tandartsen in Veenendaal: 0,44 fte tandarts per 1.000 inwoners
- Benchmark: Vlaardingen 0,45 fte per 1.000 inwoners en Ede 0,46 fte per 1.000 inwoners

Voorzieningenniveau: gemeenteniveau

Definitie: Zelfstandig gevestigde tandartsen(praktijk) en tandartsen in loondienst. Géén mondhygiënist of orthodontisten. Géén artsen in opleiding.

Relevante beleidskaders: n.v.t.

Bron aanbod: ZorgkaartNederland (aanbod) en BAG (oppervlakte)

TOELICHTING, AANNAMES, (HUIDIG) BELEID:

- **Uitgangspunt referentiewaarde:** In de huidige situatie lijkt aanbod hoger te liggen dan de vraag. De tandartsdichtheid in Veenendaal ligt momenteel ook iets onder het Nederlands gemiddelde. De ambitie is om de referentiewaarde aan te laten sluiten bij het landelijke gemiddelde, vooral omdat verwacht wordt dat steeds meer mensen verhuizen van verder weg naar Veenendaal en op zoek moeten naar een nieuwe tandarts. Ook kijkend naar de dichtheid van de benchmarkgemeenten wordt er geadviseerd om de referentiewaarde op te hogen naar het landelijk gemiddelde, namelijk 0,46 fte tandarts per 1.000 inwoners
- **Maatvoering:** De maatvoering is gebaseerd op het advies van de Koninklijke Nederlandse Maatschappij tot bevordering der Tandheelkunde (KNMT) van 70 m² per 1 fte.

Referentiewaarde per voorziening Fysiotherapeuten

Advies referentiewaarde
1,17 fte per 1.000
inwoners

Indicatieve maatvoering: 50 m² per fte

Op basis van:

- Huidige dichtheid Veenendaal: 1,08 fte fysiotherapeuten per 1.000 inwoners (76 fte)
- Landelijke dichtheid is 1,17 fysiotherapeuten per 1.000 inwoners
- Benchmark: Vlaardingen 1,05 fte per 1.000 inwoners en Ede 1 fte per 1.000 inwoners

Voorzieningenniveau: gemeenteniveau

Definitie: Zelfstandige fysiotherapeuten(praktijken) en fysiotherapeuten in loondienst. Geen ergo-, oefen of specialistische therapeuten.

Relevante beleidskaders: n.v.t.

Bron aanbod: ZorgkaartNederland (aanbod) en BAG (oppervlakte)

TOELICHTING, AANNAMES, (HUIDIG) BELEID:

- **Uitgangspunt referentiewaarde:** In de huidige situatie lijkt er geen sprake van tekorten. De huidige dichtheid ligt wel onder het landelijk gemiddelde. Daarnaast is de vraag naar fysiotherapeuten sterk afhankelijk van het aanbod binnen de zorgverzekering. Aangezien vergrijzing de komende jaren zal toenemen, is het advies om het landelijk gemiddelde aan te houden, namelijk 1,17 fte per 1.000 inwoners.
- **Maatvoering:** De maatvoering is gebaseerd op de Stipo referentienormen. Gemiddeld is de maatvoering 50 m² bvo per fysiotherapeut. Ook de Landelijke huisartsen vereniging (LHV) adviseert 50 m² per fysiotherapeut.

Referentiewaarde per voorziening Apotheken

**Advies referentiewaarde
0,09 locaties per 1.000
inwoners**

Indicatieve maatvoering: 200 m² per locatie

Op basis van:

- Huidige dichtheid Veenendaal: 0,09 apotheek per 1.000 inwoners.
- Ter vergelijking: Nederlands gemiddelde (Stipo-norm) ligt op 0,12 locaties per 1.000 inwoners (2022)
- Benchmark gemeenten: Vlaardingen 0,13 locaties per 1.000 inwoners en Ede 0,11 locaties per 1.000 inwoners.

Voorzieningenniveau: gemeenteniveau

Definitie: Openbare apotheken.

Relevante beleidskaders: n.v.t.

Bron aanbod: Sfk (2025) en BAG (oppervlakte)

TOELICHTING, AANNAMES, (HUIDIG) BELEID:

- **Uitgangspunt referentiewaarde:** Vraag en aanbod lijken in balans. Daarnaast zien we dat medicijnen steeds vaker thuis worden bezorgd of dat patiënten ze kunnen ophalen bij de medicijnautomaat bij de apotheek. Deze ontwikkeling zal naar verwachting in de toekomst alleen maar toenemen. Gezien deze ontwikkeling lijkt er geen noodzaak de referentiewaarde te verhogen. Daarom adviseren we de huidige dichtheid in Veenendaal te hanteren, wat neerkomt op 0,09 locaties per 1.000 inwoners.
- **Maatvoering:** Omdat de werkzaamheden van apotheken veranderen en veel wordt uitbesteed aan externe partijen, zal er in de toekomst minder m² nodig zijn voor apotheken dan de huidige gemiddelde landelijke maatvoering van 250 m² per locatie. Daarom adviseren we om de indicatieve maatvoering te verlagen naar 200 m² bvo voor toekomstige locaties.

Referentiewaarde per voorziening Woon/zorghuizen

Advies referentiewaarde 52 verpleegplekken per 1.000 65+'ers

Maatwerk waarde

Indicatieve maatvoering: 56 m² per verpleegplek

Op basis van:

- Huidige dichtheid Veenendaal is 40 verpleegplekken per 1.000 65+'ers.
- Nederlandse prognose dichtheid in 2040 is 50 verpleegplekken per 1.000 65+'ers (bron: Actiz).

Voorzieningenniveau: gemeenteniveau

Definitie: Locaties voor intramurale zorg waar senioren (65+) verblijven die niet meer zelfstandig kunnen wonen, met 24-uurs zorg en ondersteuning.

Relevante beleidskaders: Woonvisie Veenendaal 2022 – 2025 | Factsheet Woonanalyse Veenendaal

Bron aanbod: Gemeente (2025) en BAG (oppervlakte)

TOELICHTING, AANNAMES, (HUIDIG) BELEID:

- **Uitgangspunt referentiewaarde:** Momenteel beschikt Veenendaal over 536 verpleegplekken* in verpleeghuizen voor senioren die 24-uurs zorg en ondersteuning nodig hebben. Op basis van prognoses heeft Veenendaal vanaf 2030 een tekort van ca. 100 woningen voor deze groep senioren en in 2040 ca. 400 woningen. Als de prognose van 2040 wordt aangehouden, komt de referentiewaarde uit op 52 verpleegplekken per 1.000 65'ers. Advies is om dit als referentiewaarde aan te houden, aangezien dit net iets boven de Nederlandse prognose dichtheid ligt.
- **Maatvoering:** De maatvoering is gebaseerd op de mediaan van de huidige zorgwoningen in de gemeente Veenendaal. Deze verschillen tussen de 44 m² en 60 m². De mediaan maatvoering is 56 m² per woning in de gemeente Veenendaal.

Referentiewaarde per voorziening

Buurt- en wijkaccommodaties

Referentiewaarde
0,14 locatie per 1.000
inwoners

Maatwerk waarde

Indicatieve maatvoering: 430 m² per locatie

Op basis van:

- Huidige dichtheid Veenendaal 0,11 locaties per 1.000 inwoners (8 locaties)*
- Benchmark: Ede 0,16 locaties per 1.000 inwoners en Vlaardingen 0,075 locatie per 1.000 inwoners
- Geen landelijke dichtheid beschikbaar

Voorzieningenniveau: buurt- en wijkniveau

Definitie: Door de gemeente gesubsidieerde maatschappelijke centra van onze partner Veens-Welzijn met meerdere ruimten waar buurtbewoners elkaar kunnen ontmoeten, activiteiten kunnen organiseren of aan deelnemen. Deze accommodaties zijn gericht op diverse doelgroepen gedurende de dag en bevorderen sociale cohesie en gemeenschapsvorming. Denk hierbij ook aan locaties met dagbesteding voor senioren (55+) en jongerencentra. Kerken worden niet meegenomen aangezien hun hoofdvoorziening verschilt van een buurt- en wijkaccommodatie.

Relevante beleidskaders: Omgevingsvisie Veenendaal 2030

Bron aanbod: Gemeente (2024) en BAG (oppervlakte)

TOELICHTING, AANNAMES, (HUIDIG) BELEID:

- **Uitgangspunt Nederlandse norm:** De definities van buurt- en wijkaccommodaties verschillen per gemeente. Hierdoor is een vergelijking moeilijk en ontbreekt een landelijke referentiewaarde. In de huidige situatie lijken vraag en aanbod niet overal in balans en is er een spreidingsvraagstuk. In twee wijken is er momenteel vraag naar ontmoetingsruimte waar geen aanbod is. Daarnaast sluit de vestiging Duivenwal in het centrum eind 2025, omdat daar het aanbod hoger ligt dan de vraag. De verwachting is dat in de toekomst de vraag naar buurt- en wijkaccommodaties stijgt, mede door toenemende vergrijzing en behoefte aan ontmoeting. Een van de doelen van de gemeente Veenendaal is om in elke wijk een multifunctioneel wijkcentrum te realiseren voor activiteiten en ontmoeten in één gebouw of bij elkaar in de buurt. Daarom is het advies om de referentiewaarde op te hogen naar 0,14 locatie per 1.000 inwoners, wat overeenkomt met het huidige onderaanbod van ca. 2 locaties.
- **Maatvoering:** De maatvoering is gebaseerd op de mediane maatvoering van solitaire (zonder andere voorzieningen) locaties van buurt- en wijkaccommodaties in Veenendaal. Het Ontmoetingshuis is hierin dus niet meegenomen omdat er ook o.a. onderwijs gehuisvest is.
- **Ontmoetingsplekken.** Naast buurt- en wijkaccommodaties zijn er ook locaties waar ontmoeting plaatsvindt, denk hierbij aan kerken en woon/zorghuizen. Bestaande gebouwen met primaire voorzieningen kunnen ook een secundaire rol vervullen nu en in de toekomst, waaronder kerken en sportkantines.

** De toekomstige sluiting van de Duivenwal is hierin al meegenomen*

Referentiewaarde per voorziening Kinderdagverblijf

Referentiewaarde
373 kindplekken per 1.000
0-3 jarigen

Veenendaalse
waarde

Indicatieve maatvoering: 340 m² per 34 kindplekken

Op basis van:

- Huidige dichtheid Veenendaal is 373 kindplekken per 1.000 0-3 jarigen
- Landelijke dichtheid is 454 kindplekken per 1.000 0-3 jarigen
- Referentienorm Ede is 386 kindplekken per 1.000 0-3 jarigen

Voorzieningenniveau: buurt- en wijkniveau

Definitie: Kinderopvang richt zich op kinderen tot 4 jaar (0 t/m 3 jaar), exclusief gastoudergezinnen. Sommige opvangorganisaties bieden ook VVE-opvang, vroeg- en voorschoolse educatie. Deze specifieke opvang is bedoeld voor alle kinderen tussen 2,5 en 4 jaar, om zich spelenderwijs voor te bereiden op het basisonderwijs.

Relevante beleidskaders: Accommodatiebeleid (2017) | IKC beleid (2017) | Uitvoeringsplan BOSS (2023) | IHP

Bron aanbod: Gemeente Veenendaal (2024), Landelijk Register Kinderopvang (2024), CBS (2023) en BAG (oppervlakte)

TOELICHTING, AANNAMES, (HUIDIG) BELEID:

- **Uitgangspunt referentiewaarde:** Onderzoek van CBS geeft aan dat ca. 70% van de 0-3 jarigen in Veenendaal gebruik maakt van een KDV. Momenteel is er sprake van een balans tussen vraag en aanbod. Daarom is het advies om momenteel de huidige dichtheid aan te houden, namelijk 373 kindplekken per 1.000 0 - 3 jarigen.
- **Maatvoering:** Wettelijk is 6,5 m² per kind verplicht, met 3,5 m² binnen en 3 m² buiten (Wet Kinderopvang). Veenendaal voldoet hier ruim aan, met een gemiddelde van 9,3 m² per kindplek voor KDV zonder basisschool. Advies is om per locatie uit te gaan van 340 m² bvo met gemiddeld 34 kindplaatsen, wat ongeveer 10 m² per kind betekent, met minimaal 3 m² buitenruimte.
- **Gastoudergezinnen.** Naast kinderdagverblijven worden kinderen ook opgevangen bij gastoudergezinnen in Veenendaal. Er zijn momenteel 345 kindplekken in gastoudergezinnen voor kinderen tussen de 0 - 3 jaar.
- **Mogelijk gratis kinderopvang in de toekomst.** Kinderopgaven wordt mogelijk gratis in de toekomst en dit zal het gebruik van KDV's vergroten, en mogelijk de referentiewaarde ophogen. Dit zal extra ruimte vereisen voor nieuwe locaties en uitbreiding van bestaande faciliteiten.
- **Meervoudig ruimtegebruik:** De gemeente Veenendaal streeft ernaar meer kindcentra te realiseren om een doorlopende leerlijn te creëren, waarbij ruimten van basisscholen worden gecombineerd met KDV's, BSO's en welzijnsactiviteiten

Referentiewaarde per voorziening Buitenschoolse Opvang

Referentiewaarde
176 kindplekken per 1.000
4 – 12 jarigen

Indicatieve maatvoering: 580 m² per 37 kindplekken

Op basis van:

- Landelijke gemiddelde (Landelijk Register Kinderopvang) van 213 kindplekken per 1.000 4 - 12 jarigen.
- Veenendaal ligt hier onder met een dichtheid van 176 kindplekken per 1.000 4 – 12 jarigen.
- Referentienorm Ede is 181 kindplekken per 1.000 4 - 12 jarigen. Disclaimer: hier is meer gastouderopvang dan landelijk.

Voorzieningenniveau: buurt- en wijkniveau

Definitie: De buitenschoolse opvang richt zich op opvang van kinderen van schoolgaande leeftijd vooraf, tijdens en na de reguliere schooltijden.

Relevante beleidskaders: Accommodatiebeleid (2017) | IKC beleid (2017) | Uitvoeringsplan BOSS (2023) | IHP

TOELICHTING, AANNAMES, (HUIDIG) BELEID:

- **Uitgangspunt referentiewaarde:** Onderzoek van CBS geeft aan dat ca. 45% van de 4 – 12 jarigen in Veenendaal gebruik maken van een BSO. Momenteel lijkt vraag en aanbod in balans. Advies is om de huidige referentiewaarde aan te houden, namelijk 176 kindplekken per 4 – 12 jarigen.
- **Maatvoering:** Wettelijk is 6,5 m² per kind verplicht, met 3,5 m² binnen en 3 m² buiten (Wet Kinderopvang). De maatvoering is gebaseerd op de mediaan van BSO, niet in combinatie met een basisschool of kindcentra, namelijk 580 m² bvo per 37 kindplekken. Dit komt uit op ca. 15 m² bvo per kindplek.
- **Gastoudergezinnen.** Naast BSO's worden kinderen ook opgevangen bij gastoudergezinnen in Veenendaal. Er zijn momenteel 414 kindplekken in gastoudergezinnen voor kinderen tussen de 0 – 12 jaar.
- **Bijzonder onderwijs.** Ook bijzonder onderwijs maakt veel gebruik van buitenschoolse opvang. Hier zitten ook veel kinderen op die in buurgemeenten wonen.
- **Mogelijk gratis kinderopvang in de toekomst.** Kinderopgaven wordt mogelijk gratis in de toekomst en dit zal het gebruik van BSO's vergroten, en mogelijk de referentiewaarde ophogen. Dit zal extra ruimte vereisen voor nieuwe locaties en uitbreiding van bestaande faciliteiten.
- **Meervoudig ruimtegebruik:** De gemeente Veenendaal streeft ernaar meer kindcentra te realiseren om een doorlopende leerlijn te creëren, waarbij ruimtes van basisscholen worden gecombineerd met KDV's, BSO's en welzijnsactiviteiten in een kindcentra/multifunctioneel centra.

Bron aanbod: Gemeente Veenendaal (2024), Landelijk Register Kinderopvang (2024) en BAG (oppervlakte)

Referentiewaarde per voorziening Basisonderwijs (regulier)

Referentiewaarde
948 leerlingen per 1.000
4 – 12 jarigen

Indicatieve maatvoering: Zie verordening voorzieningenhuisvesting onderwijs gemeente Veenendaal.

Op basis van:

- Landelijk gemiddelde (2023): 908 kindplekken per 1.000 kinderen van 4 – 12 jaar (DUO).
- Huidige dichtheid Veenendaal is 948 leerlingen per 1.000 4 – 12 jarigen.
- Benchmark. Vlaardingen 871 leerlingen per 1.000 4 – 12 jarigen en Ede 908 leerlingen per 1.000 4 – 12 jarigen

Voorzieningenniveau: voedingsgebied gericht – zie verordening voorzieningenhuisvesting onderwijs gemeente Veenendaal (afstand)

Definitie: Primair onderwijs: onderwijsvoorziening (wijkvoorziening) ten behoeve van onderwijs voor kinderen van 4 - 12 jaar.

Relevante beleidskaders: Leerlingenprognose Pronexus (2024) | Accommodatiebeleid (2017) | IKC Beleid (2017) | Verordening voorzieningenhuisvesting onderwijs gemeente Veenendaal (2015) | Uitvoeringsplan BOSS (2023) | Wet Meer ruimte voor nieuwe scholen (2020) | IHP

Bron aanbod: Gemeente Veenendaal, DUO (2025) en BAG (oppervlakte)

TOELICHTING, AANNAMES, (HUIDIG) BELEID:

- **Uitgangspunt referentiewaarde:** Vraag en aanbod lijken in balans te zijn. In Veenendaal zijn er gemiddeld dus meer leerlingen per 1.000 4 – 12 jarigen dan in Nederland en benchmarkgemeenten. Dit kan te verklaren zijn door een relatief hoge instroom vanuit randgemeenten. Door de ontwikkeling van het aantrekken van jonge starters en gezinnen is het advies om de huidige norm aan te houden, namelijk 948 leerlingen per 1.000 inwoners.
- **Maatvoering wettelijk kader:** De maatvoering is gebaseerd op de Verordening voorzieningenhuisvesting onderwijs gemeente Veenendaal. Deze is gebaseerd op wet- en regelgeving. Hierin staat de ruimtebehoefte voor een school voor basisonderwijs en wordt bepaald aan de hand van het aantal leerlingen en omvat een speellokaal. De ruimtebehoefte bestaat uit een basisruimtebehoefte en een toeslag in verband met de gewichtensom. Momenteel wordt de 'verordening voorzieningenhuisvesting onderwijs gemeente Veenendaal' geactualiseerd.
- **Bijzonder onderwijs.** Daarnaast heeft Veenendaal ook bijzonder onderwijs dat een belangrijke rol speelt in de gemeente. Hier sluit de Wet Meer ruimte voor nieuw scholen op aan doordat deze bijdraagt aan meer variëteit in het onderwijs. Omdat het initiatief voor bijzonder onderwijs erg afhankelijk is van behoeften die moeilijk te kwantificeren zijn, is de referentiewaarde een combinatie van openbaar en bijzonder onderwijs. Ook kinderen uit buurgemeenten hebben belangstelling voor bijzonder onderwijs in de gemeente Veenendaal.
- **Bewegingsonderwijs.** Bij het realiseren of verplaatsen van een binnensportaccommodaties is de afstand tot onderwijs belangrijk. Bij vraag naar extra ruimte voor bewegingsonderwijs wordt altijd onderzocht of er een combinatie kan worden gezocht in een (nieuw te realiseren) sporthal, zodat 's avonds sportverenigingen gebruik kunnen maken van de zaaldelen. De omvang hiervan wordt normatief bepaald.
- **Meervoudig ruimtegebruik:** De ambitie van gemeente Veenendaal is om meer kindcentra te realiseren om een lopende leerlijn te creëren. Op deze manier kunnen er ruimtes worden gecombineerd van basisscholen met KDV's, BSO's en welzijnsactiviteiten.

Referentiewaarde per voorziening Basisonderwijs (speciaal)

Referentiewaarde
48 kindplekken per 1.000
4 – 12 jarigen

Indicatieve maatvoering: Zie verordening voorzieningenhuisvesting onderwijs gemeente Veenendaal.

Op basis van:

- Landelijk gemiddelde (2023): 23 leerlingen per 1.000 4 – 12 jarigen.
- Huidige dichtheid Veenendaal is 48 leerlingen per 1.000 4 – 12 jarigen.
- Benchmark: Vlaardingen 37 leerlingen per 1.000 4 – 12 jarigen en Ede 23 leerlingen per 1.000 4 – 12 jarigen.

Voorzieningenniveau: voedingsgebied gericht – zie verordening voorzieningenhuisvesting onderwijs gemeente Veenendaal (afstand)

Definitie: Speciaal primair onderwijs: speciaal onderwijsvoorziening (wijkvoorziening) ten behoeve van onderwijs voor kinderen van 4 - 12 jaar.

Relevante beleidskaders: Leerlingenprognose Pronexus (2024) | Accommodatiebeleid (2017) | Verordening voorzieningenhuisvesting onderwijs gemeente Veenendaal (2015) | Uitvoeringsplan BOSS (2023) | IHP

TOELICHTING, AANNAMES, (HUIDIG) BELEID:

- **Uitgangspunt referentiewaarde:** : Momenteel zijn er meer dan gemiddeld leerlingen op het speciaal onderwijs in Veenendaal. Speciaal onderwijs is vaak gericht op een specifieke doelgroep (slecht horend, visueel, etc.). Hierdoor kan het dus zijn dat er veel instroom is van buiten de gemeente voor een specifiek type onderwijs. Voor de toename in leerlingen o.b.v. groei in gemeente Veenendaal is het logisch de huidige Veenendaalse dichtheid aan te houden. Daarmee wordt er voorzien in de autonome behoefte.
- **Maatvoering wettelijk kader:** De maatvoering is gebaseerd op de Verordening voorzieningenhuisvesting onderwijs gemeente Veenendaal. Deze is gebaseerd op wet- en regelgeving. Hierin staat de ruimtebehoefte voor een school voor speciaal basisonderwijs en wordt bepaald aan de hand van het aantal leerlingen. Een eventueel speellokaal leidt tot een additionele behoefte. Momenteel wordt de 'verordening voorzieningenhuisvesting onderwijs gemeente Veenendaal' geactualiseerd.
- **Bewegingsonderwijs.** Bij het realiseren of verplaatsen van een binnensportaccommodaties is de afstand tot onderwijs belangrijk. Bij vraag naar extra ruimte voor bewegingsonderwijs wordt altijd onderzocht of er een combinatie kan worden gezocht in een (nieuw te realiseren) sporthal, zodat 's avonds sportverenigingen gebruik kunnen maken van de zaaldelen. De omvang hiervan wordt normatief bepaald.
- **Meervoudig ruimtegebruik:** De ambitie van gemeente Veenendaal is om meer kindcentra te realiseren om een lopende leerlijn te creëren. Op deze manier kunnen er ruimten worden gecombineerd van basisscholen met KDV's, BSO's en welzijnsactiviteiten.

Bron aanbod: Gemeente Veenendaal, DUO (2025) en BAG (oppervlakte)

Referentiewaarde per voorziening Voortgezet onderwijs (regulier)

Referentiewaarde
1.066 kindplekken per 1.000
12 – 18 jarigen

Indicatieve maatvoering: Zie verordening voorzieningenhuisvesting onderwijs gemeente Veenendaal.

Op basis van:

- Landelijk gemiddelde (2023): 708 leerlingen per 1.000 12 – 18 jarigen
- Huidige dichtheid Veenendaal is 1.066 leerlingen per 1.000 12 – 18 jarigen.
- Benchmark: Vlaardingen 789 leerlingen per 1.000 12 – 18 jarigen en Ede 602 leerlingen per 1.000 12 – 18 jarigen.

Voorzieningenniveau: voedingsgebied gericht – zie verordening voorzieningenhuisvesting onderwijs gemeente Veenendaal (afstand)

Definitie: Voortgezet onderwijs: onderwijsvoorziening (bovenwijks) ten behoeve van onderwijs voor leerlingen van 12 - 18 jaar. Geen commercieel onderwijs.

Relevante beleidskaders: Leerlingenprognose Pronexus (2024) | Accommodatiebeleid (2017) | Verordening voorzieningenhuisvesting onderwijs gemeente Veenendaal (2015) | Uitvoeringsplan BOSS (2023) | Wet Meer ruimte voor nieuwe scholen (2020) | IHP

Bron aanbod: Gemeente Veenendaal, DUO (2025) en BAG (oppervlakte)

TOELICHTING, AANNAMES, (HUIDIG) BELEID:

- **Uitgangspunt referentiewaarde:** Vergeleken met de basisscholen, vinden er in het voortgezet onderwijs meer verschuivingen plaats van Veenendaal naar buurgemeenten, zoals Ede en Rhenen en vice versa. Uit cijfers blijkt dat de huidige dichtheid van Veenendaal veel hoger ligt dan het landelijke gemiddelde en de referentienorm van Ede. Dit duidt erop dat er meer instroom is vanuit andere gemeenten naar Veenendaal dan vice versa. Vraag en aanbod is momenteel in balans. Daarom is het advies om de huidige dichtheid te hanteren van 1.066 leerlingen per 1.000 12 – 18 jarigen.
- **Maatvoering wettelijk kader:** De maatvoering is gebaseerd op de Verordening voorzieningenhuisvesting onderwijs gemeente Veenendaal. Deze is gebaseerd op wet- en regelgeving. Hierin staat de ruimtebehoefte voor een school voor voortgezet onderwijs en wordt bepaald aan de hand van de onderwijssoort, het type vestiging en het aantal leerlingen. Momenteel wordt de ‘verordening voorzieningenhuisvesting onderwijs gemeente Veenendaal’ geactualiseerd.
- **Bijzonder onderwijs.** Daarnaast heeft Veenendaal ook bijzonder onderwijs dat een belangrijke rol speelt in de gemeente. Hier sluit de Wet Meer ruimte voor nieuw scholen op aan doordat deze bijdraagt aan meer variëteit in het onderwijs. Omdat het initiatief voor bijzonder onderwijs erg afhankelijk is van behoeften die moeilijk te kwantificeren zijn, is de referentiewaarde een combinatie van openbaar en bijzonder onderwijs. Ook kinderen uit buurgemeenten hebben belangstelling voor bijzonder onderwijs in de gemeente Veenendaal.
- **Bewegingsonderwijs.** Bij het realiseren of verplaatsen van een binnensportaccommodaties is de afstand tot onderwijs belangrijk. Bij vraag naar extra ruimte voor bewegingsonderwijs wordt altijd onderzocht of er een combinatie kan worden gezocht in een (nieuw te realiseren) sporthal, zodat ‘s avonds sportverenigingen gebruik kunnen maken van de zaaldelen. De omvang hiervan wordt normatief bepaald.

Referentiewaarde per voorziening Voortgezet onderwijs (speciaal)

Referentiewaarde
37 leerlingen per 1.000
12 – 18 jarigen

Maatwerk waarde

Indicatieve maatvoering: Zie verordening voorzieningenhuisvesting onderwijs gemeente Veenendaal.

Op basis van:

- Landelijk gemiddelde (2023) zijn er 53 leerlingen per 1.000 kinderen van 12 – 18 jarigen (DUO).
- Huidige situatie in Veenendaal er 21 leerlingen per 1.000 kinderen van 12 – 18 jarigen (DUO).
- Benchmark: Vlaardingen 28 leerlingen per 1.000 kinderen van 12 – 18 jarigen en Ede 29 leerlingen per 1.000 12 – 18 jarigen.

Voorzieningenniveau: voedingsgebied gericht – zie verordening voorzieningenhuisvesting onderwijs gemeente Veenendaal (afstand)

Definitie: Voortgezet speciaal onderwijs: onderwijsvoorziening (bovenwijks) ten behoeve van onderwijs voor leerlingen van 12 - 18 jaar. Geen commercieel onderwijs, met extra ondersteuning.

Relevante beleidskaders: Leerlingenprognose Pronexus (2024) | Accommodatiebeleid (2017) | Verordening voorzieningenhuisvesting onderwijs gemeente Veenendaal (2015) | Uitvoeringsplan BOSS (2023) | IHP

Bron aanbod: Gemeente Veenendaal, DUO (2025) en BAG (oppervlakte)

TOELICHTING, AANNAMES, (HUIDIG) BELEID:

- **Uitgangspunt referentiewaarde:** Momenteel zijn er minder dan gemiddeld leerlingen op het speciaal voortgezet onderwijs in Veenendaal. Omliggende gemeenten vallen terug op Veenendaal als het gaat op speciaal onderwijs. Daarom is er ook toevloeiing van omliggende gemeenten. Verwachting is dat het speciaal onderwijs harder groeit in de toekomst dan nu is voorspelt, mede door de instroom van kinderen uit buurgemeenten. Advies is daarom om een dichtheid te hanteren die boven de buurgemeente Ede ligt maar lager dan het landelijk gemiddelde. Advies is om een dichtheid te hanteren die precies tussen de landelijke dichtheid en de huidige dichtheid van Veenendaal zit, namelijk 37 leerlingen per 1.000 12 – 18 jarigen.
- **Maatvoering wettelijk kader:** De maatvoering is gebaseerd op de Verordening voorzieningenhuisvesting onderwijs gemeente Veenendaal. Deze is gebaseerd op wet- en regelgeving. Hierin staat de ruimtebehoefte voor een school voor speciaal voortgezet onderwijs en wordt bepaald aan de hand van de onderwijssoort, het type vestiging en het aantal leerlingen. Momenteel wordt de 'verordening voorzieningenhuisvesting onderwijs gemeente Veenendaal' geactualiseerd.
- **Bewegingsonderwijs.** Bij het realiseren of verplaatsen van een binnensportaccommodaties is de afstand tot onderwijs belangrijk. Bij vraag naar extra ruimte voor bewegingsonderwijs wordt altijd onderzocht of er een combinatie kan worden gezocht in een (nieuw te realiseren) sporthal, zodat 's avonds sportverenigingen gebruik kunnen maken van de zaaldelen. De omvang hiervan wordt normatief bepaald.

Referentiewaarde per voorziening Binnensportaccommodatie

Referentiewaarde
0,57 zaaldelen per 1.000
inwoners

Maatwerk waarde

Indicatieve maatvoering: 2.500 m² bvo sporthal | 450 m² bvo gymzaal

Op basis van:

- Huidige dichtheid Veenendaal is 0,51 zaaldelen per 1.000 inwoners (36 zaaldelen*).
- Landelijke dichtheid 0,55 zaaldelen per 1.000 inwoners.
- Benchmark: Vlaardingen 0,61 zaaldelen per 1.000 inwoners, Ede 0,53 zaaldelen per 1.000 inwoners, Zeist 0,57 zaaldelen per 1.000 inwoners

Voorzieningenniveau: wijk- en gemeenteniveau

Definitie: Gebouwen met faciliteiten voor binnensport, zoals gymzalen en sporthallen. Voorzien van sportvloeren, kleedkamers en soms een kantine. Geschikt voor diverse sporten en bewegingsonderwijs. Exclusief commerciële sportvoorzieningen.

Relevante beleidskaders: Beleidskader Sport en Bewegen 2024 - 2028 | KISS Rapportage 2023 | KVLO kwaliteitskader 2024

Bron aanbod: Mulier instituut (2023) en gemeente Veenendaal (2025)

TOELICHTING, AANNAMES, (HUIDIG) BELEID:

- **Uitgangspunt referentiewaarde:** In de huidige situatie lijken vraag en aanbod niet in balans. Zowel voor bewegingsonderwijs als voor andere sporten is het soms moeilijk om plek te vinden in de huidige gym- en sportzalen. De huidige dichtheid ligt beneden het landelijke gemiddelde. Omdat vraag en aanbod niet in balans zijn, is het advies om de referentiewaarde op te hogen naar 0,57 zaaldelen per 1.000 inwoners, overeenkomend met het gemiddelde van de benchmarkgemeenten.
- **Maatvoering:** Maatvoering is gebaseerd op adviesoppervlakte van het NOS*NSF en de criteria uit het KVLO kwaliteitskader: Voor een sporthal stellen we dit vast op 2.500 m². Dit betreft een grote sporthal op te delen in 3 zaaldelen met 6 kleedkamers en overige ruimten. Voor een gymzaal is dit vast op ca. 450 m² bvo (1 zaaldeel inclusief 2 kleedkamers en overige ruimte). Het oppervlakte beslaat het gehele pand, niet alleen de zalen en kleedkamers.
- **Bewegingsonderwijs.** Bij het realiseren of verplaatsen van een binnensportaccommodatie is de afstand tot onderwijs belangrijk. Bij vraag naar extra ruimte voor bewegingsonderwijs wordt altijd onderzocht of er een combinatie kan worden gezocht in een (nieuw te realiseren) sporthal, zodat 's avonds sportverenigingen gebruik kunnen maken van de zaaldelen.
- **Verschillende typen binnensportaccommodaties.** Er worden drie verschillende binnensportaccommodatie gehanteerd, namelijk 1) sporthal bestaande uit drie zaaldelen, 2) sportzaal bestaande uit twee zaaldelen, en 3) gymzaal bestaande uit één zaaldeel.

** Voor dit onderzoek zijn het aantal zaaldelen meegenomen, in plaats van scheidingswanden. In verband met het ontbreken van scheidingswanden in twee sporthallen, kunnen de sporthallen slechts worden ingezet en verhuurd als 1 of 2 zaaldelen. In de praktijk betreft het echter grote zalen. Het implementeren van scheidingswanden in deze sporthallen om daadwerkelijk tot de genoemde zaaldelen te komen is complex om te realiseren.*

Referentiewaarde per voorziening Buitensportaccommodatie

Referentiewaarde
0,90 sportvelden per 1.000
inwoners

Indicatieve maatvoering: ca. 7.000 m² voor grote sportvelden en ca. 300 m² voor kleine sportvelden

Op basis van:

- Landelijke dichtheid is gemiddeld 0,86 sportveld per 1.000 inwoners.
- Huidige dichtheid Veenendaal is 0,90 sportvelden per 1.000 inwoners (63 wedstrijdvelden)
- Benchmark: Vlaardingen 0,77 sportvelden per 1.000 inwoners en Ede 0,87 sportvelden per 1.000 inwoners.

Voorzieningenniveau: gemeenteniveau

Definitie: Buitensportwedstrijd velden (natuur- en kunstgrasvelden) gebruikt door sportclubs (voetbalvelden, hockeyvelden, tennisbanen, korfbalvelden, honk- en softbalvelden en rugbyvelden). Andere sporten zijn hierin niet meegenomen, waaronder atletiek, wielrennen, schaatsen, jeu de boules, touwtrekken en visserij.

Relevante beleidskaders: Beleidskader Sport en Bewegen 2024 - 2028 | KISS Rapportage 2023

Bron aanbod: Mulier instituut, Database SportAanbod (2023) en gemeente Veenendaal (2025)

TOELICHTING, AANNAMES, (HUIDIG) BELEID:

- **Uitgangspunt referentiewaarde:** Gemeente Veenendaal heeft een rijk verenigingsleven. 22,2% van de inwoners zijn sportbondleden (NL gemiddelde = 24%). Vraag en aanbod zijn niet overal in balans. Bij de ene vereniging zijn er tekorten aan sportvelden, terwijl er andere verenigingen niet de hele dag gebruik maken van sportvelden. Er moet goed worden gekeken naar spreiding van de activiteiten over de sportvelden. Toch vindt er ook individualisering van sporten plaats in de gemeente. Advies is daarom om de referentiewaarde niet te verhogen maar de huidige referentiewaarde aan te houden, namelijk 0,90 velden per 1.000 inwoners.
- **Maatvoering:** Veenendaal beschikt over een variatie aan voetbal, hockey, tennis etc. Voor de maatvoering van de velden wordt aangesloten bij de voorschriften vanuit de specifieke sportbonden. Deze hebben elk een andere maat en daarbij komt ook dat Veenendaal een aantal sportparken heeft waar de verschillende sporten bij elkaar liggen. Daarom wordt de landelijke gemiddelde maatvoering gebruikt: ca. 7.000 m² voor grote sportvelden (voetbal en hockey) en ca. 300 m² voor kleine sportvelden (tennis). De maatvoering betreft het netto-speeloppervlakte incl. de verplichte minimale uitloopstroken.

Referentiewaarde per voorziening Binnenzwembad

Referentiewaarde
0,03 locatie per 1.000
inwoners

Indicatieve maatvoering: 3.000 m² bvo (875 m² zwemwater)

Op basis van:

- Huidige dichtheid Veenendaal 0,01 locatie per 1.000 inwoners
- Het landelijke gemiddelde ligt op 0,029 zwembad per 1.000 inwoners (Stipo).
- Benchmark: Vlaardingen 0,03 zwembad per 1.000 inwoners en Ede 0,03 zwembad per 1.000 inwoners.

Voorzieningenniveau: gemeenteniveau

Definitie: Semi openbaar toegankelijk zwembad (gebouw en eventuele buitenbaden) voor recreatief zwemmen, sportzwemmen en zwemles. Exclusief zwembaden bij bungalowparken, hotels en campings.

Relevante beleidskaders: Beleidskader Sport en Bewegen 2024 - 2028 | KISS Rapportage 2023

Bron aanbod: Gemeente Veenendaal (2025)

TOELICHTING, AANNAMES, (HUIDIG) BELEID:

- **Uitgangspunt referentiewaarde:** Momenteel heeft Veenendaal 1 binnenzwembad. Vraag en aanbod zijn niet in balans. Er zijn wachttijden bij zwemlessen en het aanbod matcht niet met de vraag vanuit het verenigingsleven. Daarom is het advies om zowel de landelijke als benchmark referentiewaarde aan te houden, namelijk 0,03 locaties per 1.000 inwoners.
- **Maatvoering:** De maatvoering van het bestaande binnenzwembad staat op ca. 4.900 m² bvo. Dit is inclusief een sporthal. Maatvoering voor een nieuw binnenzwembad is gebaseerd op gehanteerde maatvoeringen in andere steden (o.a. Den Haag en Amsterdam). In deze maatvoering zit één wedstrijdbad van gemiddeld 21 x 25 meter dus 525 m² zwemwater. Dit is voldoende voor sporten zoals waterpolo (wedstrijdveld min. 10x20 meter) en voor wedstrijdzwemmen met 8 banen. Er is ook rekening gehouden met de afmetingen voor kleedkamers, een receptie, looproutes en doelgroepbaden in de gemiddelde maatvoering.
- **Ruimtegebrek.** Gezien de beperkte ruimte binnen de gemeentegrenzen kan bekeken worden hoe de vraag beter op het huidige (-en toekomstige) aanbod aangesloten kan worden.

Referentiewaarde per voorziening Formele speel/sportplekken

Referentiewaarde
3,37 plekken per 1.000 inwoners

Veenendaalse
waarde

Op basis van:

- Huidige dichtheid Veenendaal 3,37 plekken per 1.000 inwoners

Op basis van het BOSS-beleid, is dit onderverdeeld in:

Buitenspelen 0 – 12 jaar

- Steunplekken bij hoge kinderdichtheden rondom plek (>30 kinderen 0 – 5 jaar of > 70 jeugdigen 6 – 11 jaar) of decentrale ligging buurtplek (> 5 minuten lopen)

Ontmoetingsplekken jongeren en volwassenen

- Voor iedere 15 jongeren een plek, 50% regelt zichzelf, 30% is bankjes en andere zitaanleidingen, 20% geformaliseerde ontmoetingsplek, liefst in combinatie met sportplek

Sportplekken jongeren en volwassenen

- Per 100 jongeren een sportplek (bovenwijkse-, buurt-, of steunplek)

Voorzieningenniveau: buurt- en wijkniveau

Definitie: Kleine, openbare speelvoorzieningen in de buurt, meestal zonder toezicht. Voorzien van basis speeltoestellen zoals schommels, glijbanen en zandbakken en/of (faciliteiten voor) sport- en bewegingsactiviteiten in de buitenlucht, zoals fitnessparken, trimbanen, hardlooproutes en sportveldjes. Gericht op het stimuleren van een actieve levensstijl onder bewoners.

Relevante beleidskaders: OPOR 2022-2025 | Uitvoeringsplan BOSS (2023) |
Omgevingsprogramma Openbare Ruimte 2022 - 2025

Bron aanbod: Gemeente Veenendaal (2025)

TOELICHTING, AANNAMES, (HUIDIG) BELEID:

- **Uitgangspunt referentiewaarde:** Voldoende aantrekkelijke groene ruimte met plek om te spelen, te sporten, te ontspannen en te ontmoeten. Het BOSS-beleid leidt er toe dat er minder, maar kwalitatief betere speelplekken zijn die op een aantrekkelijke wijze met elkaar verbonden zijn. Hierbij is spreiding en programmering van formele speel/sportplekken belangrijker dan het aantal m² en het aantal locaties.
- Het streefbeeld uit het omgevingsprogramma Openbare Ruimte op basis van het aantal kinderen en jongeren ziet voor Veenendaal als volgt uit:

Type plek	Aantal streefbeeld
Bovenwijkse boss-plek	11
Bovenwijkse sportplek	1
Buurt speel- sportplek	22
Buurtspeelplek	9
Buurtsportplek	3
Steunplek spelen-sport	8
Steunplek spelen	58
Steunplek sport	10
Straatplek ontmoeting	pm
Overig	11
Straatplek	104
Totale	237

Dit komt overeen met het huidige aanbod plekken. Daarom is het advies om de huidige dichtheid te behouden van 3,37 plekken per 1.000 inwoners. Omdat de ambitie is om meer schoolpleinen (deels) openbaar te maken in de toekomst, kan het onderaanbod deels worden opgevangen op huidige- en toekomstige schoolpleinen.

- **Maatvoering:** Er zijn staalkaarten gemaakt in het Uitvoeringsplan BOSS (2023) die als leidraad worden gehanteerd. Hierin staat ook de bandbreedte van de maatvoering van formele speel/sportplekken.

Referentiewaarde per voorziening Bibliotheken

Advies referentiewaarde
0,01 locatie per 1.000
inwoners

Indicatieve maatvoering: 600 m² bvo

Op basis van:

- Huidig aanbod Veenendaal ligt op 0,01 locatie per 1.000 inwoners (1 locatie*)
- Het Nederlands gemiddelde is 0,04 locatie per 1.000 inwoners
- Benchmark: Vlaardingen 0,04 locaties per 1.000 inwoners en Ede 0,03 locaties per 1.000 inwoners.

Voorzieningenniveau: gemeenteniveau

Definitie: Gesubsidieerde wijk-/buurtvoorzieningen voor het uitlenen van fysieke of digitale informatiedragers en voor het stimuleren van geletterdheid. Het gaat daarbij om zelfstandige vestigingen. Het gaat niet om afhaalpunten of bibliobushaltes.

Relevante beleidskaders: Cultuurvisie en Cultuurnota 2022 – 2025/2030; Wsob

Bron aanbod: Gemeente Veenendaal (2025)

TOELICHTING, AANNAMES, (HUIDIG) BELEID:

- **Uitgangspunt referentiewaarde:** Vanuit beleid wordt er gestuurd op 1 volwaardige bibliotheek in het centrum van Veenendaal. Het lijkt erop dat vraag en aanbod momenteel in balans is. Daarom wordt de huidige referentiewaarde gehanteerd, namelijk 0,01 locatie per 1.000 inwoners.
- **Steunpunten.** Wel is er de wens om te zoeken naar steunpunten in de wijken, mogelijk binnen BWD-huizen en onderwijsvoorzieningen. De steunpunten worden gesitueerd in de wijken waar de behoefte het grootst is. In 2025 wordt het eerste steunpunt gerealiseerd in het Franse Gat. Wanneer dit een succes blijkt te zijn, wordt er wellicht gekeken naar meer steunpunten in de wijken.
- **Maatvoering:** Bibliotheken verschillen veel qua oppervlakte per gemeente. De gemiddelde Nederlandse maatvoering van een volwaardige bibliotheek is 600 m² bvo.

** Hier is de mogelijke toekomstige realisaties steunpunten, zoals die in het Franse Gat, niet in meegenomen.*

Referentiewaarde per voorziening Podiumkunsten

Advies referentiewaarde
0,03 zalen per 1.000
inwoners

Indicatieve maatvoering: 4.600 m² bvo per locatie (2 zalen)

Op basis van:

- Dichtheid Veenendaal 0,01 zaal per 1.000 inwoners (2 zalen* op 1 locatie) met 8 stoelen per 1.000 inwoners (incl. nieuwbouwplannen).
- Benchmark:
 - Vlaardingen 0,03 zalen per 1.000 inwoners (2 zalen op 1 locatie) met 11 stoelen per 1.000 inwoners
 - Gouda 0,03 zalen per 1.000 inwoners (2 zalen op 1 locatie) met 14 stoelen per 1.000 inwoners
 - Assen 0,03 zalen per 1.000 inwoners (2 zalen op 1 locatie) met 16 stoelen per 1.000 inwoners

Voorzieningenniveau: regioniveau

Definitie: (Gesubsidieerde) podia voor theater, toneel, muziek of andere optredens. In Veenendaal valt hieronder Theater de Lampegiet.

Relevante beleidskaders: Cultuurvisie en Cultuurnota 2022 – 2025/2030

Bron aanbod: Gemeente Veenendaal (2025) en Theater.nl (aanbod)

TOELICHTING, AANNAMES, (HUIDIG) BELEID:

- **Uitgangspunt referentiewaarde:** Voor podia is de bezetting net zo belangrijk als het oppervlak. Er wordt gestreefd naar een grote zaal van 700 stoelen en een kleine zaal van 200 stoelen. Dit maakt in totaal 900 stoelen en 2 zalen, dus dan zou de dichtheid 0,03 zalen per 1.000 inwoners zijn met 13 stoelen per 1.000 inwoners. Dit komt overeen met de benchmarkgemeenten. Advies is om de referentiewaarde te hanteren van 0,03 zalen per 1.000 inwoners met 13 stoelen per 1.000 inwoners.
- **Benchmark:** Benchmarkgemeenten huidig aanbod: 0,03 zalen per 1.000 inwoners, met meerdere zalen per locatie.
- **Maatvoering:** De maatvoering van Theater Lampegiet in de gemeente Veenendaal is ca. 3.200 m² bvo. Het aantal m² voor de nieuwbouw is nog niet bekend. Panden in de benchmark zijn gemiddeld groter (4.600 m²) en hebben meer stoelen dan het huidige Theater Lampegiet.

* De nieuwbouwplannen van Theater Lampegiet zijn hierin meegenomen

Referentiewaarde per voorziening Cultureel centrum

Advies referentiewaarde
0,03 locatie per 1.000
inwoners

Gemiddelde maatvoering: 2.300 m² bvo

Op basis van:

- Huidige dichtheid Veenendaal 0,03 (2 locaties)
- Geen landelijke dichtheid

Voorzieningenniveau: gemeenteniveau

Definitie: Gesubsidieerde ruimte of accommodatie waarbinnen manifestaties op het gebied van niet-professionele beoefenaars op het gebied van muziek, projectiescherm films en overige culturele disciplines zich afspelen. In Veenendaal valt het Spectrum en gedeeltelijk de Cultuurfabriek hieronder.

Relevante beleidskaders: Cultuurvisie en Cultuurnota 2022 – 2025/2030

Bron aanbod: Gemeente Veenendaal (2025)

TOELICHTING, AANNAMES, (HUIDIG) BELEID:

- **Uitgangspunt referentiewaarde:** De definities van een cultureel centrum verschillen per gemeente. Hierdoor is een vergelijking moeilijk en ontbreekt een landelijke referentiewaarde. In de G4 gemeenten is het gemiddelde 0,03 locatie per 1.000 inwoners. Veenendaal heeft de ambitie om het cultureel programma te laten aansluiten bij inwonersgroei. Daarbij horen grootstedelijke voorzieningen. Het advies is om de referentiewaarde te behouden op 0,03 locatie per 1.000 inwoners.
- **Maatvoering:** De huidige maatvoering van het Spectrum bedraagt ca. 2.300 m² bvo. Dit is de maatvoering die wordt aangehouden. De Cultuurfabriek heeft een maatvoering van ca. 3.800 m² bvo, alleen zijn de bibliotheek en de musea hierin ook gevestigd.
- **Meervoudig ruimtegebruik:** In Veenendaal worden kerken momenteel al gebruikt voor culturele activiteiten. Dit betekent dat er niet per se nieuwe gebouwen hoeven te worden gerealiseerd. Bestaande gebouwen met primaire voorzieningen kunnen ook een secundaire rol vervullen voor sommige manifestaties op het gebied van niet-professionele beoefenaars op het gebied van muziek, projectscherm films en overige culturele disciplines.

Referentiewaarde per voorziening Museum

Advies: Geen referentiewaarde

Gemiddelde maatvoering: afhankelijk van type collectie

Op basis van:

- Huidige dichtheid Veenendaal 0,03 (2 musea)
- Huidige dichtheid Arnhem 0,04 (7 musea)
- Landelijk gemiddelde dichtheid 0,03

Voorzieningenniveau: gemeenteniveau

Definitie: Een museum is een permanente instelling zonder winstoogmerk, gericht op het onderzoeken, verzamelen, bewaren, interpreteren en tentoonstellen van materieel en immaterieel erfgoed. Musea zijn openbaar, toegankelijk en inclusief. Musea bieden een verscheidenheid aan ervaringen met het oog op educatie, genoeg, reflectie en kennisuitwisseling. In Veenendaal valt hieronder het Stadsmuseum en de historische vereniging Oud-Veenendaal.

Relevante beleidskaders: Cultuurvisie en Cultuurnota 2022 – 2025/2030

TOELICHTING, AANNAMES, (HUIDIG) BELEID:

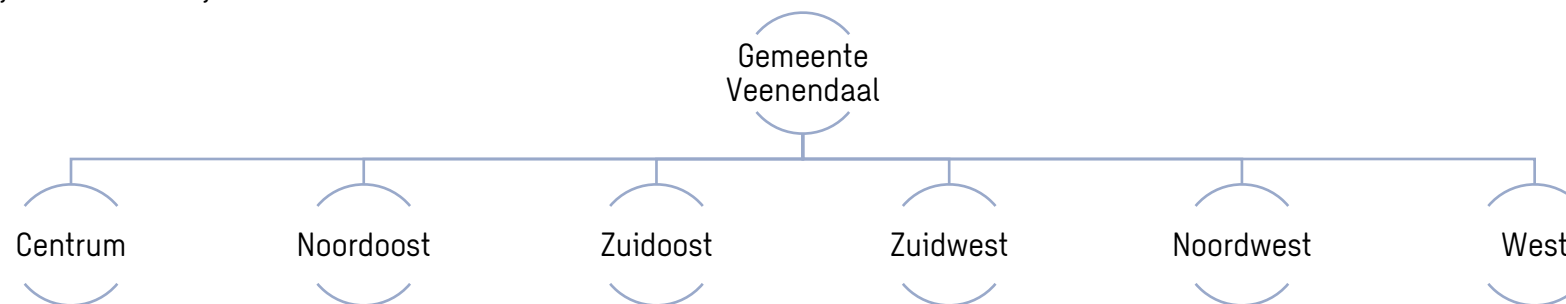
- **Uitgangspunt referentiewaarde:** We adviseren om geen referentiewaarde voor een museum op te stellen. Dit omdat de werking van een museum erg afhankelijk is van het initiatief. Indien zich nieuwe initiatieven voordoen raden wij het wel aan om deze te faciliteren, waarbij met name moet worden gekeken naar het initiatief, de locatie en synergie met andere voorzieningen.
- **Maatvoering:** Het is niet mogelijk om een maatvoering vast te stellen voor musea. De benodigde oppervlakte van een museum is sterk afhankelijk van de omvang en het type collectie en van de gebouwomstandigheden.

BIJLAGE II:

Leefstijlen, leeftijden en bevolkingsdichtheid op wijk- en/of buurtniveau

Toelichting op de leefstijlen en leeftijdsopbouw

In hoofdstuk 5 is de behoefte aan maatschappelijke voorzieningen op gemeentelijk niveau in beeld gebracht. Elke wijk in Veenendaal varieert fors qua omvang en ruimtelijke structuur, maar heeft ook een andere opbouw qua demografie en leefstijlen. Binnen de wijken en buurten zijn verschillen in omvang, leefstijlen, demografie en ruimtelijke structuur.

Disclaimer

De behoeften op gemeenteniveau kunnen verschillen van die op wijkniveau. Dit is essentieel om in overweging te nemen bij de ontwikkeling van woningbouw en de toevoeging van voorzieningen. Het is van groot belang om de kwantitatieve behoefte op gemeenteniveau niet zomaar over te nemen op gebiedsniveau, maar ook kwalitatief te kijken naar het aanbod. Dit geldt zowel voor de gemeente als voor de specifieke gebieden waar de meeste woningen worden bijgebouwd. Hoewel er op gemeentelijk niveau misschien geen dringende behoefte is, kunnen er op gebiedsniveau wel degelijk relevante behoeften ontstaan. Een grondige analyse van deze specifieke behoeften helpt ervoor te zorgen dat de woningbouw aansluit bij de wensen en eisen van de lokale bevolking. Het advies is om niet alleen op projectniveau te kijken, maar vooral op gebiedsniveau te analyseren welke behoeften er zijn. Vervolgens kan worden bepaald of deze behoeften in het project zelf gerealiseerd moeten worden, of dat ze beter kunnen worden ingevuld met bestaande bouw of nieuwbouw op een andere locatie binnen het gebied.

Inwonersaantallen op wijk- en buurtniveau

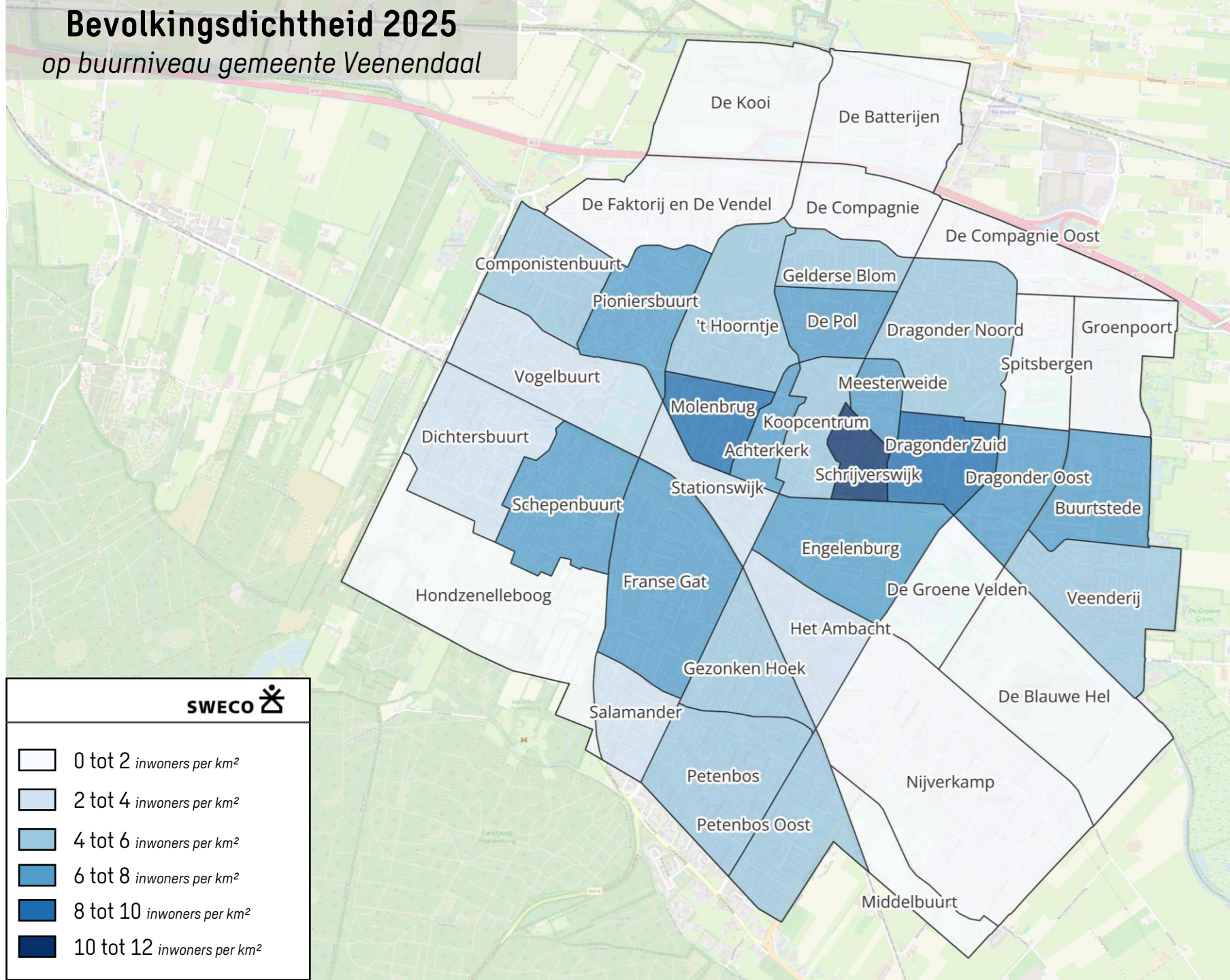
In deze bijlage zijn de inwonersaantallen per wijkniveau weergegeven. De gemeente beschikt ook over de inwonersaantallen per buurtniveau, afkomstig van ABF Research. Deze informatie kan door de gemeente worden toegepast in verschillende data tooling. Hierdoor kan zij inzicht krijgen in de demografische ontwikkelingen binnen een buurt en de maatschappelijke voorzieningen hierop kan afstemmen.

Bevolkingsdichtheid op buurtniveau

Ook de bevolkingsdichtheid per buurt zijn weergegeven op kaart verdeeld over de jaren 2025, 2030 en 2035.

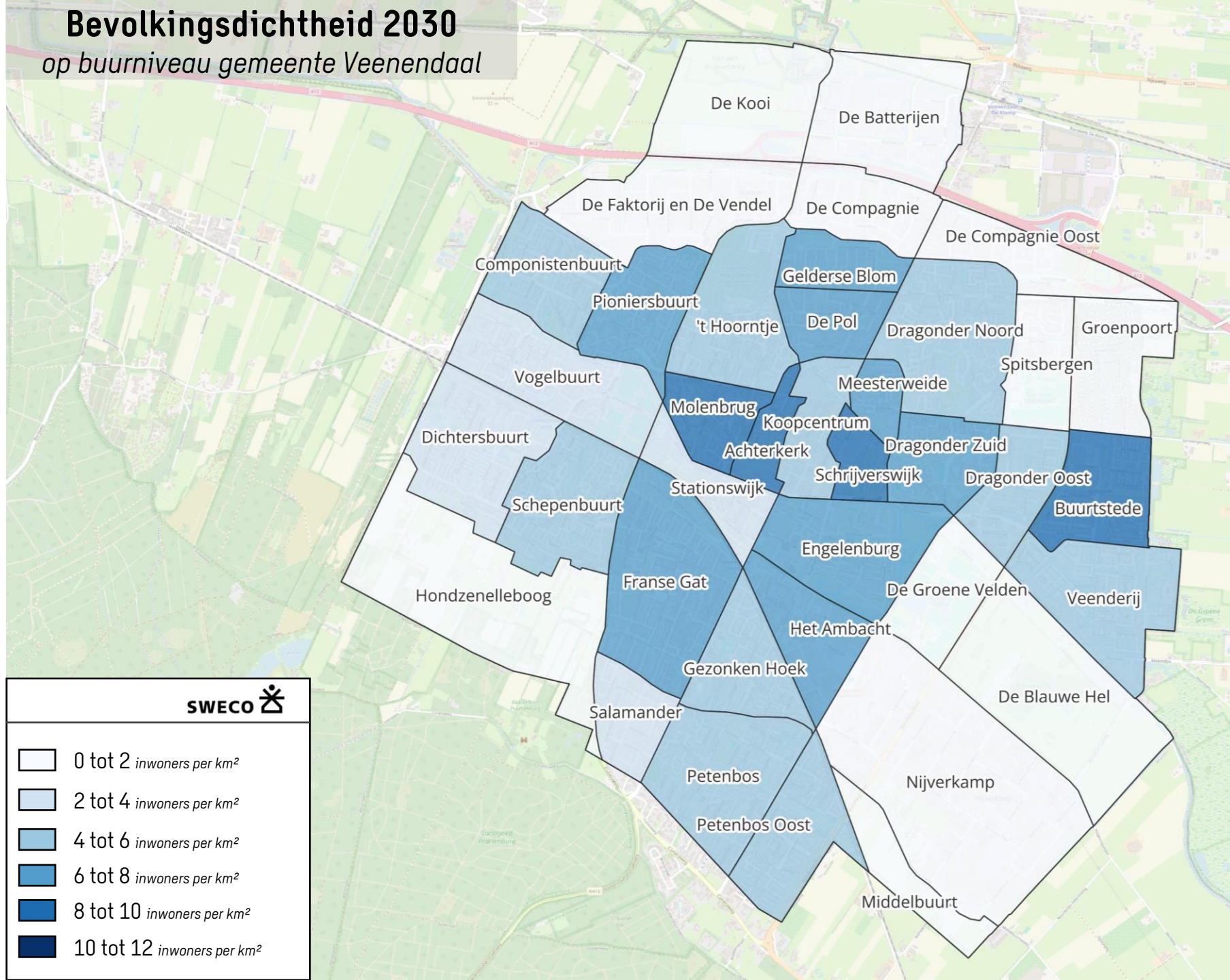
Bevolkingsdichtheid 2025

op buurniveau gemeente Veenendaal

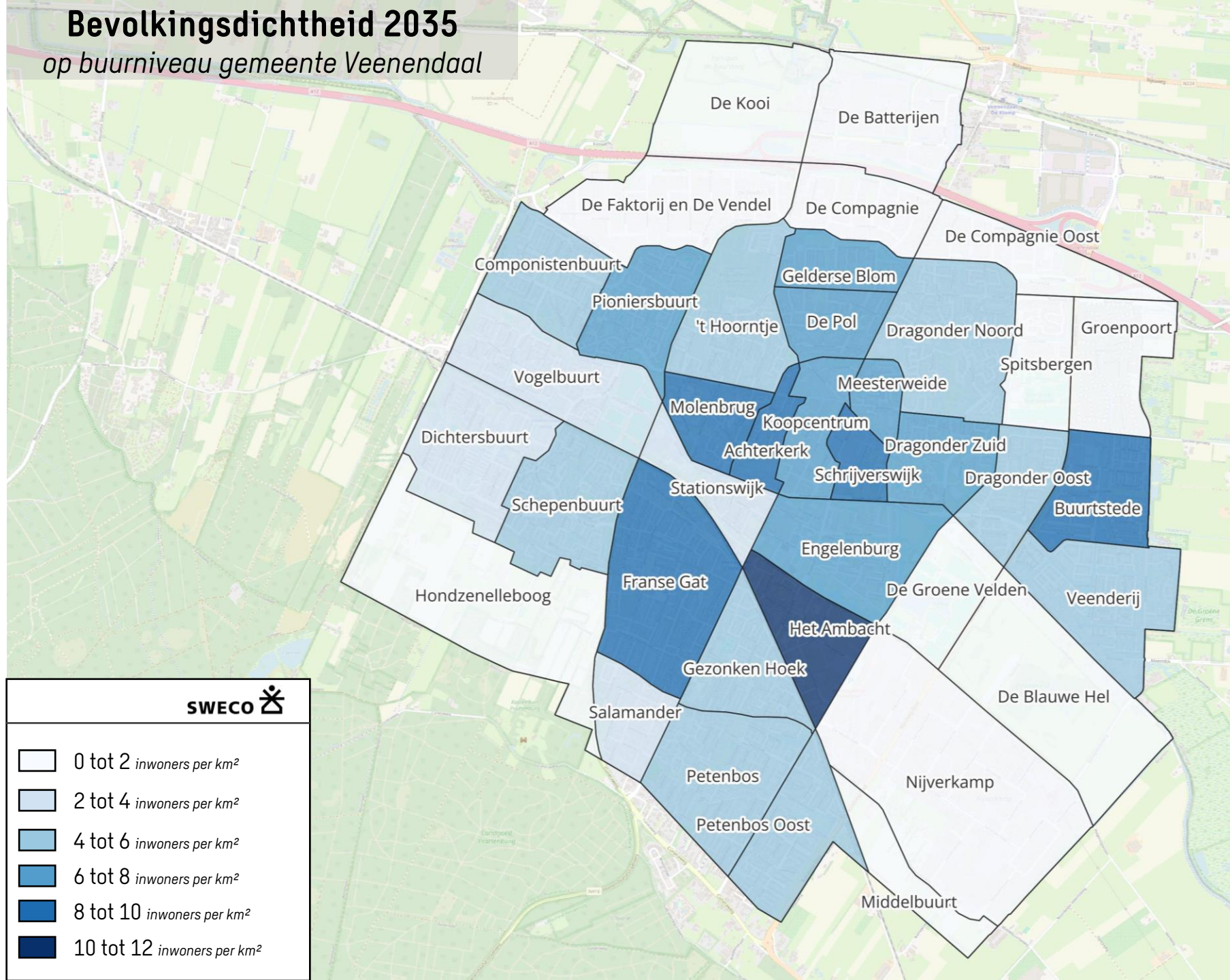
Bevolkingsdichtheid 2030

op buurniveau gemeente Veenendaal

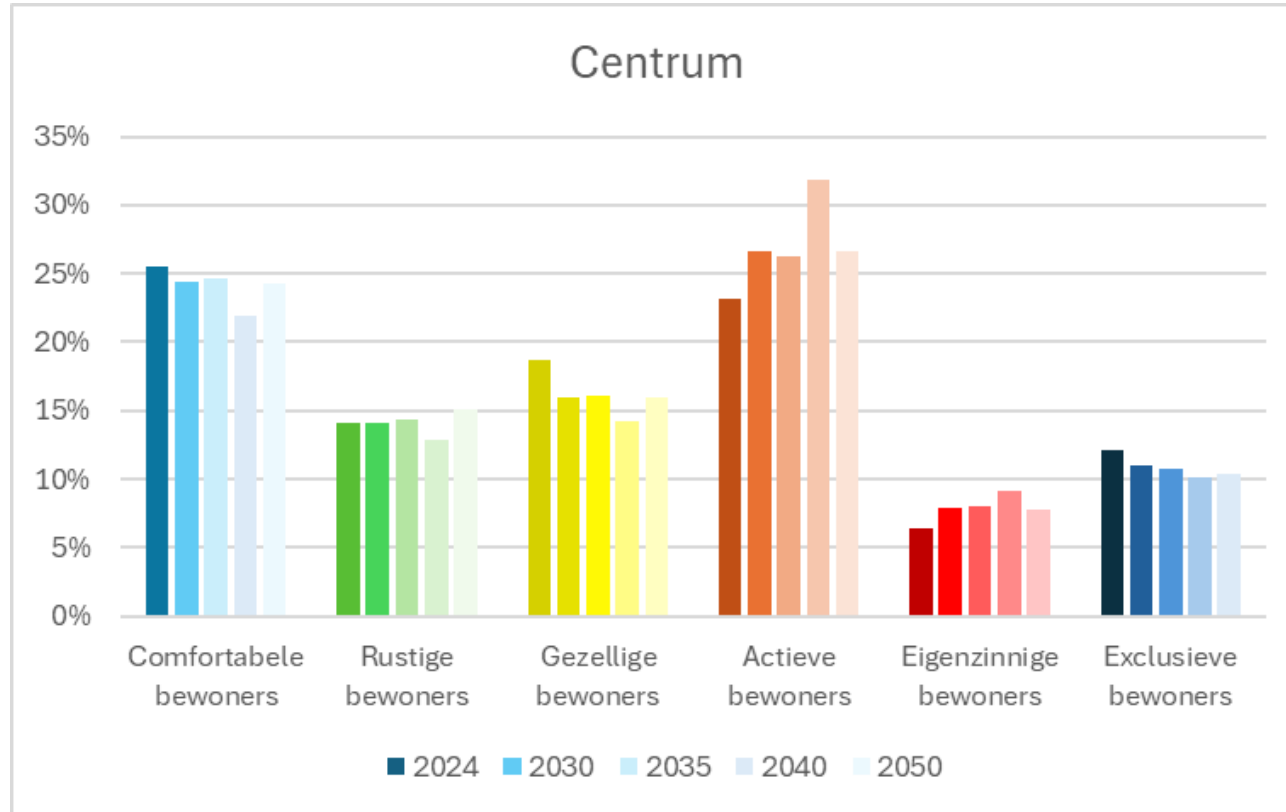
Bevolkingsdichtheid 2035

op buurniveau gemeente Veenendaal

Centrum

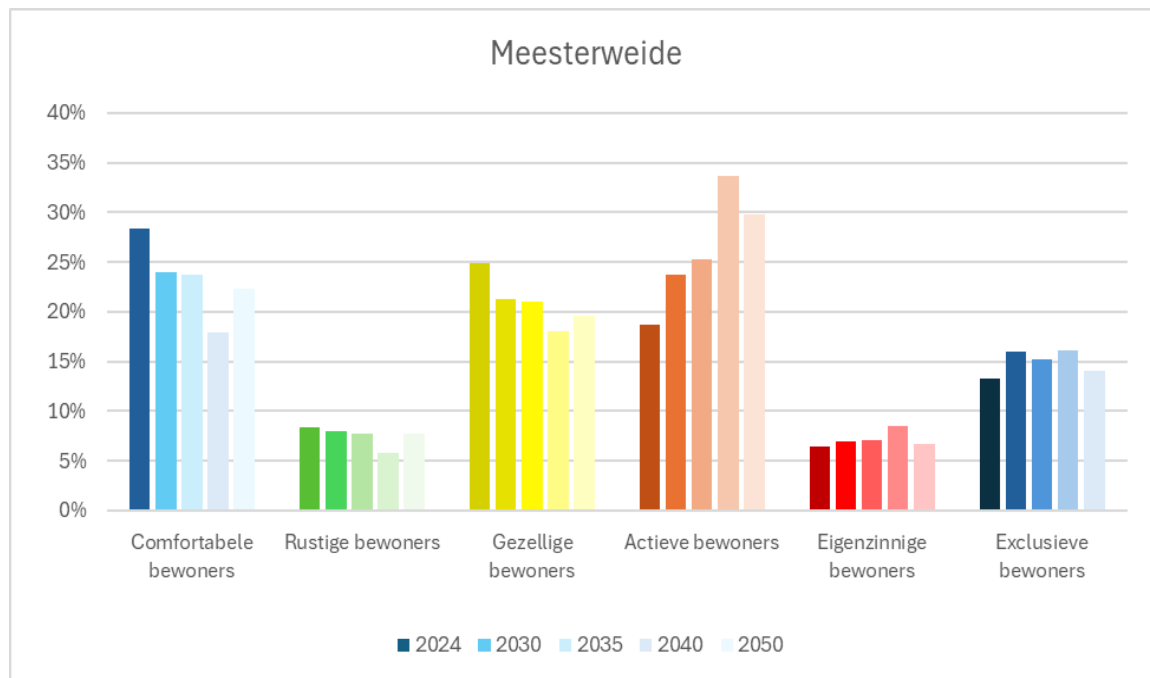
Het inwonersaantal in het centrum zal de komende jaren met ongeveer 400 inwoners toenemen. De grootste groei is te vinden in de leeftijdscategorie 12 tot 18 jaar. Daarnaast zijn er relatief veel comfortabele bewoners in vergelijking met de rest van Veenendaal, en ook de actieve bewoners nemen in aantal toe.

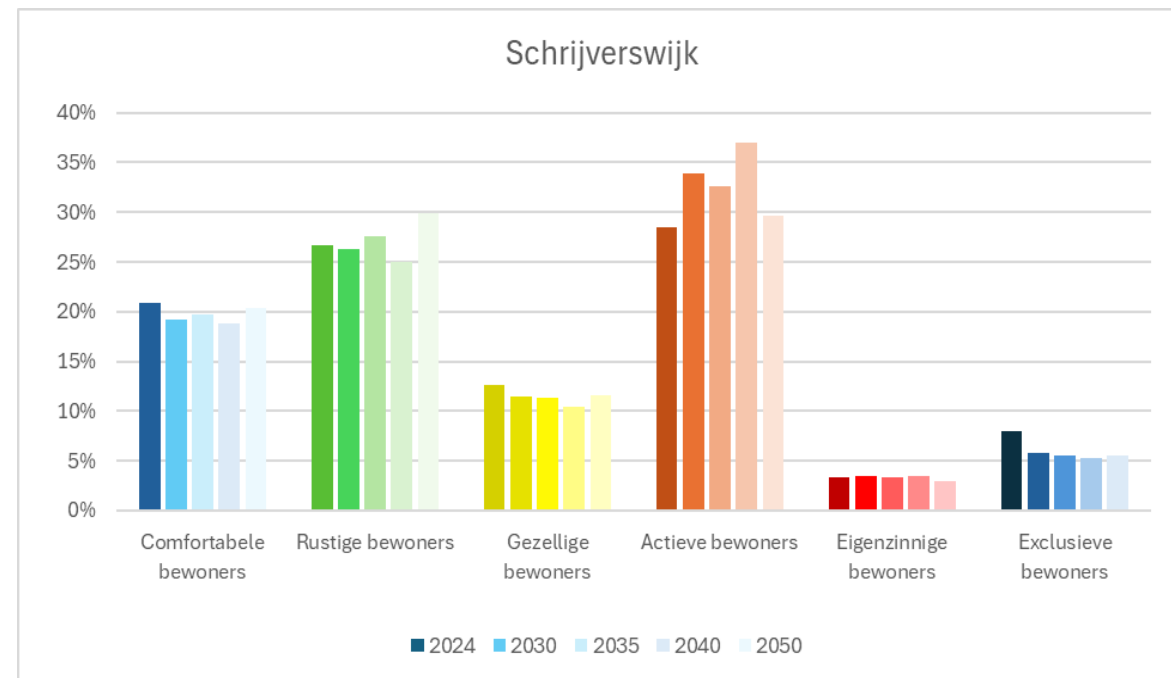
Centrum				
Leeftijdscategorie	2024	2030	2035	% 24/35
0 tot 3	180	170	180	+0%
4 tot 12	430	440	460	+7%
12 tot 18	200	220	240	+19%
19 t/m 64	2.240	2.460	2.450	+9%
65 +	1.320	1.300	1.410	+7%
Totaal alle inwoners	4.370	4.590	4.740	+9%

De tabel bevat de geprognosticeerde bevolking in 2030/35, met in percentages het verschil t.o.v. 2024.

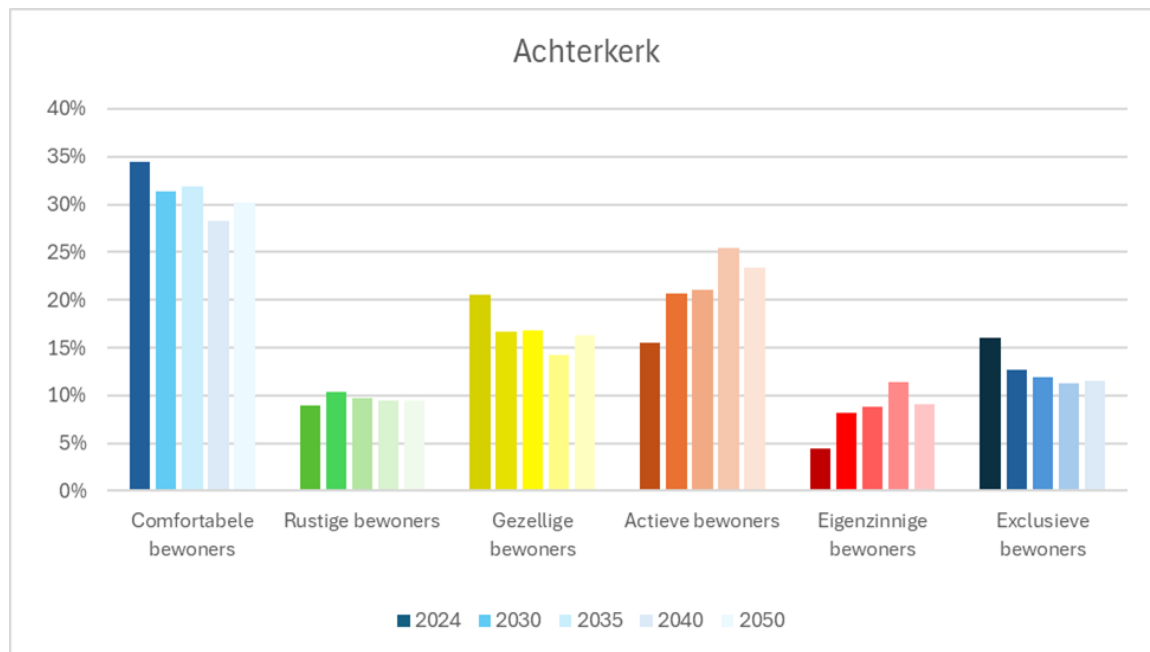
Meesterweide Centrum

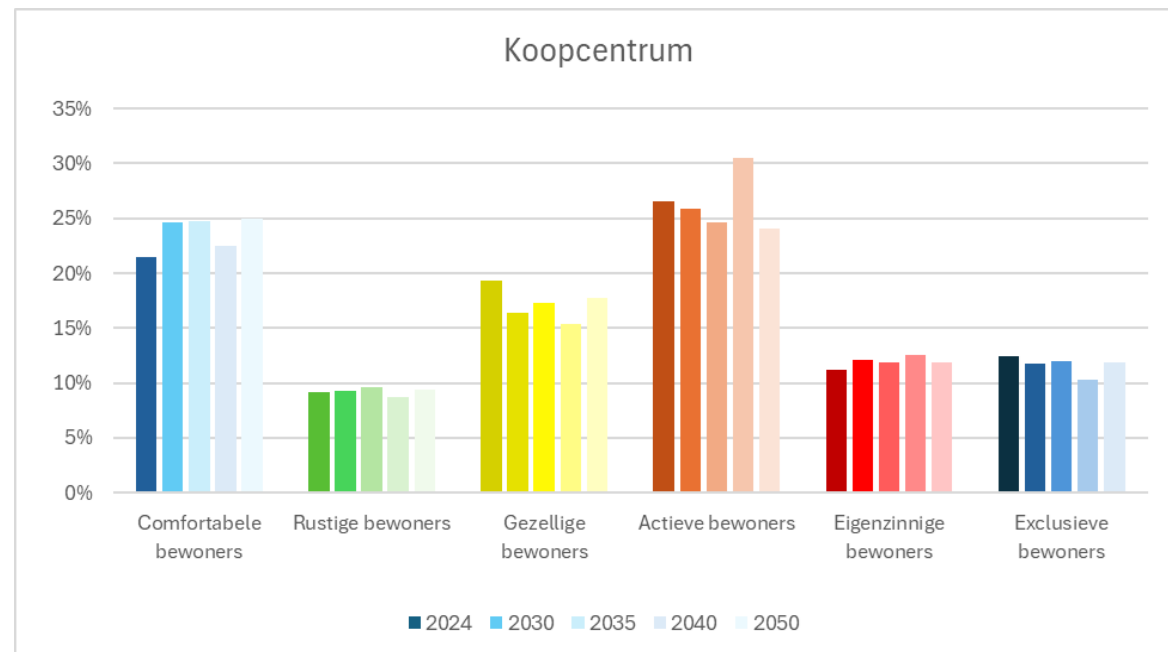
Schrijverswijk Centrum

Achterkerk Centrum

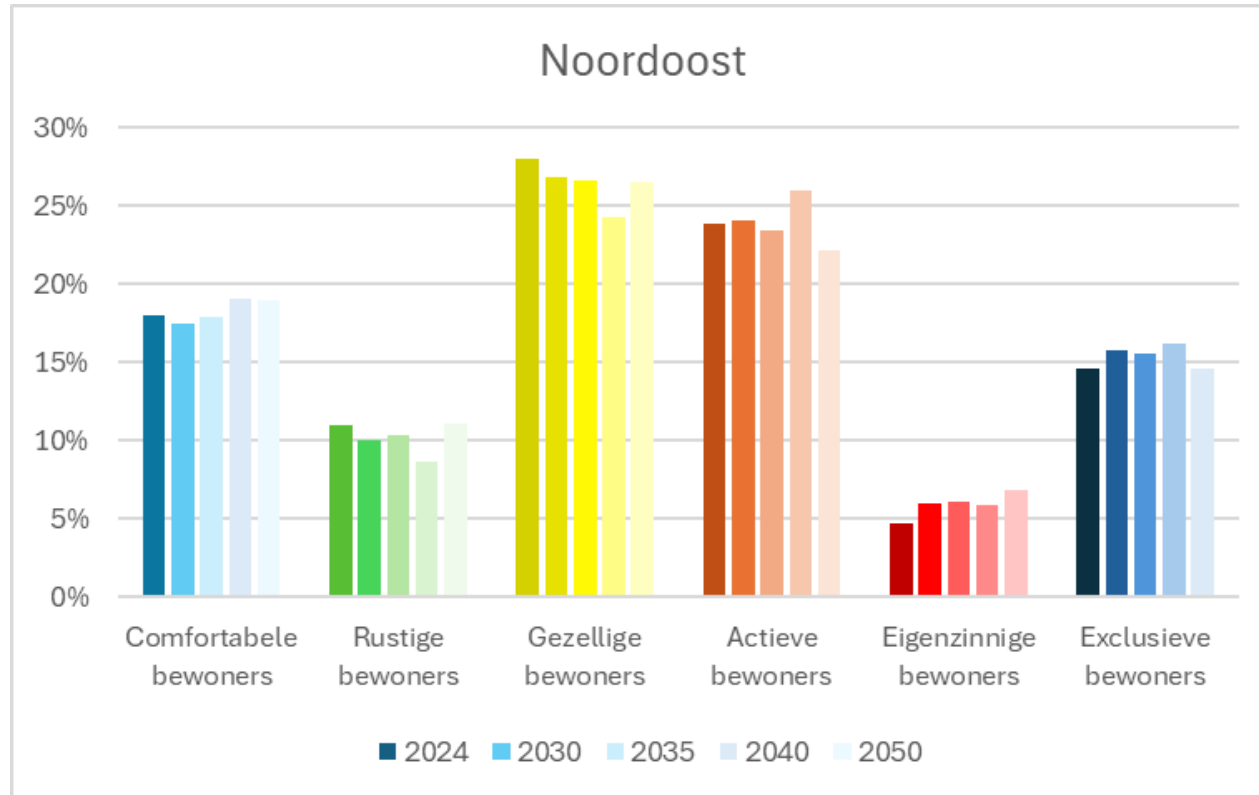

Koopcentrum Centrum

Noordoost

Het inwonersaantal in Noordoost zal de komende jaren met ongeveer 900 inwoners toenemen. De grootste groei is te zien bij de 65-plussers, gevolgd door de 0-3-jarigen. De grootste leefstijlgroep in de wijk bestaat uit gezellige bewoners, gevolgd door actieve bewoners.

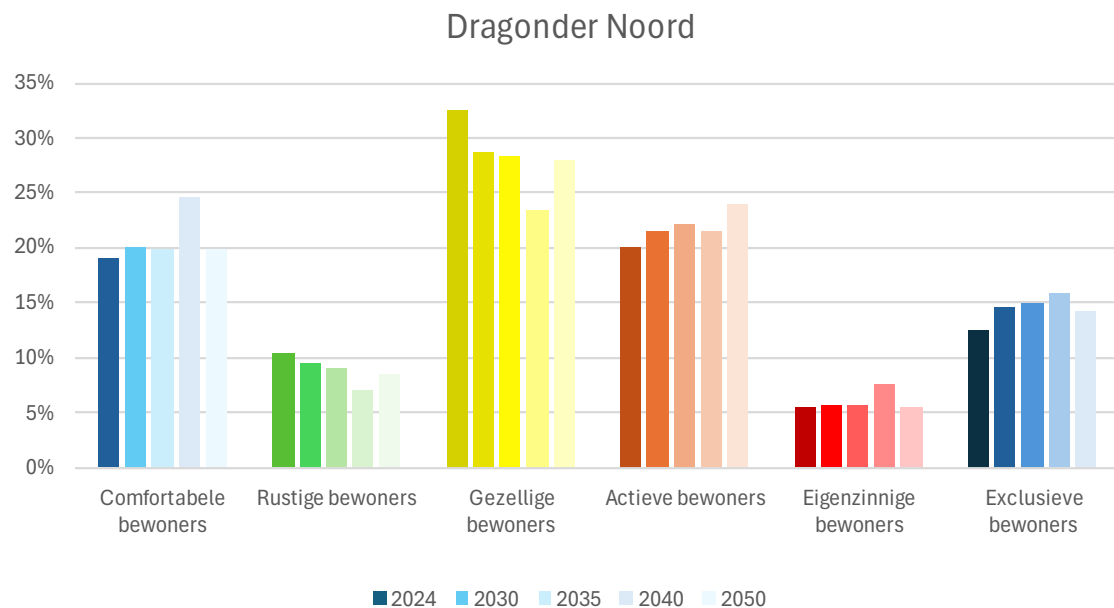

Noordoost				
Leeftijdscategorie	2024	2030	2035	% 24/35
0 tot 3	1.060	1.100	1.180	+11%
4 tot 12	3.020	3.090	3.070	+2%
12 tot 18	1.520	1.640	1.600	+5%
19 t/m 64	5.830	6.430	6.240	+7%
65 +	1.830	2.090	2.270	+24%
Totaal alle inwoners	13.260	14.350	14.360	+8%

De tabel bevat de geprognosticeerde bevolking in 2030/35, met in percentages het verschil t.o.v. 2024.

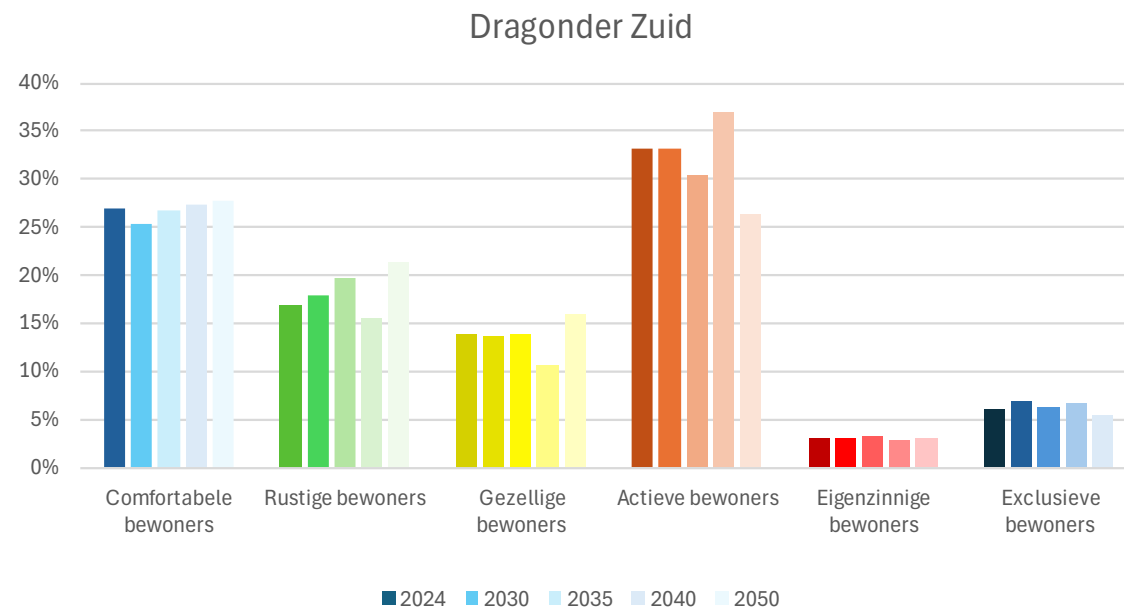
Dragonder Noord

Noordoost

Dragonder Zuid

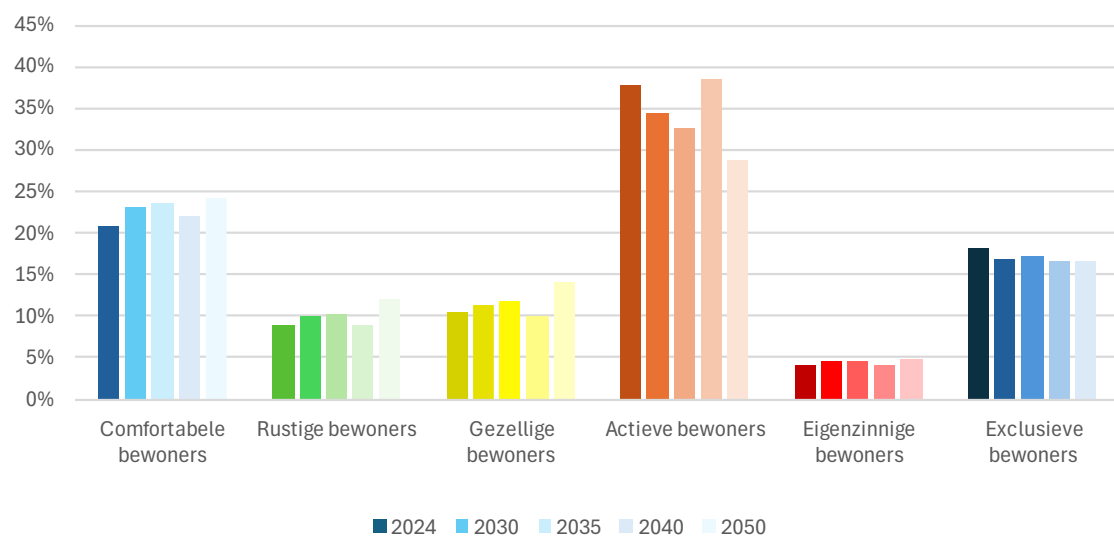
Noordoost

Dragonder Oost

Noordoost

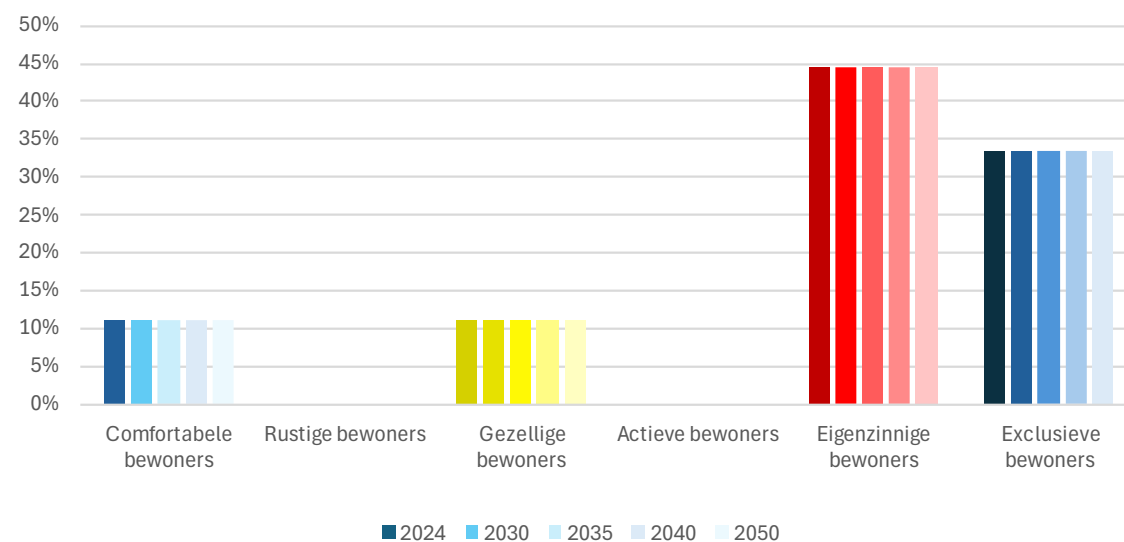
Dragonder Oost

Groenpoort

Noordoost

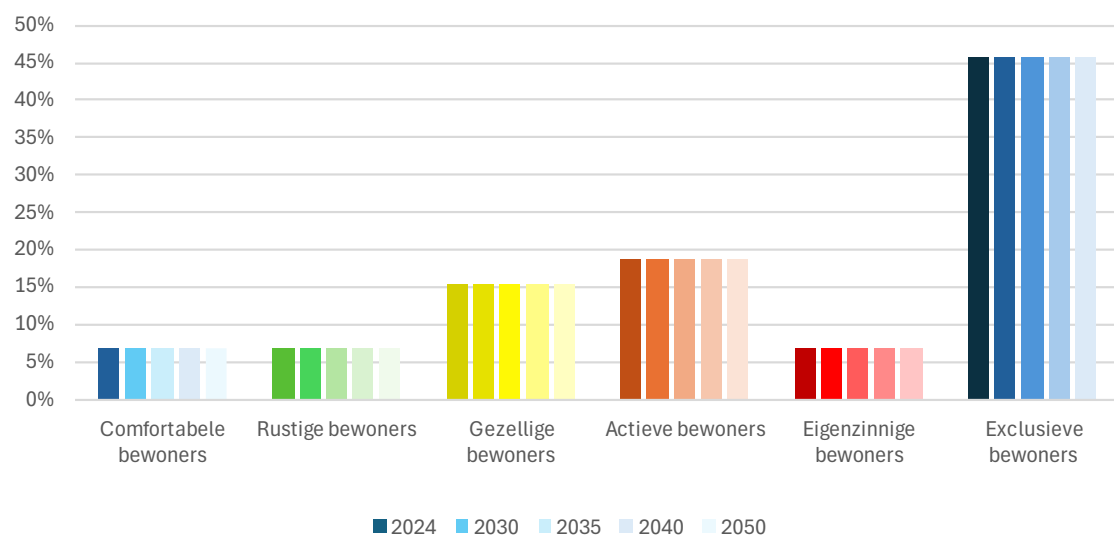
Groenpoort

De Compagnie Oost

Noordoost

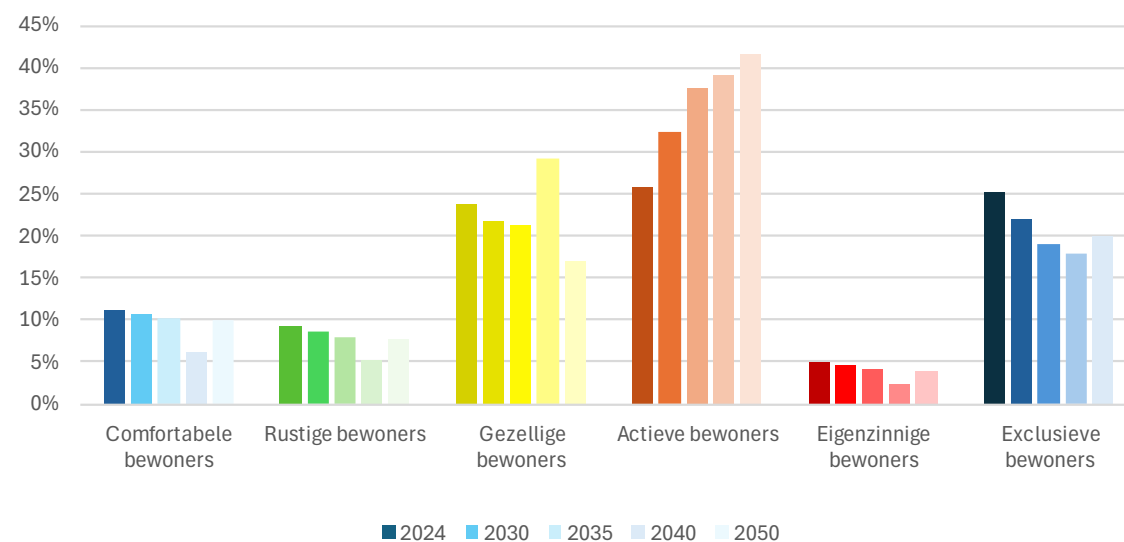
De Compagnie Oost

Spitsbergen

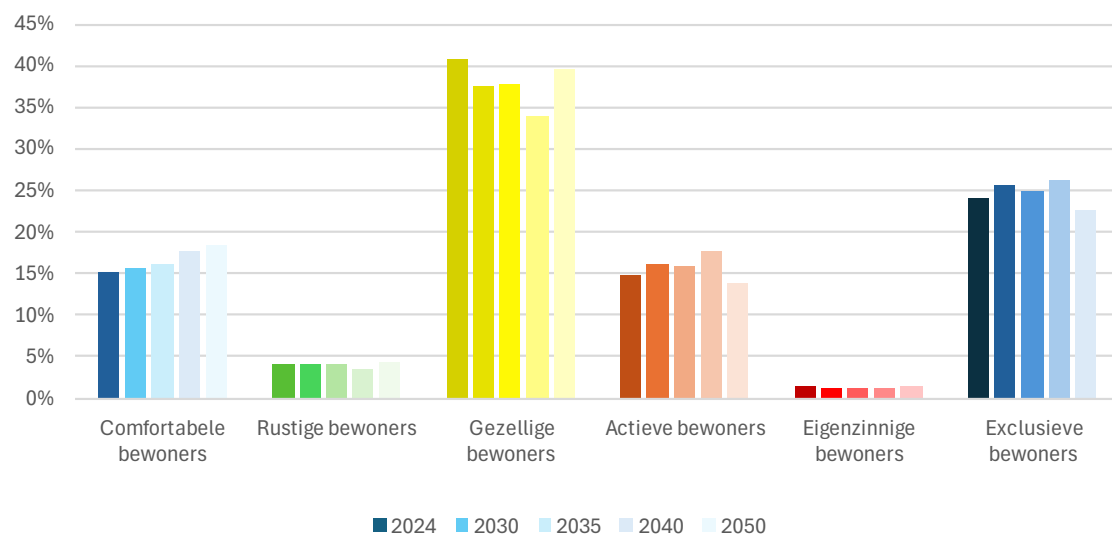
Noordoost

Spitsbergen

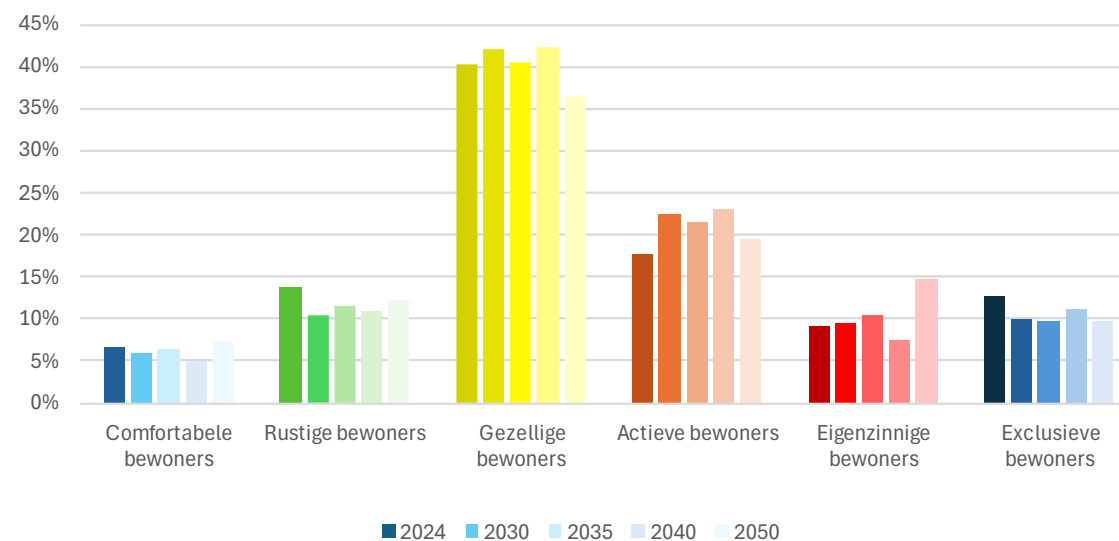
Buurtstede Noordoost

Buurtstede

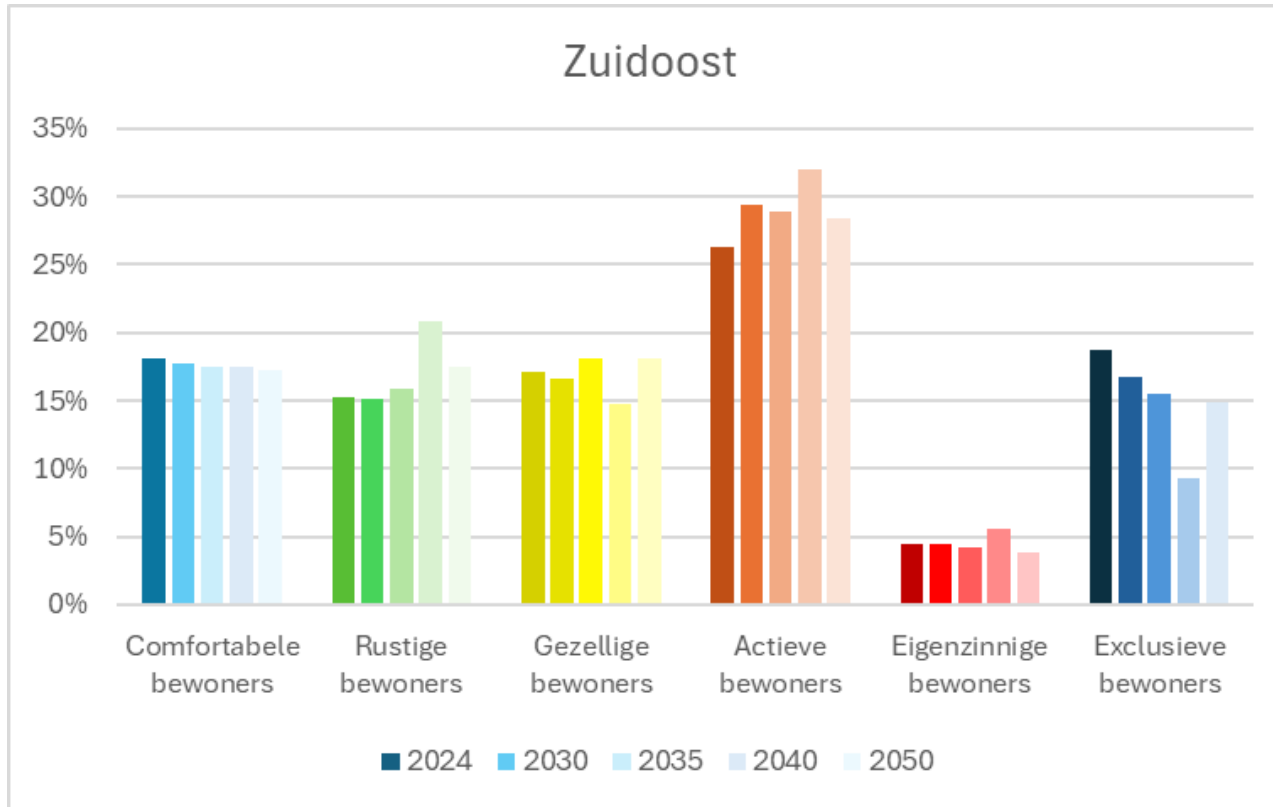
Veenderij Noordoost

Veenderij

Zuidoost

Het inwonersaantal in Zuidoost groeit de komende jaren met ongeveer 2.600 inwoners. De grootste toename is bij de 0-3 jarigen, gevolgd door 65-plussers en 4 - 12-jarigen. De wijk heeft een diverse mix van leefstijlen met actieve bewoners als grootste groep, naast comfortabele, rustige en exclusieve bewoners.

Zuidoost				
Leeftijdscategorie	2024	2030	2035	% 24/35
0 tot 3	580	650	850	+47%
4 tot 12	1.700	1.800	2.210	+30%
12 tot 18	1.050	1.030	1.160	+11%
19 t/m 64	5.350	5.590	6.210	+16%
65 +	2.060	2.470	2.890	+40%
Totaal alle inwoners	10.740	11.540	13.320	+24%

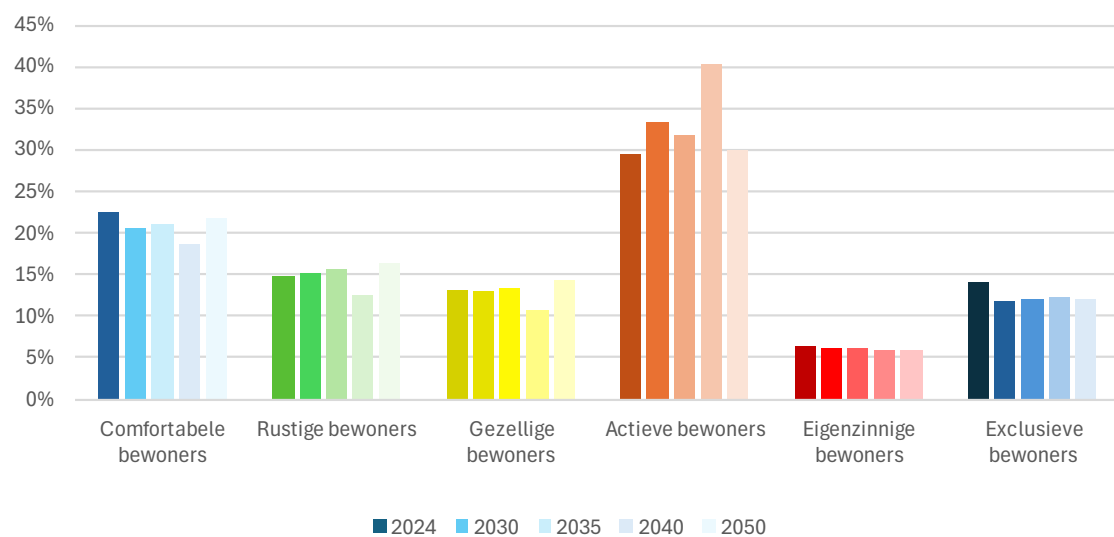
De tabel bevat de geprognosticeerde bevolking in 2030/35, met in percentages het verschil t.o.v. 2024.

Engelenburg

Zuidoost

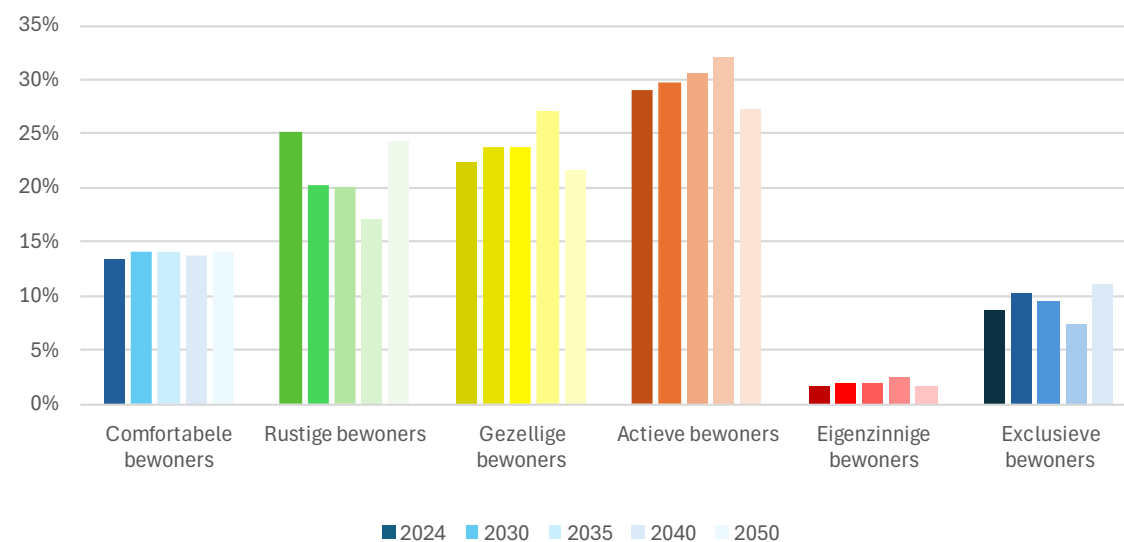
Engelenburg

Het Ambacht

Zuidoost

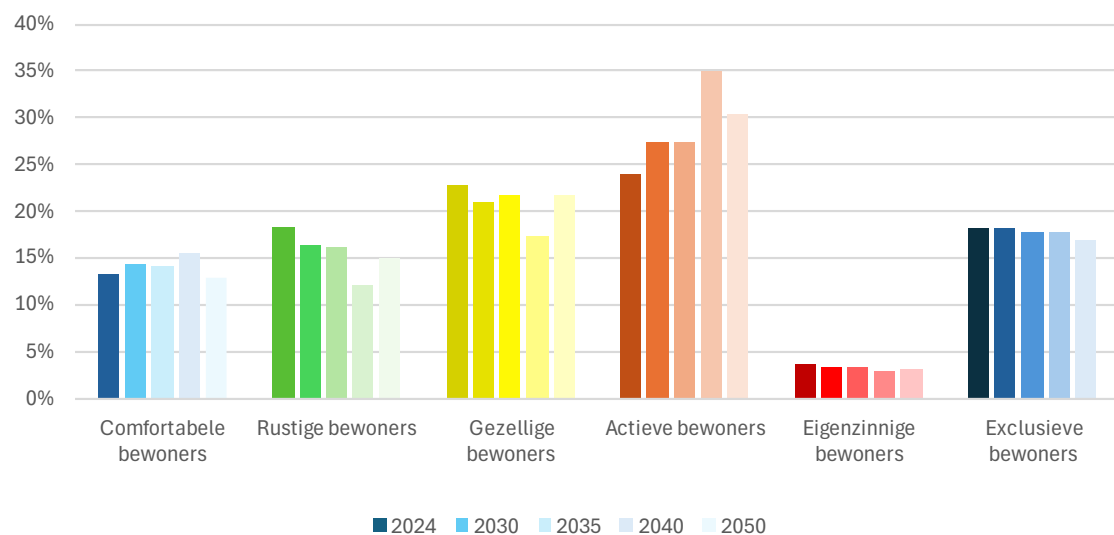
Het Ambacht

Gezonken Hoek

Zuidoost

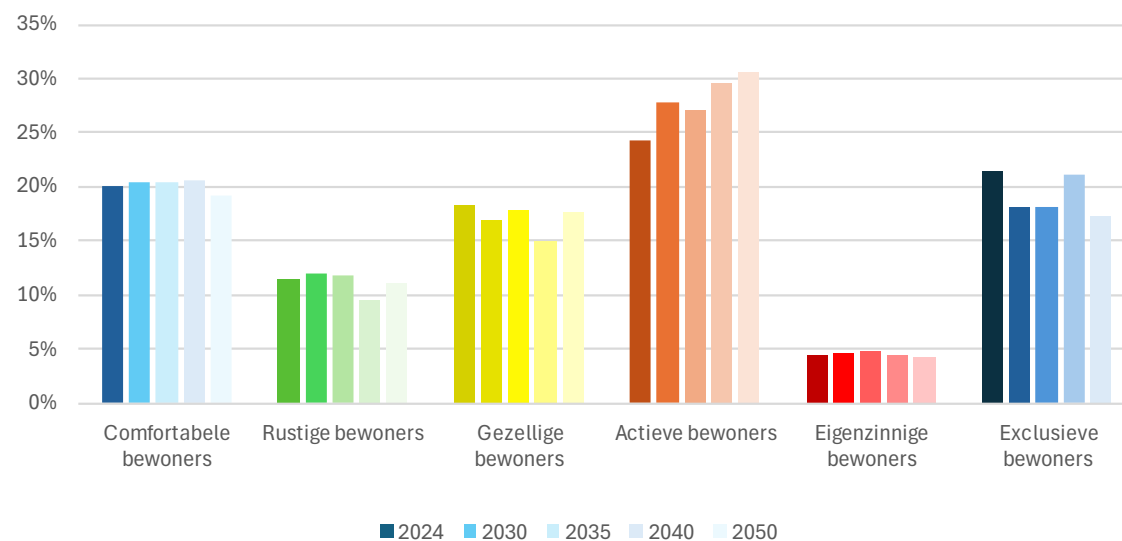
Gezonken Hoek

Petenbos

Zuidoost

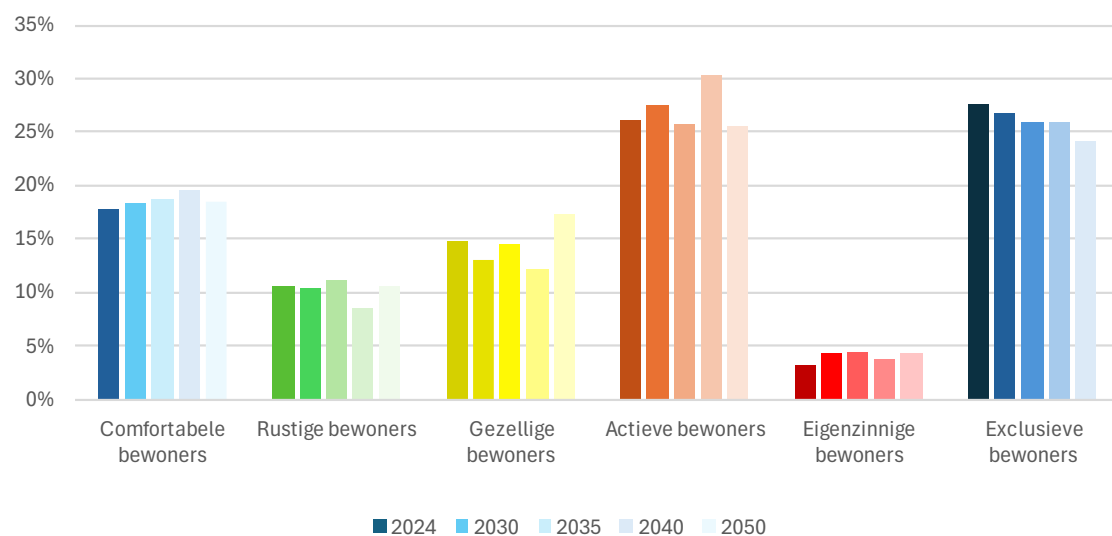
Petenbos

Petenbos Oost

Zuidoost

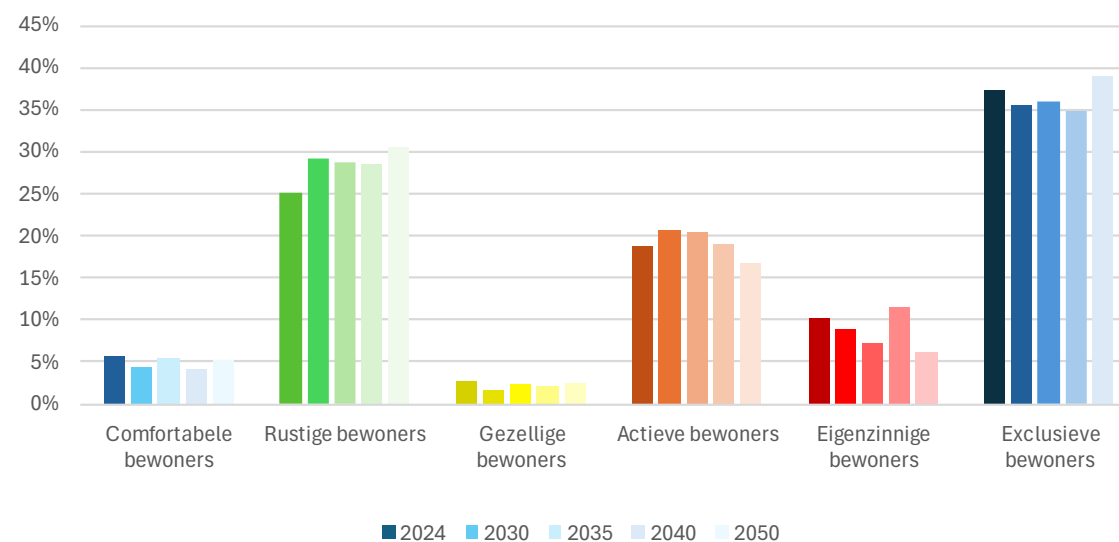
Petenbos Oost

Nijverkamp

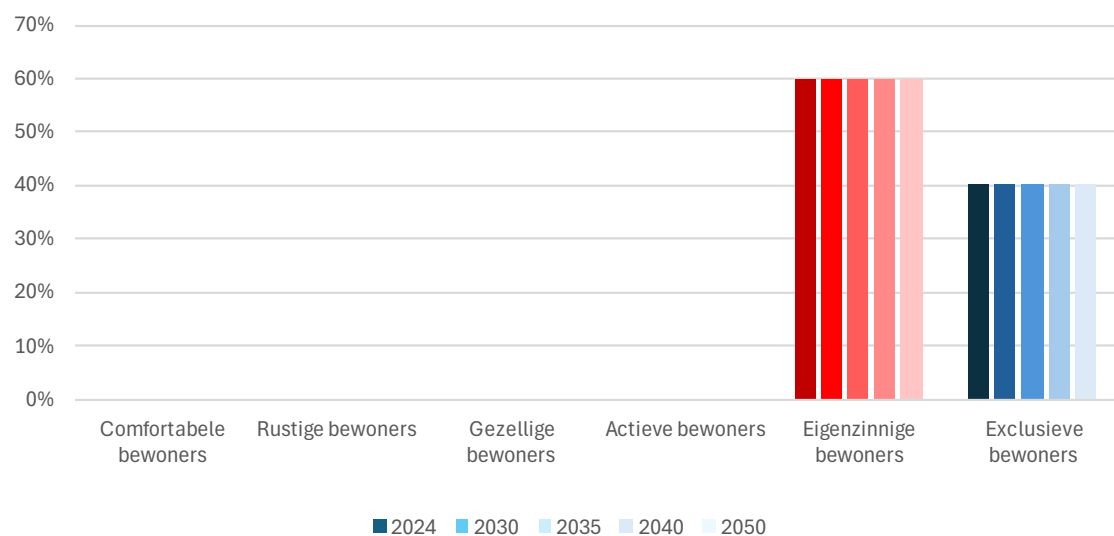
Zuidoost

Nijverkamp

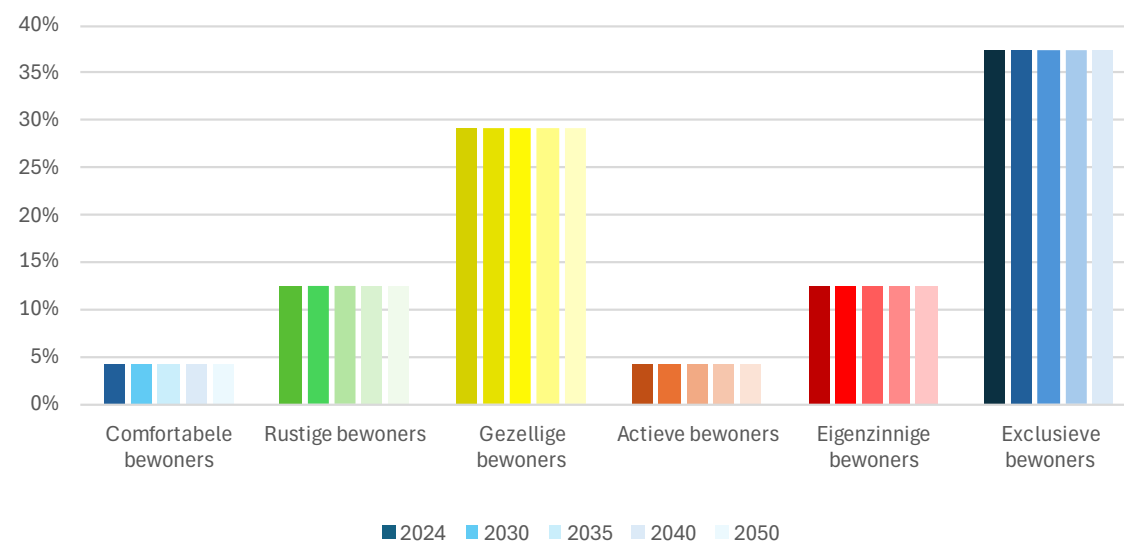
De Groene Velden Zuidoost

De Groene Velden

De Blauwe Hel Zuidoost

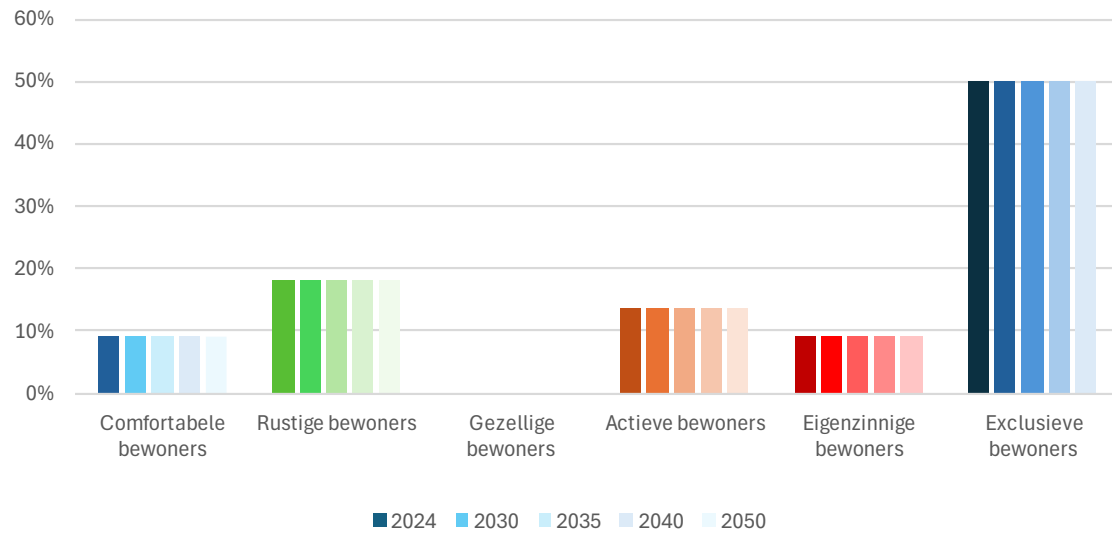
De Blauwe Hel

Middelbuurt

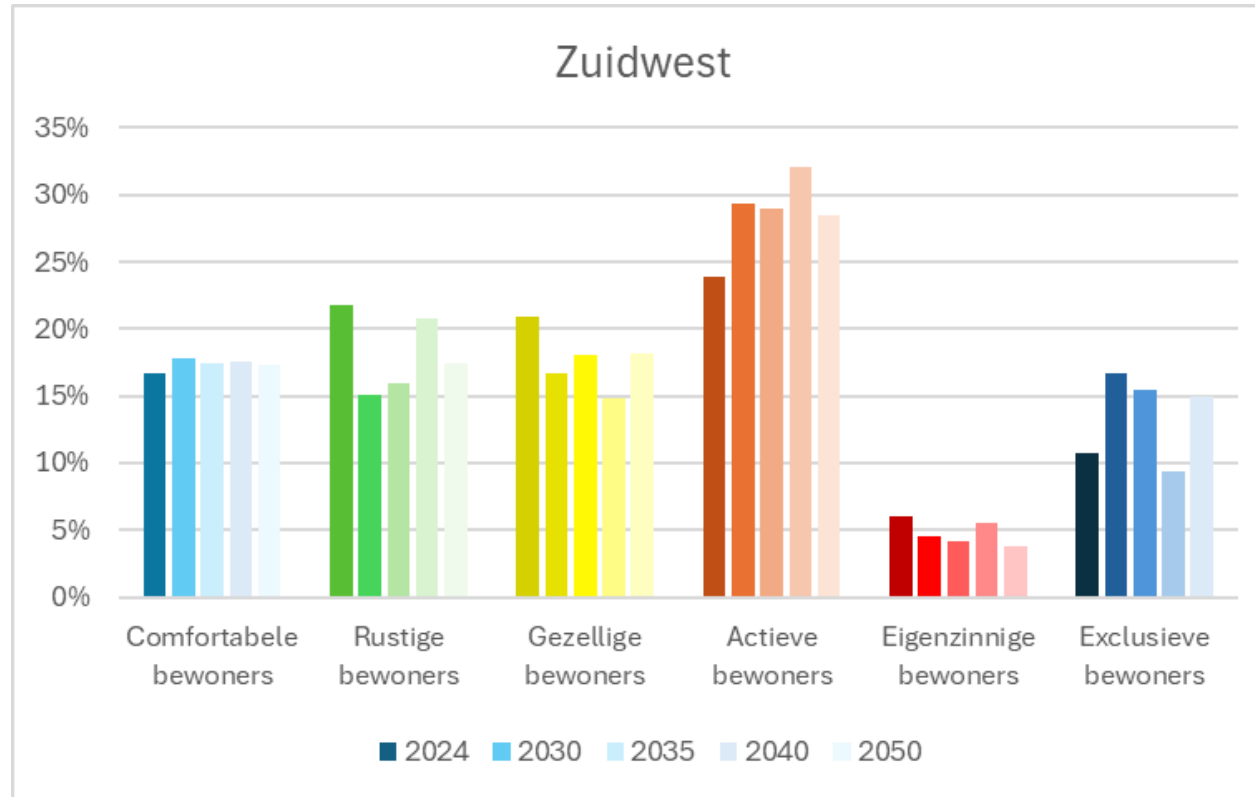
Zuidoost

Middelbuurt

Zuidwest

Het inwonersaantal in Zuidwest groeit de komende jaren met ongeveer 2.350 inwoners, vooral onder de 65-plussers. Actieve bewoners zijn de grootste groep met een mix van comfortabele bewoners, een lichte afname van rustige en gezellige bewoners en een groei van exclusieve bewoners.

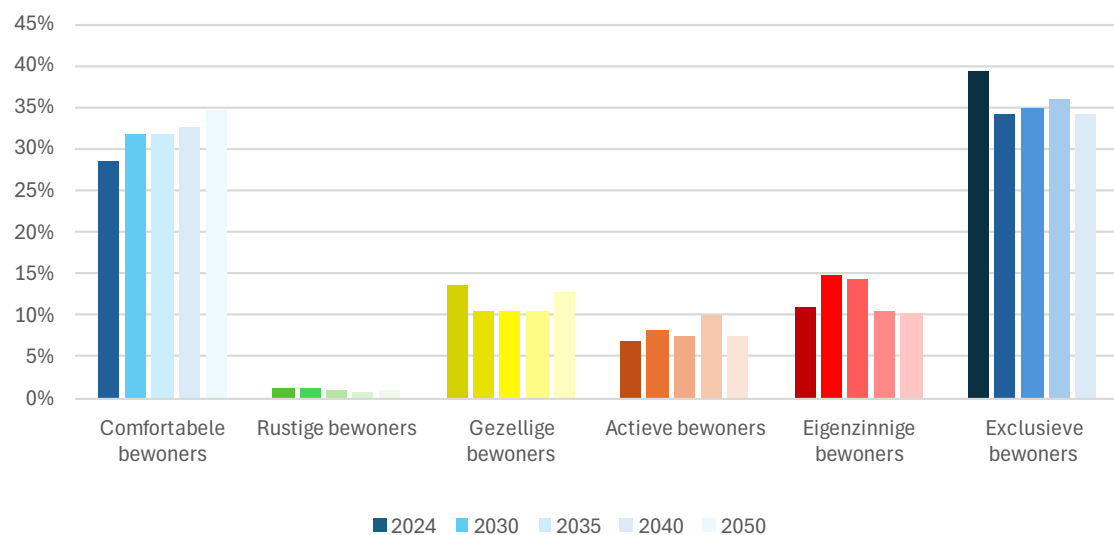

Zuidwest				
Leeftijdscategorie	2024	2030	2035	% 24/35
0 tot 3	340	350	490	+45%
4 tot 12	970	960	1.280	+32%
12 tot 18	600	540	670	+12%
19 t/m 64	2.790	2.970	4.050	+45%
65 +	890	1.060	1.460	+64%
Totaal alle inwoners	5.590	5.880	7.950	+42%

De tabel bevat de geprognosticeerde bevolking in 2030/35, met in percentages het verschil t.o.v. 2024.

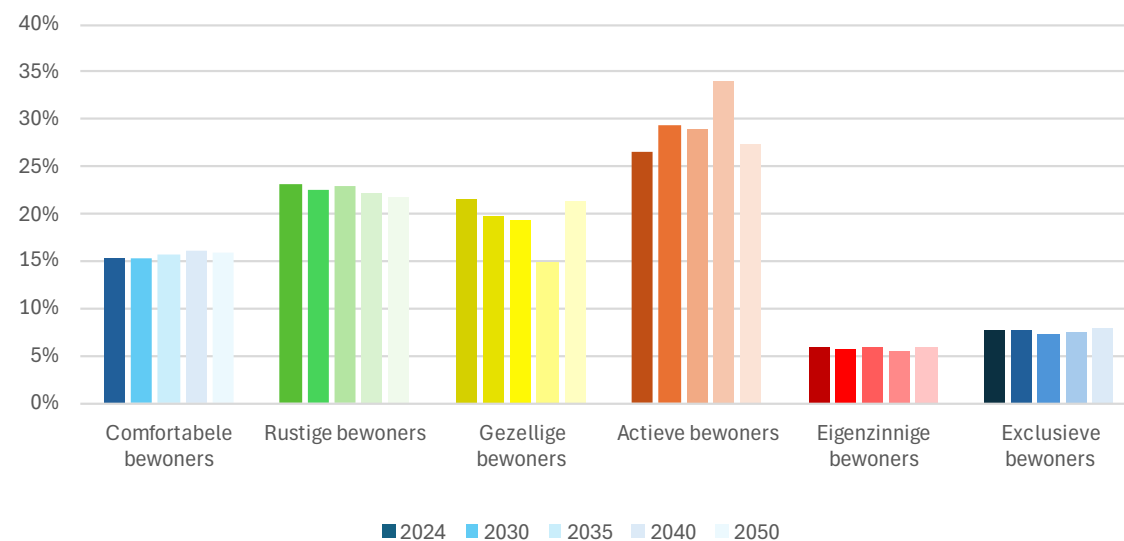
Salamander Zuidwest

Salamander

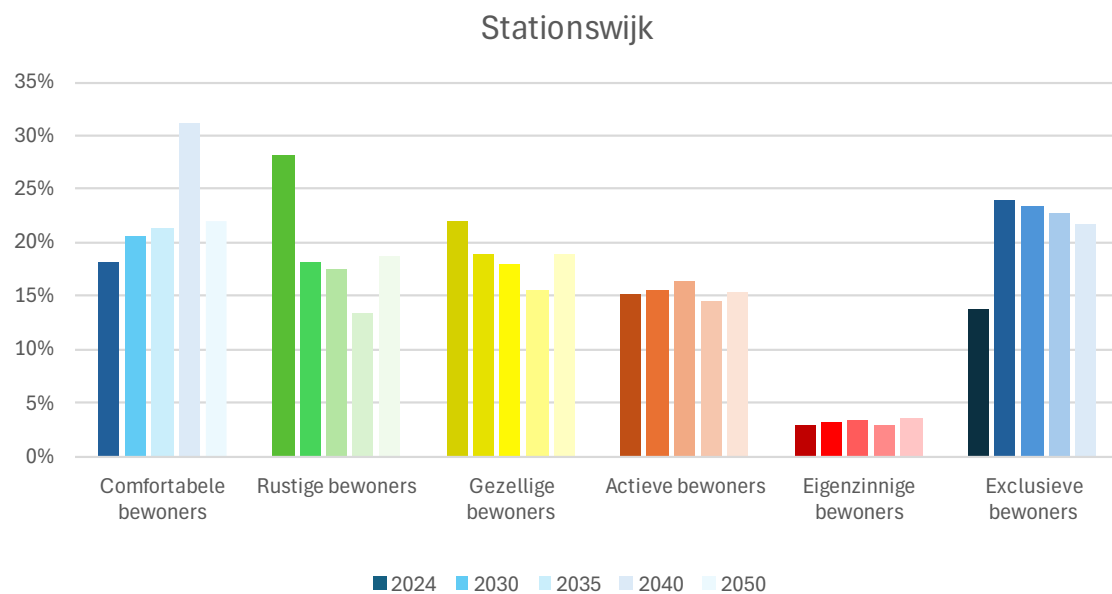
Franse Gat Zuidoost

Franse Gat

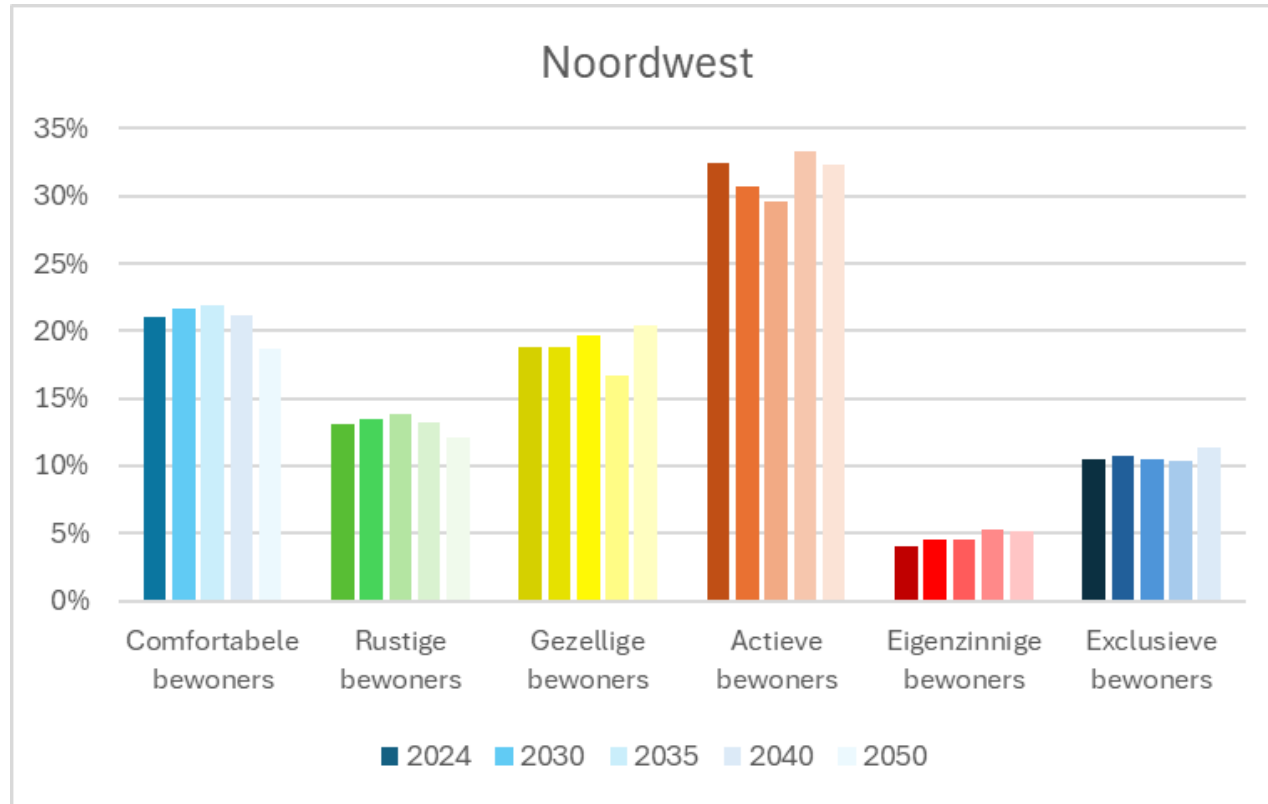
Stationswijk

Zuidwest

Noordwest

Het inwonersaantal in Noordwest groeit de komende jaar met ca. 340 inwoners. De grootste groei is te zien bij de 65-plussers, die met 46% stijgen ten opzichte van 2024. Actieve bewoners vormen de grootste groep in Noordwest, gevolgd door comfortabele en gezellige bewoners.

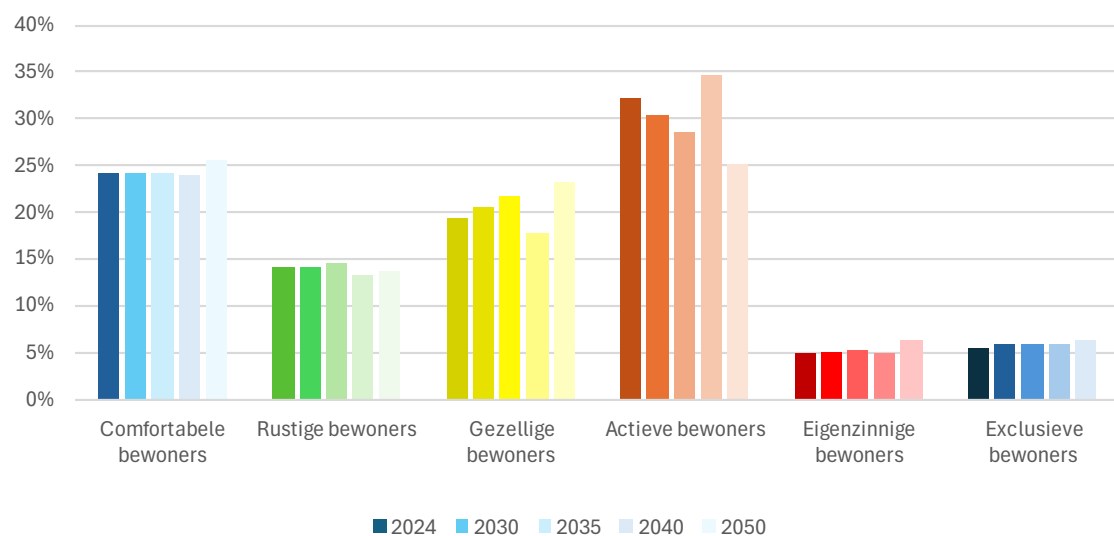
Noordwest				
Leeftijdscategorie	2024	2030	2035	% 24/35
0 tot 3	500	500	540	+9%
4 tot 12	1.360	1.390	1.410	+4%
12 tot 18	730	750	740	+1%
19 t/m 64	3.621	3.600	3.370	-7%
65 +	1.090	1.390	1.580	+46%
Totaal alle inwoners	7.301	7.630	7.640	+5%

De tabel bevat de geprognosticeerde bevolking in 2030/35, met in percentages het verschil t.o.v. 2024.

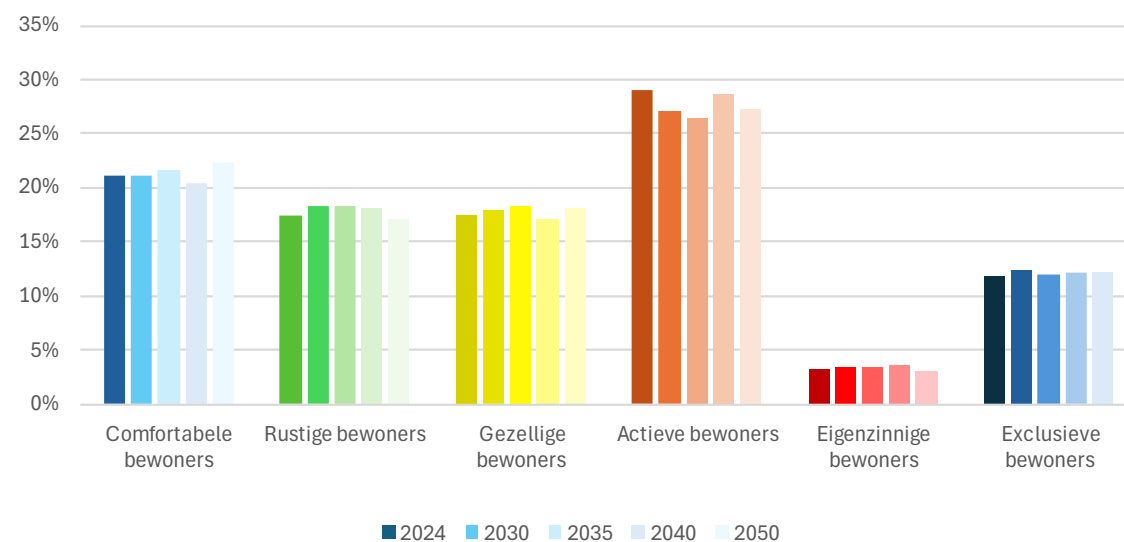
Molenbrug Noordwest

Molenbrug

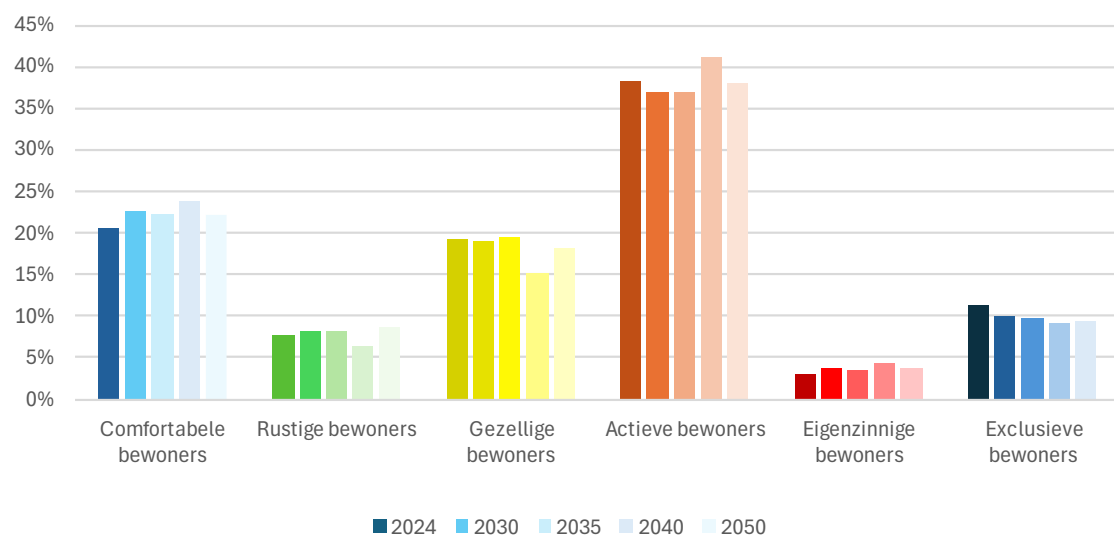
't Hoorntje Noordwest

't Hoorntje

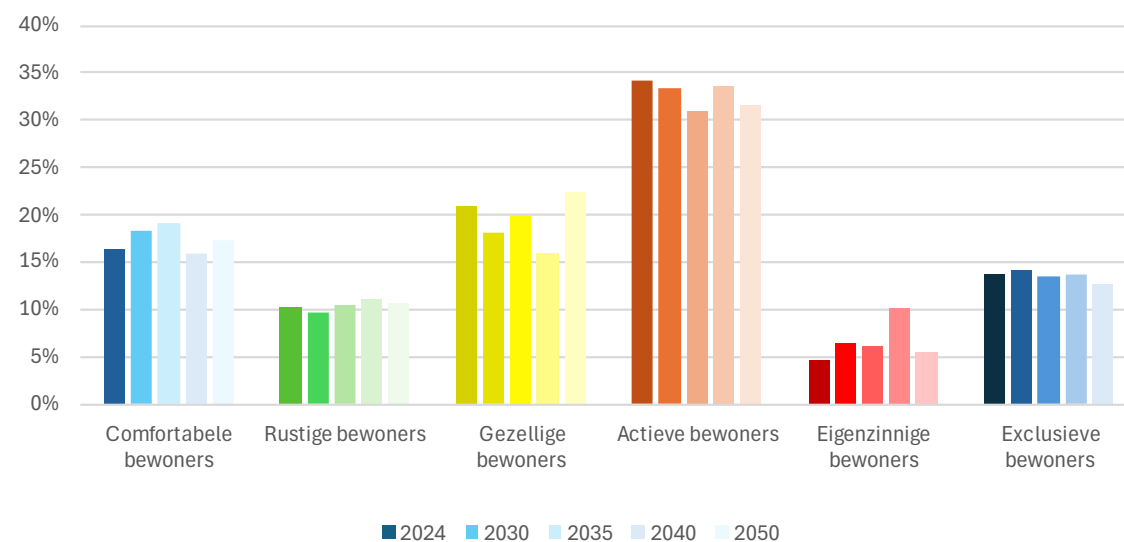
De Pol Noordwest

De Pol

Gelderse Blom Noordwest

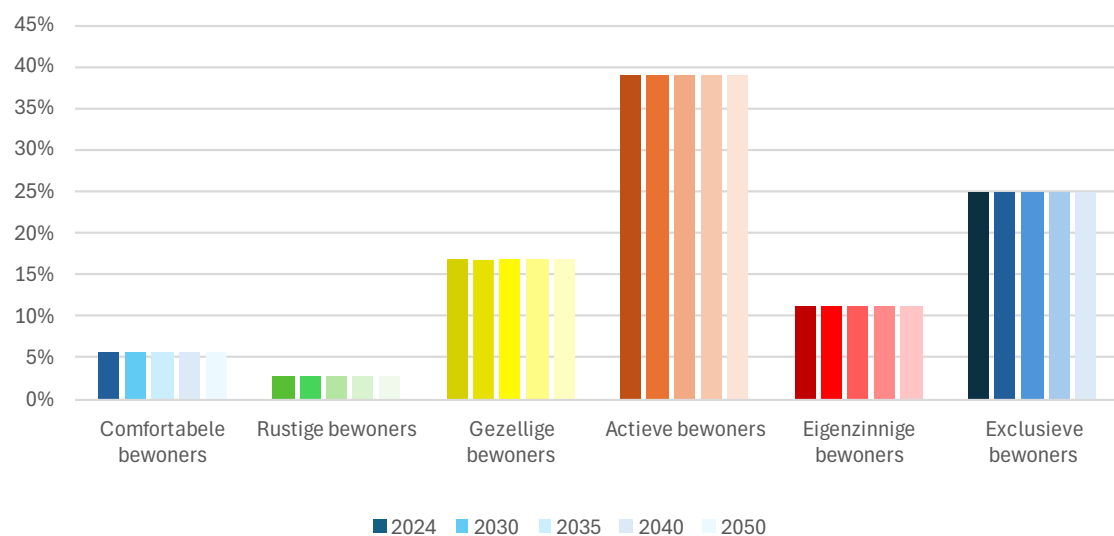
Gelderse Blom

De Compagnie

Noordwest

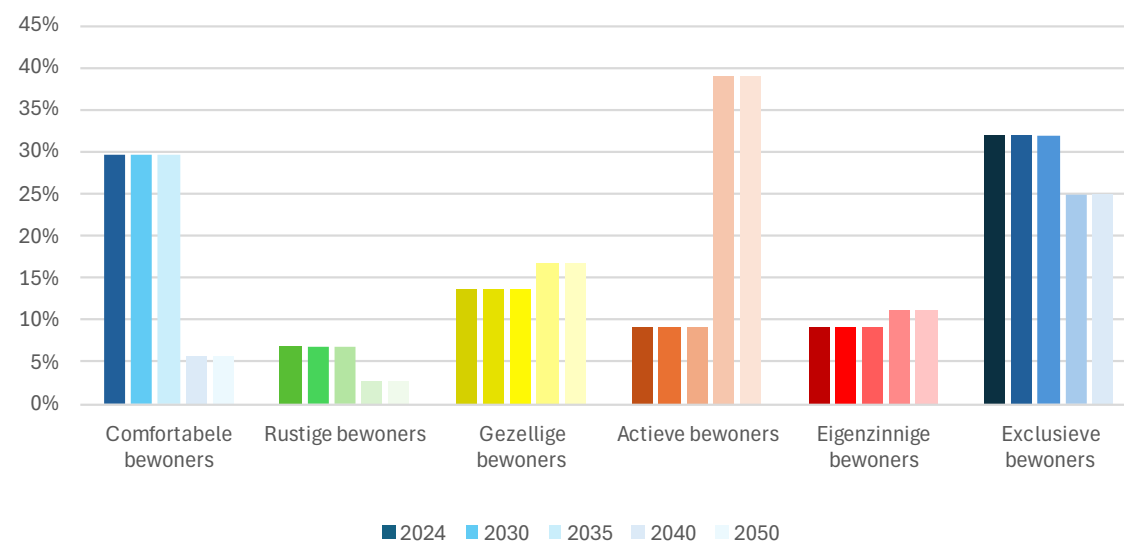
De Compagnie

De Batterijen

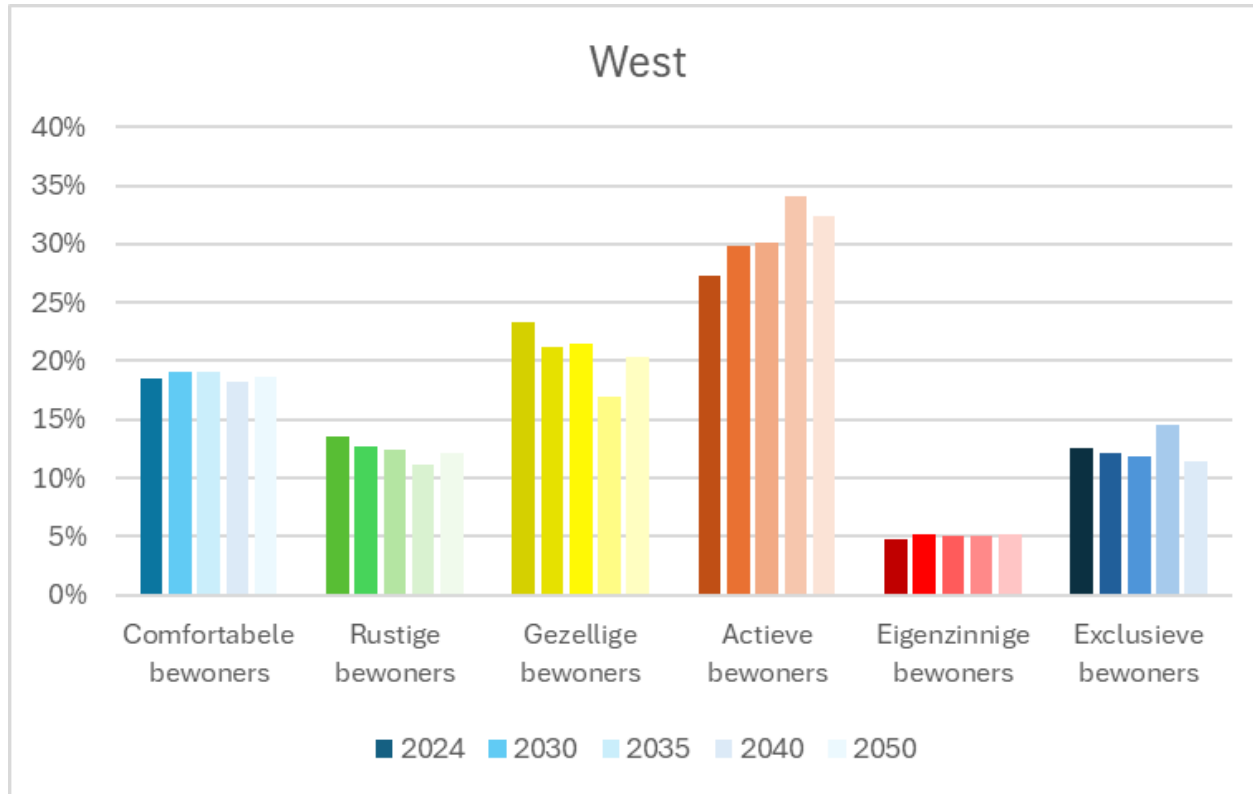
Noordwest

De Batterijen

West

Het inwonersaantal in West zal de komende jaren met ongeveer 270 inwoners afnemen, voornamelijk door een daling in de leeftijdsgroep 4 tot 18 jaar. Daarentegen groeien de leeftijdsgroepen 0 tot 3 jaar en 65+. Actieve bewoners vormen de grootste leefstijlgroep in de wijk, terwijl het aantal rustige bewoners afneemt.

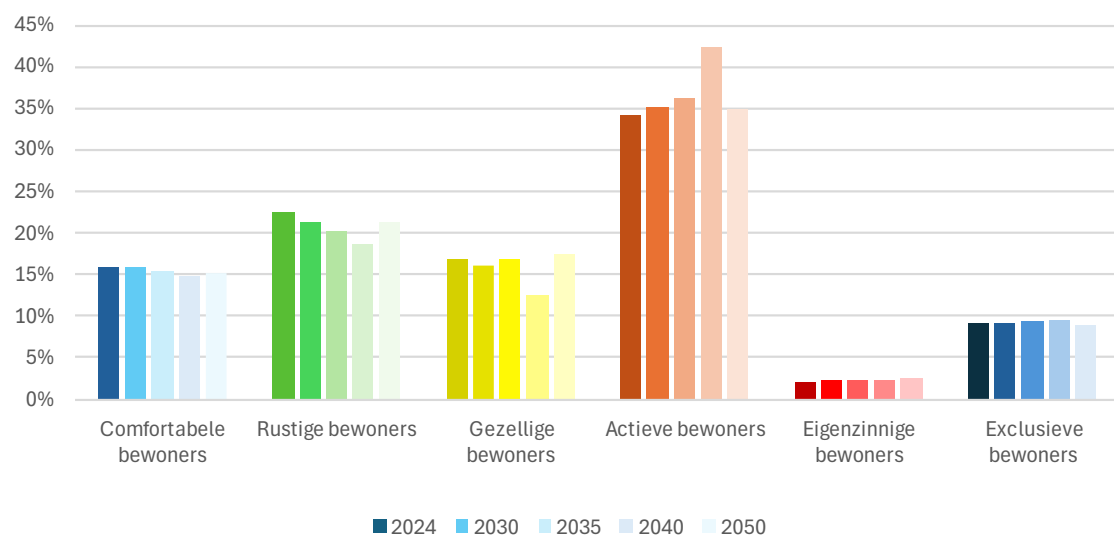

West				
Leeftijdscategorie	2024	2030	2035	% 24/35
0 tot 3	640	630	720	+13%
4 tot 12	1.920	1.790	1.880	-2%
12 tot 18	1.150	1.050	1.033	-10%
19 t/m 64	5.000	4.790	4.627	-7%
65 +	2.030	2.180	2.210	+9%
Totaal alle inwoners	10.740	10.440	10.470	-3%

De tabel bevat de geprognosticeerde bevolking in 2030/35, met in percentages het verschil t.o.v. 2024.

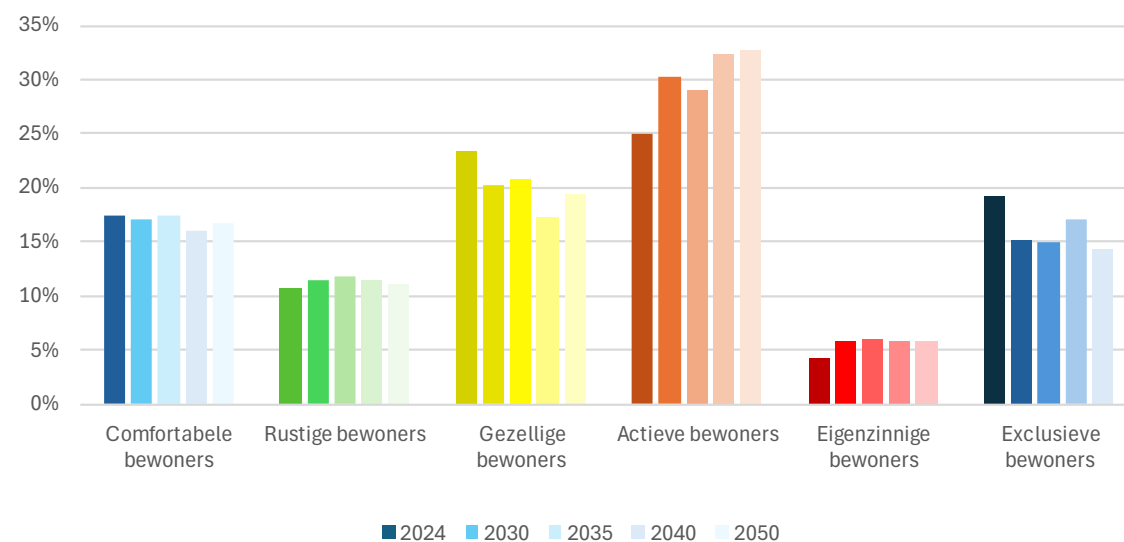
Pioniersbuurt West

Pioniersbuurt

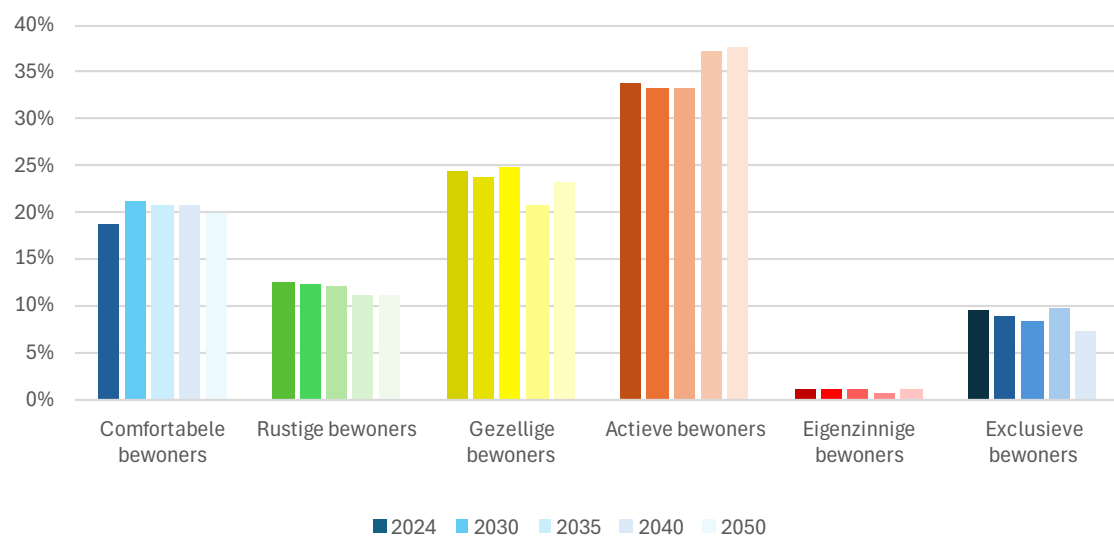
Componistenbuurt West

Componistenbuurt

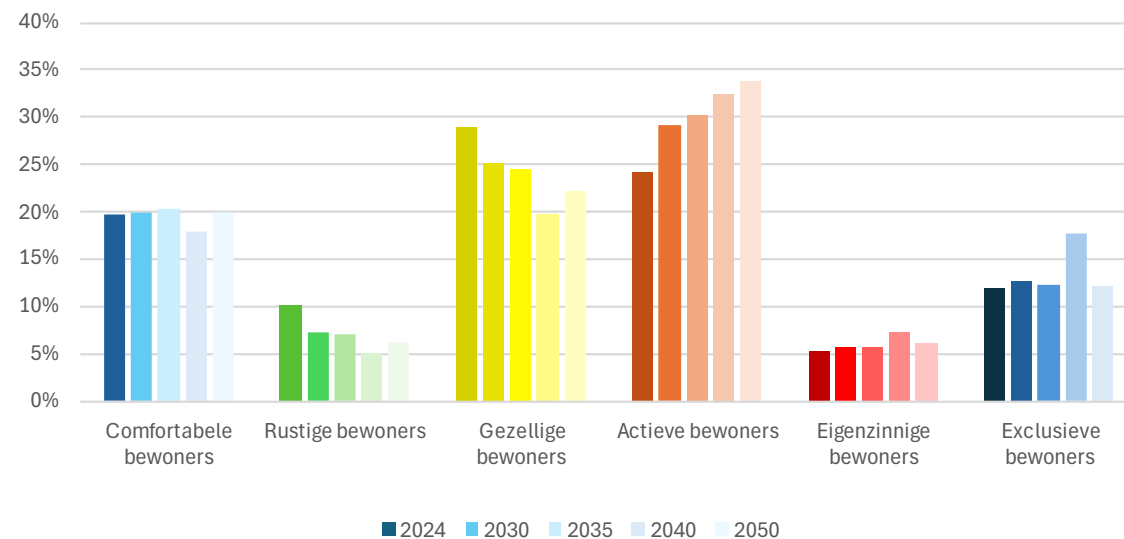
Vogelbuurt West

Vogelbuurt

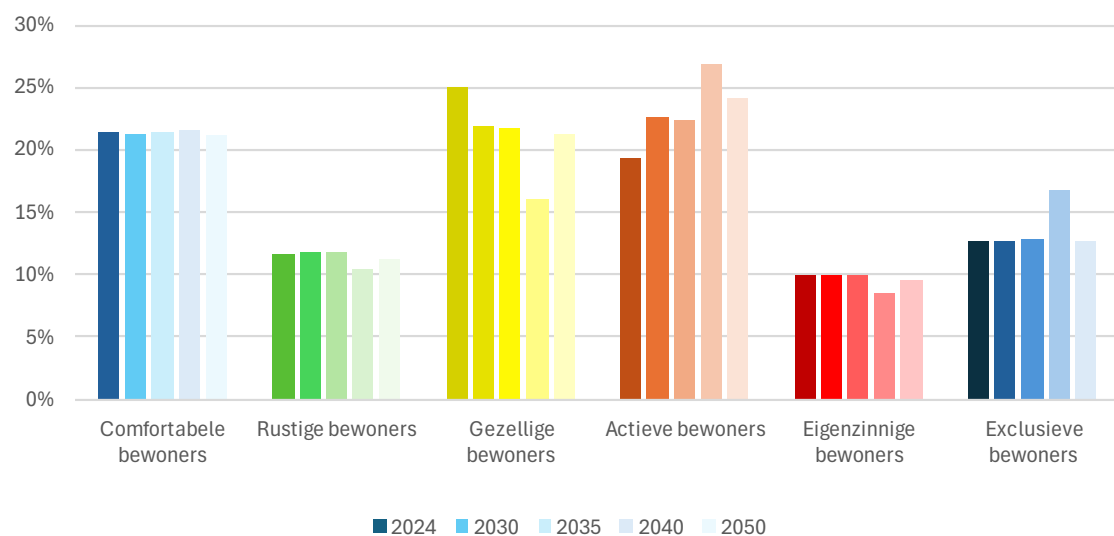
Schepenbuurt West

Schepenbuurt

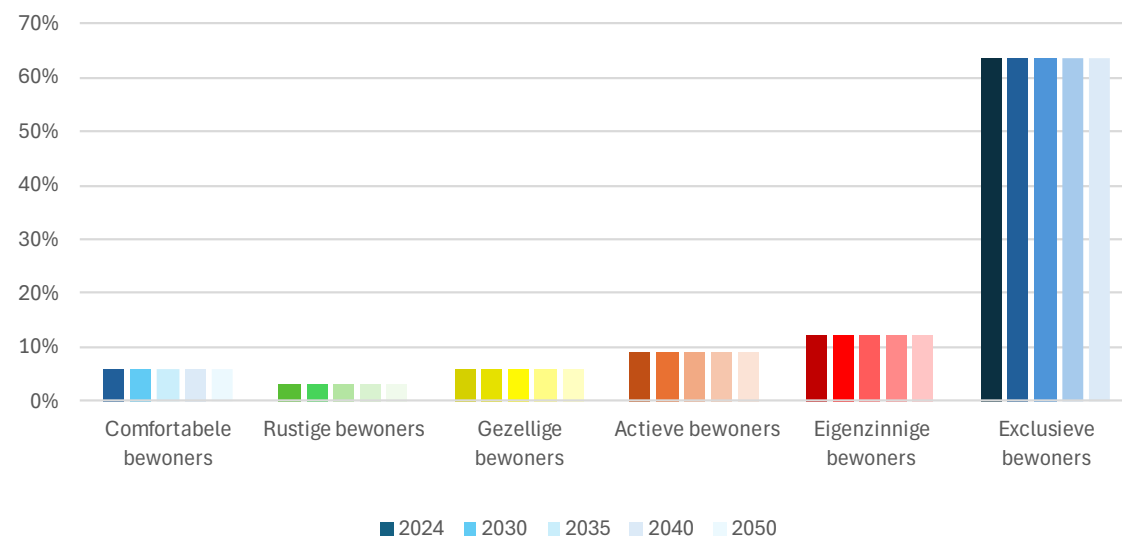
Dichtersbuurt West

Dichtersbuurt

De Faktorij en De Vendel West

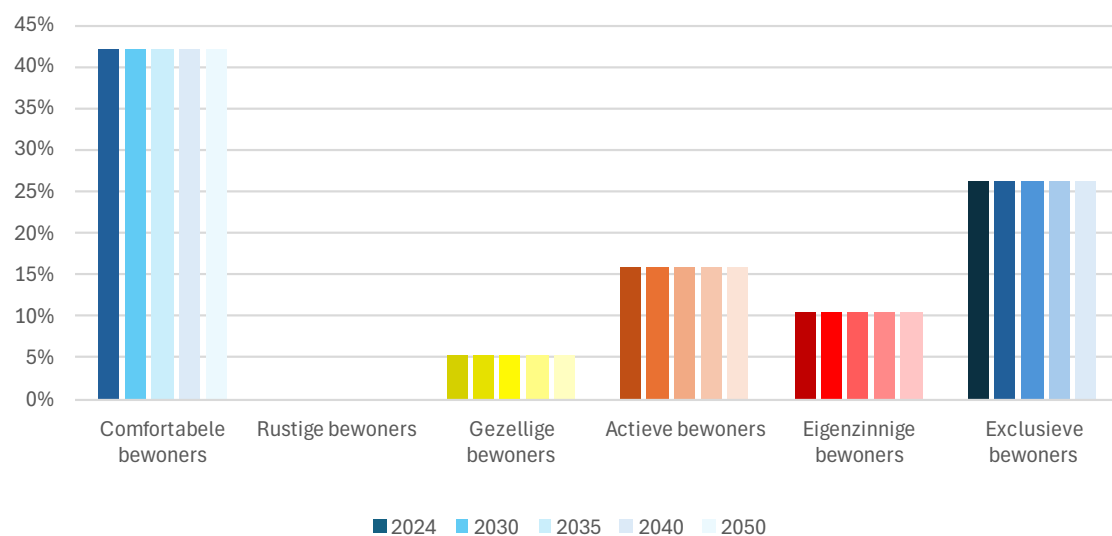
De Faktorij en De Vendel

De Kooi

West

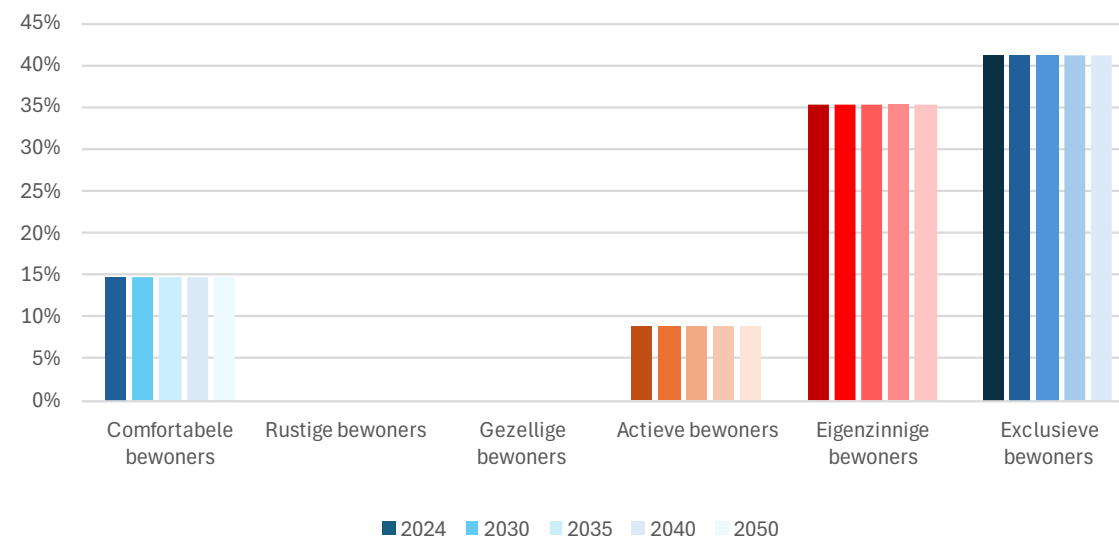
De Kooi

Hondzenelleboog

West

Hondzenelleboog

BIJLAGE III: Prioriteitenmatrix

Leeswijzer

Bij het toepassen van inzichten uit de BSR- leefstijlen is de prioriteitenmatrix een hulpmiddel om het belang of de tolerantie voor bepaalde voorzieningen in kaart te brengen. Bij 1 ster is de behoefte of de acceptatie voor een voorziening in de nabijheid van de eigen woning laag en bij 5 sterren is dit heel hoog. In combinatie met inzichten uit beleid, de bevolkingsopbouw en ruimtelijke ambities kan hiermee gezocht worden naar de locatie waar een bepaalde voorziening de meeste waarde kan toevoegen.

De matrix is ingedeeld op thema. De volgende thema's zijn opgenomen:

- Gezondheid
- Welzijn
- Onderwijs
- Sport en bewegen
- Cultuur
- Openbare ruimte

Prioriteitenmatrix

In de prioriteitenmatrix bekijken we de voorzieningen, die we in kaart hebben gebracht voor de gemeente, naar **de mate waarin de zes BSR-woonleefstijlgroepen belang hechten aan bepaalde voorzieningen of een voorziening goed accepteren in hun leefomgeving (bij voorzieningen die overlast/ongemak kunnen geven)**. Dit is de beste voorspeller van de voorkeuren van mensen met betrekking tot maatschappelijke voorzieningen.

Dit geven we weer in **een prioriteitenmatrix** waarin duidelijk wordt of een bepaald type voorziening voor een leefstijl van toegevoegde waarde is voor zijn leefomgeving. Circa 75% van de categorieën van maatschappelijke voorzieningen die we in kaart gaan brengen (onderwijs, gezondheid, welzijn, sport en cultuur) kan met behulp van bestaand onderzoek op basis van representatief leefstijlonderzoek vastgesteld worden. De overige 25% is door middel van dezelfde onderzoeken goed onderbouwd in te schatten.

Prioriteitenmatrix gezondheid, welzijn en onderwijs

<i>Voorziening gezondheid</i>	Eigenzinnige	Actieve	Gezellige	Rustige	Comfortabele	Exclusieve
Huisarts	**	***	****	****	****	**
Apotheek	**	***	****	****	****	**
Tandarts	**	***	****	****	****	**
Fysiotherapeut	**	***	****	****	****	**
Woon/zorghuizen	**	***	****	*****	****	***

<i>Voorziening welzijn</i>	Eigenzinnige	Actieve	Gezellige	Rustige	Comfortabele	Exclusieve
Buurt- en wijkaccommodaties	***	****	****	**	**	**

<i>Voorziening onderwijs</i>	Eigenzinnige	Actieve	Gezellige	Rustige	Comfortabele	Exclusieve
Buitenschoolse opvang	***	****	*****	****	***	***
Kinderdagverblijf	***	****	*****	****	***	***
Primair onderwijs	***	****	*****	****	***	***
Voortgezet onderwijs	***	***	****	****	***	**
Speciaal basisonderwijs	***	****	*****	****	***	***
Speciaal onderwijs	***	****	*****	****	***	***
Voortgezet speciaal onderwijs	***	***	****	****	***	**

Prioriteitenmatrix sport en cultuur

<i>Voorziening sport en bewegen</i>	Eigenzinnige	Actieve	Gezellige	Rustige	Comfortabele	Exclusieve
Binnensportaccommodaties	***	*****	*****	***	***	***
Voetbalvelden	**	*****	*****	****	****	**
Hockeyvelden	**	****	****	**	**	****
Tennisvelden	***	****	****	***	***	****
Overige sportvelden	***	*****	*****	**	***	***
Zwembaden	***	*****	*****	***	**	**
Formele speel- en sportplek	***	****	*****	****	***	***

<i>Voorziening cultuur</i>	Eigenzinnige	Actieve	Gezellige	Rustige	Comfortabele	Exclusieve
Bibliotheken	***	****	***	***	****	****
Podiumkunsten	*****	****	***	*	**	*****
Cultureel centrum	****	****	***	***	****	****
Musea	*****	****	***	*	**	*****

Prioriteitenmatrix overige voorzieningen openbare ruimte en cultuur

Deze voorzieningen komen niet in het onderzoek voor, maar zijn wel toegevoegd ter informatie

<i>Voorziening openbare ruimte</i>	Eigenzinnige	Actieve	Gezellige	Rustige	Comfortabele	Exclusieve
Actief in het groen (incl. scouting, volkstuinen, kinderboerderij)	***	****	*****	****	***	***
Openbare toiletten	**	**	***	***	*	*

<i>Voorziening cultuur</i>	Eigenzinnige	Actieve	Gezellige	Rustige	Comfortabele	Exclusieve
Atelier- en oefenruimte en studio	*****	****	***	*	**	***
Cultuur in het publieke domein	*****	****	**	*	**	***

BIJLAGE IV:

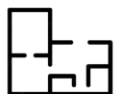
Achtergronden BSR-leefstijlen

Actieve bewoners en hun woonwensen

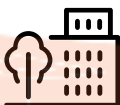
Wie is de actieve bewoner?

De actieve bewoners zijn gezellig, spontaan, vrolijk, creatief, avontuurlijk en impulsief. Ze hebben een sterk karakter en zijn geïnteresseerd in anderen. Het opleidingsniveau is vooral midden tot hoog en ook het inkomen is vaker bovenmodaal. Ze zitten niet graag stil. Activiteiten zijn een gezellig avondje met vrienden, een avontuurlijke vakantie, shoppen, koken, uitgaan en popconcerten bezoeken.

Wensen woning

- Actieve bewoners geven de voorkeur aan een appartement, etagewoning of een 2 onder 1 kap met een oppervlakte van 50 tot 125 m².
- Qua architectuur gaat de voorkeur uit naar unieke en karakteristieke woningen en grote raampartijen.
- Qua indeling gaan actieve bewoners voor een ruime woonkamer met open keuken, luxe badkamer en veel slaapkamers. Het is een woning waarin geleefd mag worden. De woonkamer en/of keuken zijn geschikt om bezoek te ontvangen.
- Actieve bewoners staan open om voorzieningen te delen. Denk aan een wasruimte, auto, en gemeenschappelijke ruimtes om elkaar te ontmoeten.

Houding ten opzichte van de woonomgeving

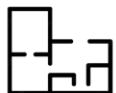
- Actieve bewoners hebben de voorkeur voor een stedelijke woonomgeving. Zij wonen het liefst aan een park, in het centrum van de stad of aan het water.
- De omgeving is bij voorkeur levendig, met speelse straatjes, kindvriendelijk en veel mogelijkheden voor sport en ontspanning in de buurt.
- Ze zijn geïnteresseerd in anderen, hebben graag veel actie om zich heen en iedereen is welkom. Een diversiteit aan bewoners past bij deze groep. Ze zetten zich ook graag in voor de ander en houden van organiseren.
- Qua voorzieningen hebben actieve bewoners behoefte aan ontmoetingsplekken zoals cafés en andere horeca. Zij vinden het belangrijk dat dagelijkse boodschappen en een OV-halte op loopafstand zijn.

Eigenzinnige bewoners en hun woonwensen

Wie is de eigenzinnige bewoner?

Eigenzinnige bewoners zijn creatief, evenwichtig, avontuurlijk en intelligent. Ze zijn geïnteresseerd in anderen, bedachtzaam, zelfverzekerd, ondernemend en eigenzinnig. Vrije tijd is geen tijd om stil te zitten. Ze gaan dan graag op avontuurlijke vakantie of bezoeken een museum of klassiek concert. Thuis besteden ze tijd aan lezen, goede gesprekken, thuiswerken, meditatie, koken, sporten en groenten verbouwen.

Wensen woning

- Plattegrond: vrij indeelbaar, flexibel, informeel, werkruimte
- Type woning: appartement, loftwoning
- Oppervlakte: 50 - 75 m²
- Type woonmilieu: grootstedelijk, levendig stedelijk
- Ligging woning: de woning als uitvalsbasis, de locatie is belangrijker dan de woning zelf. Ze wonen graag in of vlakbij het centrum van een stad, nabij OV
- Omgeving: veel levendigheid in directe nabijheid, buurt met hoge mate van diversiteit wat betreft woningen (architectuur, prijssegment), voorzieningen en mensen (cultuur, levensfase, inkomen), ruimte voor spontane ontmoeting, groen in de buurt.

Houding ten opzichte van de woonomgeving

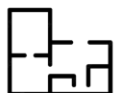
- Eigenzinnige bewoners wonen graag nabij een grote diversiteit aan voorzieningen. De mogelijkheid/gelegenheid om vrienden te ontmoeten is belangrijk. In het kader van een uitgebreid sociaal leven en ontmoeten is een gevarieerd aanbod aan cultuur, uitgaan en ontspanning voor deze groep een randvoorwaarde. Ook vanwege de brede interesses die eigenzinnige bewoners hebben. Dagelijkse winkelveorzieningen bij voorkeur in de buurt. De secundaire winkelstraten met meer alternatieve en internationale sferen vinden ze leuk. Eten en drinken op fietsafstand.
- De eigenzinnige bewoner is flexibel en avontuurlijk. Een woongebouw waarin wonen en werken op een creatieve manier wordt gecombineerd kunnen deze bewoners zeker aanspreken.
- De werkvoorzieningen moeten qua uitstraling wel passen bij het woonconcept en meerwaarde bieden voor de bewoners. Wanneer dit samen gaat met een hippe horecavoorziening is dat zeker aantrekkelijk.

Comfortabele bewoners en hun woonwensen

Wie is de comfortabele bewoner?

Comfortabele bewoners zijn bedachtzaam, evenwichtig, serieus, kalm en intelligent. Ze zijn gemiddeld hoger opgeleid en verdienen boven modaal. We vinden deze leefstijl ik alle leeftijdsgroepen, maar gemiddeld iets meer onder 65-plus en juist jongere groepen onder de 35 jaar. Ze klussen en tuinieren graag. Daarnaast zijn deze bewoners fervente krantenlezers en tv-kijkers.

Wensen woning

- Comfortabele bewoners vinden luxe en comfort belangrijk. Ze hebben het liefst een wat ruimere, instapklare woning met hoog uitrustingsniveau.
- Qua indeling hebben ze graag een klassieke indeling: iedere ruimte heeft een eigen voorziening. Liefst ook met een aparte ruimte voor het uitvoeren van een hobby. Keuken bij voorkeur in een afgesloten ruimte.
- Ook hebben comfortabele bewoners een voorkeur voor hoogwaardige domotica in de woning.
- Zijn vaker dan gemiddeld afkomstig uit een appartement en kennen dus de voordelen van een appartement.

Houding ten opzichte van de woonomgeving

- Comfortabele bewoners zijn meer op zichzelf gericht en gezelligheid en levendigheid zullen hen minder aanspreken. Ze zullen dit minder vaak en met mate opzoeken.
- Belangrijk voor de comfortabele bewoners zijn rust en veiligheid in de buurt.
- Ze hebben beperkt contact met burens en zijn meer gericht op gecontroleerde ontmoetingen met gelijkgestemden.
- Ze kunnen goed alleen zijn, maar vinden wel dat je altijd bij burens aan moet kunnen kloppen als er iets is.
- Ze hebben er geen behoefte aan om in hun eigen woongebouw ook gebruik te kunnen maken van werkruimte of een horecavoorziening.
- Voor deze leefstijl moet het werk duidelijk los staan van het wonen.
- Het voorzieningenniveau dient praktisch en eenvoudig toegankelijk te zijn. Ook dienen de voorzieningen van een kwalitatief hoog niveau te zijn met een goede service. Geld is niet leidend. Daarbij gaat het voor wat betreft winkels om een gevarieerd aanbod, 'waar voor je geld' en gewoon goed.

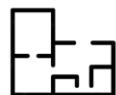
Rustige bewoners en hun woonwensen

Wie is de rustige bewoner?

Rustige bewoners zijn bedachtzaam, gemoedelijk, gewoon, kalm en serieus. Belangrijk voor de rustige bewoners zijn anonimiteit, doe maar gewoon, privacy en rust. In hun vrije tijd vinden de rustige bewoners het fijn om thuis te zijn en tv te kijken. Ze zijn niet ondernemend en zijn graag in en om het huis bezig met klussen en tuinieren.

Rustige bewoners zijn gemiddeld vaker laag tot middelbaar opgeleid en hebben een modaal of lager dan modaal inkomen. We vinden deze groep vooral onder leeftijdsgroepen boven de 45 jaar.

Wensen woning

- Rustige bewoners hechten veel waarde aan een plek waar ze zich kunnen terugtrekken, wat betekent dat de woning een veilige en rustige omgeving moet bieden waarin ze niet gestoord worden.
- De woning moet praktisch zijn en voldoen aan de basisbehoeften zonder al te veel luxe of nieuwe technologieën. Ze geven de voorkeur aan een vertrouwde en knusse uitstraling.
- Een eenvoudige en praktische buitenruimte, zoals een tuin waar ze kunnen klussen en tuinieren, is belangrijk voor rustige bewoners, omdat ze graag in en om het huis bezig zijn.
- De woning hoeft geen hoog afwerkingsniveau te hebben; een laag tot midden afwerkingsniveau is voldoende, zolang de woning maar comfortabel en functioneel is.

Houding ten opzichte van de woonomgeving

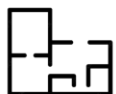
- Voorkeur voor een stille en veilige buurt waarin ze zich kunnen terugtrekken en waar hun privacy gewaarborgd is.
- Ze waarderen een omgeving met voldoende groen en ruimte, zoals rustige parken met bankjes en natuurlijke elementen zoals bloemen, struiken en fruitbomen.
- Voorzieningen zoals winkels en medische zorg moeten dichtbij en gemakkelijk bereikbaar zijn, waarbij ze de voorkeur geven aan bekende en vertrouwde winkelketens binnen een straal van 5 kilometer van hun woonlocatie.
- De buurt moet netjes en schoon zijn, en een gevoel van geborgenheid bieden, waarbij de bewoners zich op hun gemak voelen en vertrouwen hebben in hun omgeving.

Gezellige bewoners en hun woonwensen

Wie is de gezellige bewoner?

Gezellige bewoners zijn hartelijk, gezellig, behulpzaam, spontaan, vrolijk en zachtvaardig. Belangrijk zijn gastvrijheid, geborgenheid, sociale verbondenheid en vriendschap. In hun vrije tijd bezoeken ze familie en ze nemen tijd voor het gezin. De gezellige bewoners vind je in alle leeftijdsgroepen. Mensen hebben vaker een midden of hogere opleiding. Qua inkomen zien we de groep in zowel lagere als hogere inkomensgroepen.

Wensen woning

- Gezellige bewoners hebben voorkeur voor een rij-/of tussenwoning of een 2 onder 1 kap met een oppervlakte tussen de 100 - 150 m².
- De uitstraling moet vertrouwd en gezellig zijn. Het afwerkingsniveau hoeft niet hoog te zijn, er mag geleefd worden.
- Ruimtes en activiteiten in de woning lopen in elkaar over. De keukentafel is de centrale ontmoetingsplek van het huis. Er moet voldoende ruimte zijn in de eigen woning of nabij om elkaar te ontmoeten.
- Voor de buitenruimte is het belangrijk dat deze geschikt is voor kinderen en activiteiten.
- Concepten met gemeenschappelijke ruimtes en/of het actief samenleven stimuleren passen goed bij deze leefstijl.

Houding ten opzichte van de woonomgeving

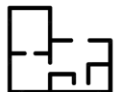
- Voor gezellige bewoners is de buurt heel belangrijk. Ze kiezen vaak voor een buitenwijk of volksbuurt van een stad of plek met een dorps karakter, met woningen die naar elkaar gericht zijn.
- De gezellige bewoners kiezen vaak voor de omgeving waar zij ook zijn opgegroeid. Zij wonen dan ook het liefst in de buurt waar ook familie en/of vrienden wonen, waar voldoende gelegenheid is voor ontmoeting, sport en recreatie.
- De ideale woonomgeving is kindvriendelijk met scholen en winkels in de buurt.

Exclusieve bewoners en hun woonwensen

Wie is de exclusieve bewoner?

Exclusieve bewoners zijn doelgericht, intelligent, ondernemend, zelfverzekerd en hebben een sterk, eigenzinnig karakter. Ze zijn vaak hoger opgeleid en verdienen bovenmodaal. Belangrijk voor deze groep zijn succes in het leven, uitdaging, ambitie en erkenning van prestaties. De exclusieve bewoner werkt vaker thuis en ook activiteiten in de vrije tijd draaien vaak om het werk.

Wensen woning

- Kernwoorden voor de exclusieve bewoners zijn ruimte, luxe, modern, bijzonder en exclusief.
- Bij voorkeur wonen de exclusieve bewoners in een vrijstaande woning, en anders een appartement. Ze gaan voor grotere woningen van 75 tot 175m² met een hoog afwerkingsniveau.
- De uitstraling die past bij deze leefstijl is klassiek, statig en modern.
- Exclusieve bewoners gaan voor een klassieke indeling, waarbij iedere voorziening een eigen ruimte heeft. Bijvoorbeeld een aparte keuken en woonkamer.
- Factoren voor de woningkeuze hebben vaker te maken met vermogensopbouw en thuiswerken.

Houding ten opzichte van de woonomgeving

- Exclusieve bewoners wonen graag aan de rand van het centrum of in een buitenwijk. Bij voorkeur een locatie dichtbij het werk.
- De opzet van de wijk is bij voorkeur ruim, lommerrijk en zonder doorgaande wegen.
- Privacy en een eigen parkeerplaats zijn belangrijk voor de exclusieve bewoners.
- Herkenbaarheid is belangrijker dan diversiteit aan mensen en woningen (qua prijssegment en architectuur). Exclusieve bewoners wonen het liefst bij gelijkgestemden, die net als zij ambitieus zijn en van luxe houden. Ze zijn erg op zichzelf, contact met burens blijft dan ook beperkt.

Transforming society together

Status:

Eindversie

Datum:

April 2025

Een product van:**SWECO**

Jaarbeursboulevard 288, 3512 BC, Utrecht

Business Unit Stedelijke Planning

- Miriam Hempen
- Wiebe de Ridder
- Toine Hooft

In opdracht van:

Gemeente Veenendaal

Sweco Nederland B.V. ('Sweco') heeft zich bij het opstellen van dit document ingespannen als een goed opdrachtnemer en de nodige zorgvuldigheid in acht genomen. Dit document is uitsluitend bestemd voor Sweco's opdrachtgever en mag enkel worden gebruikt binnen diens interne organisatie. Niets uit dit document mag worden vervaelvoudigd of openbaar gemaakt of worden gebruikt voor een ander doel dan waarvoor het document is vervaardigd. De interpretatie en het gebruik van dit document en de daaruit voortkomende besluiten zijn voor eigen rekening en risico. Sweco aanvaardt daaromtrent geen verantwoordelijkheid en wijst iedere aansprakelijkheid terzake af.

Projectnummer: 51024558